

การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2555

การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถ
ทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2555

พรทิพย์ ฉิมพงษ์. (2555). การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม
ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว
จังหวัดสมุทรปราการ. สารนิพนธ์ กศม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :
อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม
ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดย
จัดทำในรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็ก
ปฐมวัย เพื่อเป็นคู่มือสำหรับครูผู้สอนได้ศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเล่นเพื่อ
ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้านของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย 1)ปัญญาด้านภาษา 2)
ปัญญาด้านตรรกะและ คณิตศาสตร์ 3)ปัญญาด้านมิติ 4)ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 5)
ปัญญาด้านดนตรี 6)ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล 7)ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง 8)ปัญญา
ด้านธรรมชาติ และเพื่อเป็นคู่มือสำหรับผู้บริหารได้ใช้เป็นแนวทางในการนิเทศ กำกับและติดตามผล
การจัดกิจกรรมในการจัดทำคู่มือครั้งนี้ ได้ทำเป็น 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร
ที่เกี่ยวข้องและแนวทางการจัดทำคู่มือ ขั้นตอนที่ 2 จัดทำโครงร่างคู่มือ ขั้นตอนที่ 3 จัดทำเนื้อหาสาระ
ของคู่มือ ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้คู่มือ ขั้นตอนที่ 5 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ โดยผู้เชี่ยวชาญ
25 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 10 คน และครูผู้สอนจำนวน
10 คน เป็นผู้ประเมิน

ผลของการศึกษา ได้คู่มือซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับ
ครูผู้สอนเกี่ยวกับความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ตอนที่ 2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูใน
การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน ตอนที่ 3 แผนการจัดกิจกรรม
การเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน ตอนที่ 4 แบบประเมินความสามารถ
ทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ตอนที่ 5 แบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร

ผลการประเมินความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร และครูผู้สอน มี
ความเห็นโดยภาพรวมว่าคู่มือนี้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$,
S.D. = 0.27)

THE MULTIPLE INTELLIGENCES OF YOUNG CHILDREN
BY THAI CHILDREN'S GAMES

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Education Degree in Educational Administration
At Srinakharinwirot University

March 2012

Porntip Chimpong. (2012). *The Development of Activities Manual to Promote The Multiple Intelligences of Childhood by Thai Children's Games for Early Childhood Development Center - Maew Teacher's House, Samutprakan Province*. Master Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University . Project Advisor: Dr.Sorrapakksorn Chatrakamollathas.

The purpose of this study was to develop the activities manual to promote the multiple intelligences of childhood by Thai children's games for early childhood development center - Maew Teacher's House, Samutprakan province. By developed in the form of activities plan for teachers to study and to use as guidelines for implementing the activities to promote all 8 multiple intelligences of childhood which were 1) Linguistic Intelligence 2) Logical – Mathematical Intelligence 3) Spatial Intelligence 4) Bodily Kinesthetic Intelligence 5) Musical Intelligence 6) Interpersonal Intelligence 7) Intrapersonal Intelligence and 8) Naturalist Intelligence and for school administrators to use as guidelines for supervising, monitoring and evaluating the activities implementation. There were 5 steps in order to develop this activities manual. Step 1 : Studied related information from books, documents, researches and various manuals, then drafted the manual contents. Step 2 : Wrote the outline of the manual. Step 3 : Wrote the essential content of the manual. Step 4 : Tried out the manual. Step 5 : Evaluated the appropriateness of the manual. A group of 25 evaluators consisted of 5 experts, 10 school administrators, and 10 teachers.

The output of this study was the manual which consisted of 5 sections; section1: Basic knowledge about 8 multiple intelligences for the teachers, section 2: The teacher roles and the school administrator roles in order to implement the activities to promote all 8 multiple intelligences of childhood, section 3: Thai children's game activities implementation plan to promote all 8 multiple intelligences of childhood, section 4: The evaluation form for teacher to evaluate multiple intelligences of children who participated the activities, and section 5: the evaluation form for school administrator to evaluate teacher who implemented the Thai children's game activities.

The evaluation result of manual appropriateness of usage by the experts, school administrators and teachers as a whole was at the high level ($\bar{X} = 4.22$, S.D = 0.27).

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม
ความ สามารถ ทักษะปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย บ้านครูแมว จังหวัด ด
สมุทรปราการ ของ พรทิพย์ ฉิมพงษ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ยาวพา เตชะคุปต์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(อาจารย์ ดร.สรภักดิ์สรณ์ ฉัตรกมลทัศน์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์)

วันที่ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ ได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข ปรับปรุง พร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จาก อาจารย์ ดร. สรภักศรณ ฉัตรกมลทัศน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ และอาจารย์ ดร. ราชัญ บุญธิมา คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้พร้อมทั้งคุณธรรมและจริยธรรม อันมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้ศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ อาจารย์สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสา อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ตำแหน่งกรรมการบริหารหลักสูตรภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิต ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญญาพร อุณากร ตำแหน่งอาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม) นางจรีธร แหวนทอง ตำแหน่งศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ เขต 1 นางสาวคณพร คมสัน ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ เขต 1 อาจารย์ ดร.ชิสเตอร์มาลีรัตน์ บุญอนันตบุตร ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษากรุงเทพ ฯ อาจารย์ ดร.ธัญรัศม์ นิธิกุลธีระภัทร์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนจากรุวรรณ อาจารย์นันทิศักดิ์ ผาผาย ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังม่วง อาจารย์พรวรรณ มากลั่น ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจตุพร อาจารย์กัญญ์ณัฐ ฉลอง ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบางพลีพัฒนศึกษาลัย อาจารย์ต้องจิตต์ จิตดี ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเทพารักษ์ อาจารย์เตือนใจ นันทกิจ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนตรุณรัตน์ อาจารย์ปราณิสรา แพหมอ ตำแหน่งผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนภริวิชัย อาจารย์กนกกรดา ผงสูงเนิน ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลภาสินี อาจารย์ทุเรียน พันธุ์ปรี

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสาริน นางพัสนันท์ อ่องสุวรรณ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางพลีพัฒนศึกษาลัย นางสาวเยาวเรศ ป้องเศร่า ตำแหน่ง ครูผู้สอนโรงเรียนบางพลีพัฒนศึกษาลัย นางสาวภัทรกร นักเจริญ ตำแหน่ง ครูผู้สอนเด็กปฐมวัยโรงเรียนบางพลีพัฒนศึกษาลัย นางสาวสังเวียง หนูยิ้มชัย ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยโรงเรียนตรุณรัตน์ นางนวลจันทร์

เยือกเย็น ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยโรงเรียนตรุณรัตน์ นางสาวสมพร ทาเอื้อ ตำแหน่งครูผู้สอน
เด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลภาสินี นางสมถวิล ผังรักษ์ ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาล
ภาสินี ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการตรวจสอบเนื้อหาสาระขั้นตอนต่างๆและประเมินความเหมาะสม
ของคู่มือ จนทำให้การพัฒนาคู่มือเสร็จสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ

และขอขอบคุณผู้ร่วมงาน นางสาวชิลภัส ผลสุखा นางสาวจารุพันธ์ จันทวบ นางสาว
สุรรัตน์ เฮงเรืองศิริ นางสาวสุกัญญา ทองนุ่น และนางสาวนันทกา วงษ์ตัน ตำแหน่งครูผู้สอนเด็ก
ปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว

ประโยชน์และคุณค่าสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอน้อมเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา
ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ
ลุล่วงเป็นคู่มือฉบับสมบูรณ์

พรทิพย์ จิมพงษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตในการจัดทำคู่มือ	4
ความสำคัญของการจัดทำคู่มือ	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว	8
นโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว	8
วิสัยทัศน์	9
ปรัชญา	9
พันธกิจ	9
วัตถุประสงค์	9
คุณลักษณะอันพึงประสงค์	9
แนวทางในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน	10
โครงสร้างการบริหารงาน	11
โครงการแผนพัฒนา	12
การเล่นของเด็กไทย	13
ความหมายของการเล่นของเด็กไทย	13
ประวัติความเป็นมาของการเล่นของเด็กไทย	13
ประโยชน์ของการเล่นของเด็กไทย	15
ประเภทของการเล่นของเด็กไทย	18
พหุปัญญา	19
ความหมายของพหุปัญญา	19
แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญา	20
ประเภทของพหุปัญญา	21
ลักษณะสำคัญของทฤษฎีพหุปัญญา	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

2 (ต่อ)

ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถตามทฤษฎีพหุปัญญา	23
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพหุปัญญา	32
รูปแบบจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา	34
หลักการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา	35
แนวทางการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา	36
เอกสารเกี่ยวกับคู่มือ	38
ความหมายของคู่มือ	38
ประเภทของคู่มือ	39
องค์ประกอบของคู่มือ	41
ลักษณะของคู่มือที่ดี	43
แนวทางการพัฒนาคู่มือ	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
งานวิจัยในประเทศ	47
งานวิจัยต่างประเทศ	51

3 ขั้นตอนและวิธีการจัดทำคู่มือ

ขั้นตอนในการดำเนินงาน	53
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
ขั้นตอนที่ 2 จัดทำโครงร่างคู่มือ	53
ขั้นตอนที่ 3 จัดทำเนื้อหาสาระคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม ความสามารถทางพหุปัญญา	54
ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้คู่มือ	55
ขั้นตอนที่ 5 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ	57

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย

เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคู่มือการจัดกิจกรรม	60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการดำเนินการจัดทำคู่มือ	85
อภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	100
ภาคผนวก ข คู่มือและตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญา	104
ภาคผนวก ค เพลงที่เด็กและครูร่วมกันแต่ง และตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย	143
ภาคผนวก ง แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน และแบบประเมินการจัดกิจกรรมของครูสำหรับผู้บริหาร	151
ภาคผนวก จ รายการประเมินแผนการจัดกิจกรรมของครูสำหรับผู้บริหาร	162
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	169

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงลักษณะพหุปัญญา	30
2 แสดงเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง	56
3 ผลการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของร่างคู่มือ	61
4 ผลการหาค่าความเชื่อมั่นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	62
5 แสดงระดับความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย.....	63
6 สถานะภาพผู้ประเมินความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริม ความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถ ทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย	64
7 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริม ความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา ของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้	64
8 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสมคู่มือ กิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา และแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้	69
9 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อความเหมาะสมคู่มือ กิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา และแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้	71
10 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อความเหมาะสมคู่มือ กิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา และแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้	73
11 สถานะภาพผู้ประเมินความเหมาะสมการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้	74
12 สรุปผลจากการประเมินการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้	75
13 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสม การนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้	77
14 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ต่อความเหมาะสมการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้	80

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

15 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน ต่อความเหมาะสมการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้	82
16 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญาประจำสัปดาห์	122

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 โครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว	11
2 แผนโครงการพัฒนา	12
3 แผนภูมิการละเล่นชายแดนโม	126

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ประเทศไทยมีแผนการพัฒนาเด็กมาตั้งแต่ปี 2522 โดยได้จัดทำแผนพัฒนาเด็กระยะยาว นอกจากนี้ยังได้จัดทำแนวนโยบายในการพัฒนาเด็กโดยใช้สภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก (สพด.) ด้วย เนื่องจากการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รัฐบาลเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงมีกฎหมาย แผน และแนวนโยบาย ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 53 ระบุไว้ว่าเด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐ และมาตรา 80 ระบุไว้ว่า รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2542 เรื่องนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ระบุว่า รัฐยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) เพราะการพัฒนาเด็กในวัยนี้เป็นช่วงเวลาสำคัญสำหรับการพัฒนาการทางสมองของบุคคล การศึกษาระดับนี้ควรเป็นการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม โดยการส่งเสริมให้ชุมชน สถาบันหรือองค์กรในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันครอบครัว มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับนี้ควบคู่ไป ด้วย(รายงานการวิจัย : การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. 2555: ออนไลน์)

ดังนั้นในหน่วยงานการศึกษาปฐมวัย นั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการวางรากฐานการบริหารหน่วยงานทั้งในด้านพัฒนาบุคลากรและการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แก่เด็กปฐมวัย ฯลฯ เพื่อให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นไปในรูปแบบที่สมบูรณ์ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนของเด็กในระดับปฐมวัยส่วนมากการเรียนรู้การสอนจะมีแรงกดดันน้อย เด็กในระดับดังกล่าวสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้พอสมควร แต่ปัญหามีอยู่ว่าในระดับก่อนวัยเรียนและระดับอนุบาลนั้น พัฒนาการทางร่างกายอารมณ์ และจินตนาการของเด็กยังมีไม่มากการเรียนรู้ของเด็กโดยมากจะเป็นไปโดยไม่รู้สึกรู้สึกรู้ โดยผ่านการเลียนแบบผู้ที่โตกว่า ความรู้สึกและจินตนาการที่ได้รับการสนองตอบในระดับประถมจะช่วยให้สมองของเด็กเต็มเปี่ยมไปด้วยจินตนาการสร้างสรรค์ (อุทัย ดุลยเกษม 2542 : 20 - 21)

การเรียนการสอนของเด็กในระดับปฐมวัยมักมาจากการเล่นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็ก จนมีคำกล่าวว่า การเล่นนั้นเปรียบเสมือนการทำงานของเด็ก เมื่อเด็กได้เล่นเขาจะแสดงออกถึงพฤติกรรมต่างๆ อันเป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัว เช่น ความสามา รถในการใช้ความคิด การใช้ภาษา การเคลื่อนไหวร่างกาย การแสดงออกทางอารมณ์ จิตใจ และปรับตัวให้เข้ากับสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม (นิชรา ชนะพาล. 2551:6) ซึ่งในปัจจุบันเด็ก ๆ เมื่อมีเวลาว่าง มักนั่งหน้าจอคอมพิวเตอร์หรือหน้าจอทีวี การละเล่นของเด็กไทยที่เคยมีมาในอดีต จึงไม่อยู่ในการรับรู้และจดจำของเด็กรุ่นใหม่ ของเล่นของเด็กไทยสมัยก่อนกำลังจะเลือนหายไปทีละน้อยจนเกือบจะสูญหายหมด (นลินี กู

2548 : คำนำ) จึงเป็นการนำเสียดาย จึงควรช่วยกันอนุรักษ์การเล่นที่สื่อความหมายดี ๆ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมนุษย์ และยังเป็นการเล่นที่ส่งเสริมความมั่นคงในอารมณ์ ฝึกความอดทน มีน้ำใจต่อกัน รู้จักการให้อภัย และรู้จักการแก้ปัญหา พร้อมทั้งเอาชนะอุปสรรค ด้วยปฏิภาณไหวพริบที่ดี การเล่นดี ๆ เหล่านี้ เช่น แข่งเรือบก น้ำขึ้น-น้ำลง ปิดตาคลำทาย ฯลฯ โดยอุปกรณ์และสื่อของการเล่นเหล่านี้หาได้ง่าย ๆ ภายในท้องถิ่นและมักนำมาจากวัสดุธรรมชาติ หรือไม่ก็ทำขึ้นเอง (คณาจารย์ ชมรมเด็ก . 2545:16) การเล่นเป็นการเรียนของเด็ก การเล่นเป็นการฝึกประสาทสัมผัสและส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม การเล่นส่งเสริมการรักเรียน ผดุงการรักเรียนตามธรรมชาติ ซึ่งเด็กทุกคนมีอยู่แล้วในตัว นอกจากนั้นการเล่นยังสามารถช่วยพัฒนาความสามารถของเด็กได้ในทุกด้าน (พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ 2544:29)

งานวิชาการด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารในหน่วยงานพัฒนาส่งเสริมเด็กปฐมวัย ควรให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน โดย ทฤษฎีพหุปัญญาเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ได้กิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ เหมาะสมและสอดคล้องกับความแตกต่างและความสนใจที่หลากหลายของเด็ก ซึ่งทฤษฎีพหุปัญญาสัมพันธ์กับทฤษฎีสไตลส์การเรียนรู้มาเป็นเวลา 20 กว่าปีโดย การ์ดเนอร์ (Gardner) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันเชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนมีความสามารถหรือความฉลาดที่หลากหลาย จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมเพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเองได้เต็มความสามารถ การ์ดเนอร์ได้เสนอไว้ 8 ด้านคือ 1) ความสามารถด้านภาษา (Linguistic Intelligence) 2) ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical- Mathematical Intelligence) 3) ความสามารถด้านมิติ (Spatial Intelligence) 4) ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily - Kinesthetic Intelligence) 5) ความสามารถด้านดนตรี (Musical Intelligence) 6) ความสามารถด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) 7) ความสามารถด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) 8) ความสามารถด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) และเด็กทุกคนสามารถพัฒนาปัญญาแต่ละด้านให้สูงขึ้นถึงระดับที่ ใช้การได้ ซึ่งเป็นรูปแบบวิธีการ การใช้ปัญญาของบุคคลในการแก้ปัญหา วิธีการประเมินหรือวัดปัญญาทางด้านต่างๆ จะดูได้จากกิจกรรมและการสังเกต (อารี สัตถหวิ . 2543: 15, 29) เด็กแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เปรียบเหมือนสายรุ้งที่หลากหลาย บุคคลจึงมีหลากหลาย รสนิยม มีความแตกต่างของบุคลิกภาพ ครู พ่อแม่และผู้ปกครองต้องตระหนักและมองเห็นคุณค่าของความแตกต่างเพื่อการค้นหาให้พบว่า เด็กมีลักษณะการเรียนรู้หรือความสามารถที่จะเรียนรู้ในทางใด เพื่อจะได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพและได้ใช้ความสามารถได้สูง สุด การพัฒนาปัญญาหลายด้านเพื่อการเรียนรู้ มีความสำคัญสำหรับเด็ก หากมีความเชื่อในเรื่องของ ทฤษฎีพหุปัญญา ศักยภาพของมนุษย์ และการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ครูผู้สอนควรตระหนักถึงการพัฒนาคอนของชาติให้มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และ สังคม เพื่อที่จะได้เป็นพื้นฐานในการสร้างครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป (ศิลป์ชัย เทศนา .2554: ออนไลน์) และในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้ผล นั้นต้องมีแนวทางสำหรับผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน เพื่อให้งาน

สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และทำให้ เด็กมี โอกาสได้รับการพัฒนา ความสามารถ ทางด้านทักษะต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน คู่่มือ เป็นเอกสารที่มีรายละเอียดเสนอแนะแก่ผู้ใช้ให้สามารถ เข้าใจในแนวทางการใช้และข้อพึงปฏิบัติที่จะช่วยให้การนำเรื่องนั้นไปใช้งานตรงตามเจตนารมณ์ (อำนาจ เถาตระกูล . 2541 :8)และที่สำคัญคือ จะ เป็นตัวช่วยให้มีความเข้าใจมากขึ้น และสามารถ นำไปปฏิบัติได้ถูกต้องมากขึ้น (ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และมาเรียม นิลพันธ์. 2546 :14)

จากรายงานการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนภายในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครู แมว พบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในศูนย์พัฒนา เด็กปฐมวัยบ้านครูแมวที่ ต่างคนต่างสอนไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ไม่มีแนวทางในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่เด่นชัด เนื่องจากทางจากทางศูนย์มิได้ขึ้นสังกัดกับกระทรวงศึกษา ธิการที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ แน่นนอนชัดเจน (ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว. 2552: บทนำ) ทำให้ผู้บริหารศูนย์ขาดเครื่องมือ ในการกำกับ นิเทศ ติดตามผลที่แน่นอนได้

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย บ้านครูแมว จึงสนใจพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทาง พหุปัญญาของเด็กปฐมวัยทั้ง 8 ด้านของเด็ก ตามหลักทฤษฎีพหุปัญญา ของการ์ดเนอร์ ที่ว่าด้วย ความสามารถทางด้านปัญญาของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนใน การดำเนินกิจกรรมที่ เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้มีพัฒนาการต่างๆที่ดีขึ้นและ เหมาะสมกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยที่ต้องการพัฒนาเด็กด้านการเรียนรู้ทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ซึ่งในการดำเนินการพัฒนา คู่มือนี้จะเน้นการเล่นของเด็กเป็น สิ่งสำคัญเพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินพร้อมทั้งยังสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาปัญญา และทักษะในด้านต่างๆ ตามความถนัดและความสนใจของเด็กแต่ละคนได้ และจะเป็นเครื่องมือ สำหรับผู้บริหารในด้านการส่งเสริมงานทางด้านวิชาการ ในการประเมิน นิเทศ กำกับ และติดตาม ผล ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุ ปัญญาของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็ กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุ ปัญญาของเด็กปฐมวัย

ขอบเขตในการจัดทำคู่มือ

การพัฒนาคู่มือนี้จัดทำในรูปแบบของกิจกรรมการเล่นเพื่อให้ครูได้มีหลักยึดในแนวทางเดียวกันในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารใช้เป็นคู่มือในการกำกับ นิเทศ ติดตามผล ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้านแก่เด็ก ตามหลักทฤษฎีพหุปัญญา ของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย ไว้สำหรับเด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังเรียนอยู่ชั้นปฐมวัย 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

ความสำคัญของการจัดทำคู่มือ

การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน โดยใช้การเล่นเด็กไทย มีความสำคัญคือ

1. เพื่อต้องการให้ครู เห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก แต่ละคนที่แตกต่างกัน ตามหลักการทางทฤษฎีพหุปัญญาของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ โดยมีการจัดทำในรูปแบบคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา เพื่อให้ครูได้มีหลักเกณฑ์และรูปแบบการสอนเดียวกัน ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนด้านพหุปัญญา ทั้ง 8 ด้านของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม เป็นเด็กที่เพียบพร้อมทั้งด้านความสามารถ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. เพื่อผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การดำเนินกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน อันเป็นการช่วยส่งเสริมการบริหารงานทางด้านวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย โดยอาศัยเนื้อหาของคู่มือเป็นหลักเกณฑ์ในการประเมิน

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะสำหรับการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่น เด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

1. คู่มือ หมายถึง เอกสารที่มีรายละเอียดเนื้อหาสาระด้านการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อให้ผู้ใช้สามารถศึกษาและทำความเข้าใจได้ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง และง่ายต่อการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลให้เด็กมีความสามารถและทักษะที่ตรงกันตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งในเนื้อหาของคู่มือจะมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1.คำชี้แจงการใช้คู่มือ และวัตถุประสงค์ในการจัดทำ 2.แผนการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย อันประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม แผนการจัดกิจกรรม สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญ ระยะเวลา สถานที่ สื่อ/อุปกรณ์ กลุ่มเป้าหมาย วิธีดำเนินกิจกรรม 3.เครื่องมือในการวัดผล วิธีวัดผล เกณฑ์การประเมิน ผลที่คาดว่าจะได้รับ 4.แหล่งอ้างอิงที่สามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้

5. คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหา

2. การพัฒนาคู่มือ หมายถึง การนำความรู้ที่ผู้ศึกษาได้วางแผนและเตรียมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และคู่มือในแต่ละขั้นตอนเน้นการปฏิบัติเป็นสำคัญ วิธีจัดกิจกรรมดำเนินการเป็นขั้นตอน ใช้ภาษาที่อ่านง่ายมีความชัดเจนและสามารถทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง

3. การประเมินคู่มือ หมายถึง กระบวนการกำหนดปัญหาเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดเกี่ยวกับการพัฒนาคู่มือ

4. การเล่นเกมของเด็กไทย หมายถึง การเล่นที่สนุกสนานและช่วยผ่อนคลายอารมณ์ พร้อมทั้งทำให้เด็กได้มีโอกาสในการแสดงออกทางด้านพฤติกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก มีบทร้องประกอบและไม่มีบทร้องประกอบ มีกติกาข้อตกลงประกอบ การเล่นเกม และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมขณะเล่น ซึ่งเป็นการเล่นทั้งในร่มหรือกลางแจ้งก็ได้ ได้แก่ ขายแดงโม โพงพาง ขี่ตุ๊กกลางนา อีตัก กำทาย ต่อบ้าน ปิดตาตีปิ๊บ แข่งเรือบก น้ำขึ้น น้ำลง วิ่งเปรี๊ยะ เสือไล่หมู จำจี ทอดแห ปิดตาคำทาย เกมตบยุง อีกาหุบปีก ดินน้ำ อากาศ พระ เด็ก เสือ ไม้ มอด

5. ความสามารถทางพหุปัญญา หมายถึง ความสามารถทางด้านปัญญาของมนุษย์แต่ละคนที่แตกต่างกัน และพัฒนาให้ถึงขีดสูงสุดได้ ตามโอกาสและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย แบ่งออกได้เป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ ด้านร่างกาย การเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านธรรมชาติ

5.1 ปัญญาด้านภาษาคือ ปัญญาของเด็กที่สามารถพูดง่าย พูดคล่องและแสดงความคิดออกมาด้วยการเล่าและอธิบายสิ่งต่างๆที่พบเห็นตามความเข้าใจเป็นคำพูด พร้อมทั้งรู้ความหมายของคำได้ด้วยการฟัง และอ่าน เป็นต้น

5.2 ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์คือ ปัญญาของเด็กที่มีวิธีการคิด ได้แก่ การเชื่อมโยงความคิด การคำนวณ และการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลข สัญลักษณ์กับวัตถุรูปธรรม การจำแนกประเภท และการจัดหมวดหมู่

5.3 ปัญญาด้านมิติคือ ปัญญาของเด็กที่มีความสามารถในการมองเห็นพื้นที่ ระยะขนาดตำแหน่งและมีความไวต่อสี เส้น รูปร่าง และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ

5.4 ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวคือ ปัญญาของเด็กที่มีความสามารถในการใช้ร่างกายของตนแสดงความคิด ความรู้สึก การเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆที่ครูต้องการ เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส

5.5 ปัญญาด้านดนตรีคือ ปัญญาของเด็กที่รับรู้ความรู้สึกทางอารมณ์กับเสียงต่างๆ รวมทั้งการรับรู้เรื่องจังหวะ ทำนอง เสียง ตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและแยกแยะทำนองทำนองของดนตรี

5.6 ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคลคือ ปัญญาของเด็กที่สามารถเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้รวมถึงความไวในการสังเกตน้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง พร้อมทั้งมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและปฏิสัมพันธ์ที่ดีด้วยการพูด การสื่อสาร

5.7 ปัญญาด้านความเข้าใจตนเองคือ ปัญญาของเด็กที่มีความสามารถในการรู้จักตนเอง รู้เท่าทันอารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตน เป็นคนช่างสังเกต และสามารถคิด ทบทวนพิจารณาตนเองได้

5.8 ปัญญาด้านธรรมชาติคือ ปัญญาของเด็กที่เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อม

6. ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กตั้งอยู่เลขที่ 1683/1 หมู่ 6 ถนนสุขุมวิท ตำบลท้ายบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ 10280 สังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

6.1 ครู หมายถึง ครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ

6.2 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กปฐมวัยชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังเรียนอยู่ชั้นปฐมวัย 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ

6.3 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง ผู้ที่มีหน้าที่ในการวางแผน นโยบาย และงบประมาณ ในการพัฒนาส่งเสริมทั้งเด็กและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว ผู้ศึกษาได้จัดรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดทำคู่มือให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จ.สมุทรปราการ
 - 1.1 การบริหารงาน
 - 1.2 วิสัยทัศน์
 - 1.3 วัตถุประสงค์
 - 1.4 แนวทางในการดำเนินกิจกรรม
 - 1.5 โครงสร้างการบริหารงาน
 - 1.6 โครงการแผนพัฒนา
2. การเล่นของเด็กไทย
 - 2.1 ความหมายของการเล่นของเด็กไทย
 - 2.2 ประวัติความเป็นมาของการเล่นของเด็กไทย
 - 2.3 ประโยชน์ของการเล่นของเด็กไทย
 - 2.4 ประเภทของการเล่นของเด็กไทย
3. พหุปัญญา
 - 3.1 ความหมายของพหุปัญญา
 - 3.2 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญา
 - 3.3 ประเภทของพหุปัญญา
 - 3.4 ลักษณะสำคัญของทฤษฎีพหุปัญญา
 - 3.5 ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามทฤษฎีพหุปัญญา
 - 3.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพหุปัญญา
 - 3.7 รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา
 - 3.8 หลักการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา
 - 3.8.1 แนวทางการส่งเสริมความสามารถทางด้านพหุปัญญา
4. คู่มือ
 - 4.1 ความหมายของคู่มือ
 - 4.2 ประเภทของคู่มือ

- 4.3 องค์ประกอบของคู่มือ
- 4.4 ลักษณะของคู่มือที่ดี
- 4.5 แนวทางการพัฒนาคู่มือ
- 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

1. ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครุเมว

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครุเมว ภายใต้การดูแลของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งอยู่เลขที่ 1683/1 หมู่ 6 ซ.สินสมบูรณ์ ต. ท้ายบ้านใหม่ อ. เมือง จ. สมุทรปราการ 10280 รับสมัครเด็กตั้งแต่อายุ 2 ขวบครึ่ง - 5 ปี เริ่มเปิดทำการ ในปี พ.ศ. 2535 ลักษณะอาคารเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมขยายอาคารและห้องเรียนออกเป็น 11 ห้อง โดยแบ่งเด็กออกเป็น 4 ระดับคือ ระดับชั้นเด็กเตรียม / ระดับชั้นปฐมวัย 1 / ระดับชั้นปฐมวัย 2 และระดับชั้นปฐมวัย 3 ปัจจุบันมีเด็กอยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์จำนวน 285 คน จุดมุ่งหมายในการดำเนินการคือต้องการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข มีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 (ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครุเมว. 2552 : บทนำ)

1.1 การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครุเมว

การบริหารงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครุเมว เพื่อให้การดำเนินงานภายในศูนย์ เป็นไปในรูปแบบเดียวกันในกา รมุ่งมั่นส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นเด็กที่ดีมีสุขภาพพลานามัย สมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ จึงได้มีการกำหนด นโยบาย ดังนี้ (ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย บ้านครุเมว. 2552: 2)

นโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครุเมว

1.1.1 ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ สมบูรณ์ครบทั้ง 4 ด้านคือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

1.1.2 ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 หลักคือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกม การศึกษา

1.1.3 ส่งเสริมความเป็นไทย โดย การอนุรักษ์วัฒนธรรมการเล่นแบบไทยและให้ ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมประเพณีของไทยในวันสำคัญต่างๆ

1.1.4 ส่งเสริมให้เด็กกล้าคิดกล้าแสดงออก

1.1.5 ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม

1.1.6 ส่งเสริมการอนุรักษ์และดูแลรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม

1.1.7 ส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน

วิสัยทัศน์

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว มุ่งพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา พร้อมทั้งส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เหมาะสมตามวัย เพื่อเด็กไทยเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข

ปรัชญา

เด็กทุกคนมีศักยภาพ ขึ้นกับการอบรมดูแล และส่งเสริมพัฒนาในสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุด
เหมาะสม

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กให้ตรงตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย
2. จัดสภาพสิ่งแวดล้อมให้มีความสะอาด ร่มรื่น น่าอยู่ และเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมและมุ่งมั่น การฝึกทักษะ ด้านการคิด การเขียน การแสดงออก และการยอมรับ การอยู่ร่วมกันเป็นสังคม
4. ใส่ใจดูแลภาวะโภชนาการเพื่อให้เด็กมีร่างกายสมบูรณ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน
5. ส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรมตามมารยาทไทย

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา
2. ส่งเสริมและพัฒนาเด็กตามศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล
3. ส่งเสริมเด็กให้เห็นคุณค่าและร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมเด็กให้รักความเป็นไทย และสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมแบบไทย
5. ส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีค่านิยมที่ดีงาม
6. ส่งเสริมให้เด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
7. ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักช่วยเหลือตนเอง และผู้อื่นได้
8. ส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ที่ดี
9. ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตมีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายที่สมบูรณ์สมวัย
2. เด็กได้รับการฝึกพัฒนาทักษะทางด้านอารมณ์และจิตใจ มีคุณธรรมและจริยธรรม
3. เด็กสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีความเข้าใจในบริบทของชุมชนที่ตนเองอยู่อาศัย
4. เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านสติปัญญาอย่างหลากหลายตรงตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

แนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

แนวทางในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนโดยยึดหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ด้วยการใช้ร่างกายและประสาทสัมผัสรับรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เกิดทักษะการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ – จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีหลักการจัดกิจกรรม 6 หลัก ดังนี้คือ (ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว. 2552: 4)

1. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

การจัดกิจกรรมโดยการให้เด็กได้มีการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆของร่างกาย ในการทำท่าทางต่างๆ ประกอบเพลง จังหวะ การเป็นผู้นำ –ผู้ตาม ฯลฯ ทั้งภายในห้องเรียน และการเล่นเครื่องเล่นสนาม มีการจัดกิจกรรมพลະและกิจกรรมร้องเล่นเต้นตาม โดยมีครูเป็นผู้ดูแลในการดำเนินกิจกรรมจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กของเด็กให้แข็งแรง

2. กิจกรรมสร้างสรรค์

การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยการวาดภาพระบายสี ปั้นดินน้ำมัน ฯลฯ เพื่อเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก

3. กิจกรรมเสรี

การจัดมุมประสบการณ์ภายในห้องเรียนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสเลือกและตัดสินใจที่จะเลือกเล่นตามมุมต่าง ๆ ที่ตนสนใจ เช่น มุมบ้าน ประกอบด้วย อุปกรณ์เครื่องครัว ผักและผลไม้พลาสติก ฯลฯ มุมหนังสือ ประกอบด้วย หนังสือนิทาน หนังสือเสริมความรู้ต่างๆ มุมบล็อก ประกอบด้วย บล็อกไม้รูปทรงต่างๆ ตัวต่อพลาสติกแบบต่างๆ ฯลฯ เป็นต้น

4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์

กิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ให้กับเด็กโดยวิธีการต่างๆ เช่น เรื่องราวของการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การดูแลตนเอง ธรรมชาติรอบๆตัว สิ่งต่างๆ รอบตัว และกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น

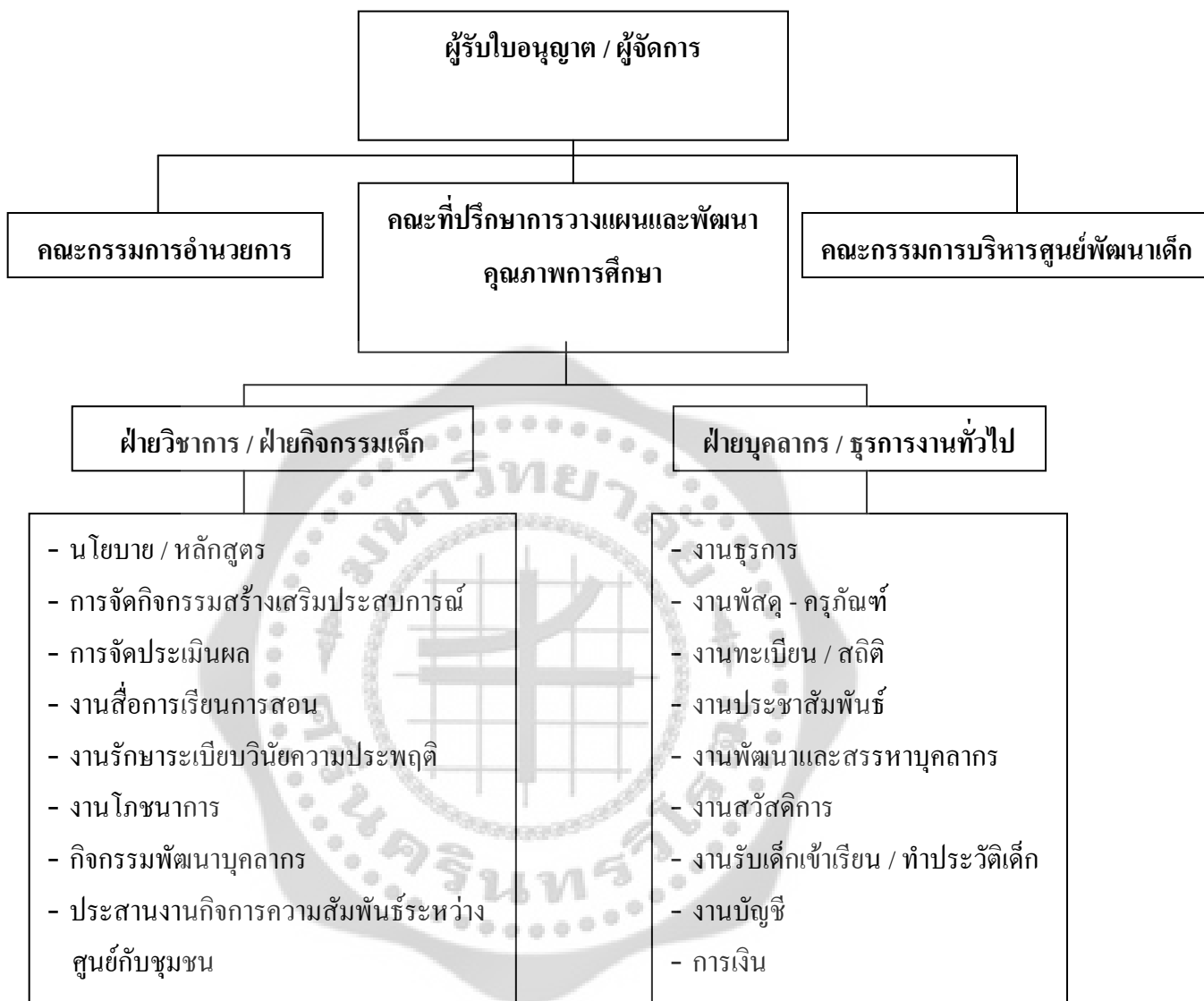
5. กิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมที่เด็กมีโอกาสได้เล่นเครื่องเล่นสนาม และทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเล่นลูกบอล วิ่งผลัด วิ่งเปรี๊ยะ รวมทั้งการละเล่นเด็กไทยหลากหลายกิจกรรม เพื่อการสร้างวินัยในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

6. กิจกรรมเกมการศึกษา

กิจกรรมที่เด็กได้เล่นเกมการศึกษาต่างๆ ในการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเลข จำนวน รูปทรง ขนาด การจับคู่ภาพเหมือนหรือต่างกัน เรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เป็นต้น กล่าวโดยสรุป การเรียนรู้ต่างๆของเด็กมักเป็นการเรียนรู้ที่ผ่านทางกิจกรรม กิจกรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็นหน่วยงานในการส่งเสริมพัฒนาเด็ก

โครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว

ภาพประกอบ 1 โครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว

ที่มา : โครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว. 2552: 3

รายละเอียดโครงการพัฒนา
แผนพัฒนาประจำปี 2552 (โดยสังเขป)
ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมายผลผลิต ของโครงการ	งบประมาณ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1	โครงการส่งเสริม การอ่าน	- เพื่อต้องการให้เด็ก รักการอ่าน	- จัดให้มีมุมการ อ่าน	-	- เด็กมีพัฒนาด้าน การอ่านดีขึ้น
2	โครงการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม	- เพื่อต้องการให้เด็ก รักธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว	- จัดให้เด็กทำการ เพาะปลูกต้นไม้	-	- เด็กมีความรักและ เอาใจใส่ธรรมชาติ ใกล้ตัว
3	โครงการอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย	- เพื่อต้องการให้เด็ก ชื่นชมความเป็น ไทย	- จัดให้มีการแต่ง กายและกิจกรรม การเล่นแบบ ไทย	-	- เด็กภาคภูมิใจและ ชื่นชมในความเป็น ไทย
4	โครงการสุขภาพ พลานามัยแข็งแรง	- เพื่อต้องการให้เด็ก มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง	- จัดให้มีการออก กำลังกายหลัง เคารพธงชาติ	-	- เด็กมีสุขภาพ สมบูรณ์แข็งแรง
5	โครงการกล้าคิด กล้าทำ	- เพื่อต้องการให้เด็ก แสดงความ สามารถเฉพาะตน	- จัดให้มีเวทีแสดง ความสามารถ เฉพาะตน	-	- เด็กมีความมั่นใจ และภาคภูมิใจใน ความสามารถ

ภาพประกอบ 2 โครงการแผนพัฒนา

ที่มา : โครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว . 2552 : 5

จะเห็นได้ว่าในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว ทั้งนโยบาย วัตถุประสงค์และแผนพัฒนา
วิสัยทัศน์ พันธกิจต่าง ๆ ล้วนมุ่งเน้นในการส่งเสริมพัฒนาเด็กให้เป็นคนเก่ง คนดี มีคุณลักษณะอันพึง
ประสงค์ตรงตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ในฐานะผู้ศึกษาซึ่งเป็นผู้บริหารศูนย์ พัฒนาเด็กปฐมวัย
จึงมีความประสงค์ต้องการให้เด็กได้รับการเรียนรู้พัฒนาศักยภาพในตนเองแบบสนุกสนาน
เพลิดเพลินโดยผ่านการเล่น พร้อมทั้งต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมการเล่นแบบไทยๆให้คงอยู่สืบ
ต่อไปด้วย

2. การละเล่นของเด็กไทย

2.1 ความหมายของการละเล่นของเด็กไทย

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2530 : 732,91) ได้ให้ความหมายของ “เล่น” และการละเล่น ไว้ดังนี้ “เล่น แปลว่า ทำเพื่อสนุกสนานหรือผ่อนอารมณ์ ทำหรือพูดอย่างไม่เอาจริง เอาจริง ร่วมด้วย เอาด้วย” “การละเล่น แปลว่า มหรสพต่าง ๆ การแสดงต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนานรื่นเริง”

ประภาพรรณ สุวรรณสุข และเลขา ปิยะอัจฉริยะ (2544 : 2) ให้ความหมายของการละเล่นว่า หมายถึง การแสดงออกของเด็กที่ช่วยให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาทักษะในการสำรวจความสนใจ ความสนใจใคร่รู้ในสิ่งรอบ ๆ ตัว การคิดหาเหตุผล การเข้าสังคม และการแสดงออกของอารมณ์ที่มั่นคง และ จีวรวรรณ คุณาภินันท์ (จีวรวรรณ จึงเจริญ. 2528 : 58 ; อ้างอิงจาก จีวรวรรณ คุณาภินันท์. ม.ป.ป) ให้คำจำกัดความของการละเล่นว่า การละเล่นของเด็กมีลักษณะเป็นการทดลองใช้ ความรู้ที่ตนมีต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคม หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นรูปธรรมอื่น ๆ โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของเด็กเอง เป็นการทดลองปฏิบัติการด้วยตนเองอย่างอิสระ และสนุกสนานเพลิดเพลิน การละเล่นจึงเป็นสื่อสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก

ผะอบ โปษกฤษณะ (2522 : 5) ให้ความหมายของการละเล่นของเด็กไทยว่า หมายถึง "การละเล่นของเด็กไทย หมายถึง การละเล่นต่าง ๆ ของเด็กที่นิยมเล่นกันในชีวิตประจำวัน โดยสืบทอดมาจากคนรุ่นก่อนซึ่งบางประเภทมีบทร้องและบทรำประกอบ ส่วนเกณฑ์ต่าง ๆ มักมีการกำหนดขึ้นเองตามข้อตกลงของกลุ่มผู้เล่นในแต่ละท้องถิ่น บางครั้งก็อาจเล่นเพื่อความสนุกสนานรื่นเริง แต่บางครั้งก็เล่นเพื่อการแข่งขัน "

สรุปได้ว่า การละเล่นของเด็กไทย คือ การละเล่นที่สืบทอดกันมาในวิถีชีวิตของคนไทยในอดีตซึ่งเป็นการละเล่นที่สนุกสนานและช่วยผ่อนคลายอารมณ์ พร้อมทั้งทำให้ เด็กได้มีโอกาสในการแสดงออกและพัฒนาทักษะการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก มีบทร้องประกอบและไม่มีบทร้องประกอบ มีกติกาข้อตกลงประกอบการละเล่น และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์สิ่งแวดล้อมขณะเล่น

2.2 ประวัติความเป็นมาของการละเล่นของเด็กไทย

วิราภรณ์ ปนาทกุล (2531 : 11-13) กล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของการละเล่นของเด็กไทยไว้ดังนี้ การละเล่นของเด็กไทยนั้นมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ก่อนประวัติศาสตร์แล้ว กล่าวคือ เมื่อมนุษย์รู้จักเอาดินมาปั้นเป็นภาชนะสิ่งของเครื่องใช้ในครั้งแรกแล้ว จึงเจริญพัฒนามาเป็นลำดับเด็ก ๆ เห็นผู้ใหญ่ทำ ก็เลียนแบบนำดินมาปั้นเล่นบ้างในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงกล่าวถึงคนในสมัยนั้นว่าอยู่เย็นเป็นสุขอยากเล่นก็เล่น ดังที่กล่าวไว้ว่า “ใครจักเล่นเล่น ใครจักมักหัว หัว ใครจักมักเลื่อน เลื่อน...” แต่ไม่มีรายละเอียดกล่าวไว้ว่าคนสมัยนั้นมีการละเล่นอะไรบ้างในสมัยอยุธยาได้กล่าวถึงการละเล่นบางอย่างไว้ในบทละครครั้งกรุงเก่า เรื่องนางมโนราห์ ซึ่งเรื่องนี้สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่า แต่งก่อนสมัยสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ การละเล่นที่ปรากฏในบทละครเรื่องนี้ คือ ลิงชิงหลัก และการเล่นปลาลงอวน ดังบทที่ว่า

“เมื่อนั้น โฉมฉนวนพระพีศรีจุลาว่าเจ้าโฉมตรูมนโอราห์ มาเรามาเล่นกันให้สนุกจริงจริง มาเราจะวิ่งลิงชิงเสา ข้างโน้นนะเจ้าเป็นแดนพี เล่นลิงชิงเสาเหมือนกันเหมือนกัน ถ้าใครวิ่งเร็วไปข้างหน้า ถ้าใครวิ่งช้าไปข้างหลังนั้น เอาบัวเป็นเสาเข้าชิงกัน ขยิกไหลผายผันกันไปมา...”

“เมื่อนั้น โฉมฉนวนพระพีศรีจุลา บอกเจ้าโฉมตรูมนโอราห์ มาเราจะเล่นปลาลงอวน บัวผุดสุดท้องน้องเป็นปลาลอยล่องท่องมาเจ้าหน้าฉนวน จะชิงมือกันไว้เป็นสายอวน ดักทำหน้าฉนวนเจ้าล่องมา ออกหน้าที่ใครจับตัวได้ คุมตัวเอาไว้ว่าได้ปลา”

“เมื่อนั้น เอววรรณขวัญข้าวมโอราห์ เป็นปลาตะเพียนท่องล่องน้ำมา คือ ดังพระยาราชนงส์ทอง ล่องเข้าไปในอวนชวนให้โห่ร้อง มีก้องในสระพระคงคา”วรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ก็ปรากฏชื่อการละเล่นหลายอย่าง เช่น ตะกร้อ จ้องเต ฆี่ม้าส่งเมือง เป็นต้น ดังที่กล่าวไว้ในอิเหนา

“...บ้างตั้งวงตะตะกร้อเล่น เฟลาเย็นแดดรลมมสังัด ปะตะโต้คู่กันสันทัด บ้างถนัดเข้าตะเป็นหน้าดูที่หนุ่มหนุ่มคะนองเล่นตองเต สรวลเสเฮฮาขึ้นขี้คู่ บ้างร่าอย่างชวามาลาย เป็นเหล่าเหล่าอยู่บนคิริ...”

ในเรื่องขุนแผน ก็กล่าวถึงการละเล่นบางอย่างไว้ เช่น ไม่หึ่ง “เมื่อกลางวันยังเห็นเล่นไม้หึ่ง กับอ้ายอึ้งอีตุกตุกอีปี แล้วว่าเจ้าเล่าก็ช่างนั่งมีนมี ว่าแล้วอย่าให้ลงไปดิน”

พระยาอนุমানราชชน ได้กล่าวถึง การละเล่นของเด็กไทยสมัยท่านไว้ใน “พื้นความหลัง” ว่า “การละเล่นของเด็กปุ่นนี้ ไม่ใช่มีปืน มีรถยนต์เล็ก ๆ อย่างที่เด็กเล่น กันอยู่เกรอในเวลานี้ ลูกหนึ่งสำหรับเล่น แม้ว่ามีแล้วก็ราคาแพง และยังไม่แพร่หลายตุกตาที่มีดีดั้น คือ ตุกตาล้มลูก และตุกตาพราหมณ์ นั่งท้าวแขน สำหรับเด็กผู้หญิงเล่นตุกตาเหล่านี้เด็ก ๆ ชาวบ้านไม่มีเล่น เพราะต้องซื้อ จะมีแต่ผู้ใหญ่ทำให้หรือไม่ก็เด็กทำกันเองตามอัย วงที่สืบต่อจำกันมาตั้งแต่ไหนก็ไม่ทราบ เช่น ม้าก้านกล้วย ตะกร้อสานด้วยทางมะพร้าวสำหรับโยนเตะเล่น หรือตุกตาแว้ว ควาย บั่นด้วยดินเหนียว

ของเด็กเล่นที่สมัยนั้นนิยมเล่นกันคือ กลองหม้อตาล ในสมัยนั้นขายน้ำตาลเมื่อใช้หมดแล้วเด็ก ๆ ก็นำมาทำเป็นกลอง มีวิธีทำคือ ใช้ผ้าขี้ริ้วหุ้มปากหม้อเอาเชือกผูกรัดคอหม้อให้แน่นแล้วเอาดินเหนียวเหลว ๆ ละเลงทาให้ทั่ว หาไม้เล็ก ๆ มาตีผ้าที่ขึงข้าง ๆ หม้อ โดยรอบ เพื่อขั่นแรงให้ผ้าตึงก็เป็นอันเสร็จ ดีได้มีเสียงดัง กลองหม้อตาลของใครดีดังกว่ากันเป็นแก่ง ถ้าตีกระหน้าจนผ้าหุ้มขาดก็ทำใหม่การละเล่นของเด็กไทยในปัจจุบัน เด็กผู้หญิงเล่นตุกตากระดาศ ชุดขายของเล่นพลาสติกเลียนแบบของจริง วิดีโอเกม เด็กผู้ชายก็เล่นปืน จรวด เกมกต และเครื่องเล่นต่าง ๆ ซึ่งมีขายมากมาย และมีการละเล่นหลายชนิดที่นิยมเล่นกันทั้งในเด็กชายและเด็กหญิงนอกจากนั้นยังเล่นกันตามฐานะและเศรษฐกิจของครอบครัว ดังนั้นการละเล่นของเด็กไทยสมัยก่อนจึงค่อย ๆ เลือนหายไปทีละน้อย ๆ จนเกือบจะสูญหมดแล้ว เช่น ขายแดงโม โพงพาง ขี่ตุ๊กกลางนา แข่งเรือบก ปิดตาตีปิ๊บ ดิน น้ำ อากาศ อีตัก น้ำขึ้นน้ำลง จำจี้ ทอดแห เสือไล่หมู ฯลฯ เป็นต้น

กล่าวได้ว่า ประวัติการละเล่นของเด็กไทยนั้นมีมาตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์เรื่อยมาแต่ยุคสมัย เด็กๆเห็นผู้ใหญ่ทำ ก็เลียนแบบ ดัดแปลง ของเล่น จากสิ่งของเครื่องใช้ของผู้ใหญ่ในชีวิตประจำวัน ตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติถิ่นที่อยู่อาศัยจนถึงปัจจุบันการละเล่นของเด็กไทยสมัยก่อนค่อย ๆ เลือนหายไปทีละน้อย เนื่องจากการเล่นที่ทำด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาแทนที่ เช่น ของเล่นพลาสติก วีดีโอเกม เกมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2.3 ประโยชน์ของการละเล่นของเด็กไทย

ผะอบ โปษกฤษณะ และคนอื่น ๆ (2522 : 75 – 100) กล่าวถึง การละเล่นของเด็กไทย ช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังนี้

1. เสริมสร้างพละนาหมายให้สมบูรณ์ ช่วยฝึกกล้ามเนื้อต่าง ๆ พิจารณาตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ การเล่นในร่ม เช่น “จับปูด้า ขยำปุ่นา” ต้องใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือทำท่าทางประกอบ ส่วนระดับประถมศึกษาจะเป็นการฝึกกล้ามเนื้อใหญ่ เช่น วิ่งเปี้ยว รีรีข้าวสาร ฯลฯ

2. เสริมทักษะต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทางด้านสติปัญญาและพัฒนาความคิด เช่น

2.1 ฝึกทักษะการใช้สายตาสังเกตและไหวพริบ ได้แก่ กาฬิกไข่ การเล่นเกมเตวตา

2.2 ฝึกทักษะการคิดต่าง ๆ เช่น อีตัก อีตีด อีซิดอีเขียน

2.3 ฝึกทักษะความแม่นยำ เช่น การเล่นเกมหลุม หลุมเส้น ก

2.4 ฝึกทักษะการใช้ประสาทสัมผัส สังเกต ไหวพริบ เช่น ปริศนาคำทาย มอญซ่อน

ผ้า โพงพาง การเล่นเกมซ่อนหา ต่อไก่

2.5 ฝึกทักษะเชาว์ปัญญา เช่น ปริศนาคำทาย

2.6 ฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์ เช่น การปั้น การเขียน การขีดเขียน การวาดภาพ

การเล่นโคลน

3. สร้างเสริมความเจริญทางจิตใจ โดยการปลูกฝังคุณธรรมอันจำเป็นแก่การเป็นพลเมืองดี เช่น ความอดทน ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

4. ส่งเสริมความเจริญทางสติปัญญา เช่น ฝึกให้ใช้ความคิด ฝึกคาดคะเนเหตุการณ์ ฝึกสังเกตความแม่นยำ

วิราภรณ์ ปนาทกุล (2531 : 18 – 19) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการละเล่นเด็กไทยที่มีคุณค่าต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. การเล่นส่วนใหญ่จะเล่นเป็นหมู่ ทำให้เด็กได้รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคม

2. ไม่มีกติกาสับซ้อน เด็กมีอิสระในการเล่น เป็นการฝึกความคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่จะคิดการละเล่น และกติการ่วมกันอย่างเหมาะสม

3. เป็นการเล่นที่ไม่เน้นวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องประกอบการเล่นมากนัก ถ้ามีก็มักเป็นวัสดุที่หาง่าย สะดวกสบายและประหยัดหาง่าย ซึ่งเหมาะกับสภาพของโรงเรียนประถมศึกษา

4. เป็นการละเล่นที่ฝึกให้เป็นคนช่างสังเกต ไหวพริบ การตัดสินใจและความพร้อมเพียงการเล่นจึงไม่มีผู้แพ้ชนะโดยเด็ดขาด มักผลัดกันแพ้ชนะ

5. การเล่นบางประเภทมีเนื้อร้องและบทสนทนาประกอบทำให้เพิ่มความสนุกสนานมากขึ้น

นพคุณ บุญมาพิลา (2540 : 62 - 64) ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะทางภาษาและความคิดสร้างสรรค์ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมการเล่นของเด็กไทยกับการฝึกตามคู่มือครูกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมการเล่นของเด็กไทยที่ใช้ในการพัฒนาทักษะทางภาษา และความคิดสร้างสรรค์ โดยได้แยกเป็น 4 องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม

การเล่นของเด็กไทย ช่วยสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานทำให้นักเรียนเกิดความสบายใจ ทำให้สนใจ และแสดงออกอย่างอิสระ ในขั้นตอนการพัฒนาทักษะทางภาษาโดยการฝึกด้วยกิจกรรมการเล่นของเด็กไทย หลังจากที่นักเรียนได้ศึกษาวิธีการเล่นจนเกิดความเข้าใจแล้ว ผู้สอนได้นักเรียน คิดบทร้อง บทเจรจาโต้ตอบ ประกอบการเล่นใหม่ แต่ให้คงรูปแบบการเล่นไว้ เป็นการฝึกให้นักเรียนได้คิดริเริ่ม ซึ่งเป็นความคิดใหม่ที่แปลกแตกต่างไปจากเดิม จึงเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม

2. ความคิดละเอียดลออ

การเล่นของเด็กไทย เปิดโอกาสให้นักเรียนเกิดความคิด เกิดประสบการณ์ และเป็นสถานการณ์ที่จูงใจ ทำให้นักเรียนคิดในแง่มุมต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนฝึกให้นักเรียนสังเกต คำร้องประกอบการเล่น เช่น มีข้าวกี่ชนิดในบทร้อง คำคู่ใดเป็นคำคล้องจอง คำใดในบทร้องประกอบการเล่นเป็นอักษรควบแท้ ในการออกเสียงบทร้องประกอบการเล่นของเด็กไทย ผู้สอนฝึกให้นักเรียนสังเกตการออกเสียง แล้วให้นักเรียนออกเสียงให้ถูกต้องเสียก่อน จึงจะเล่นการเล่นของเด็กไทย นอกจากนี้บางครั้งนักเรียนได้ผลัดกันเล่น ผู้สอนให้นักเรียนผลัดกันสังเกตพฤติกรรมของเพื่อนในขณะที่เล่น เช่น การช่วยกันคิดคำในขณะที่เล่นทำผิดกติกาหรือไม่ ถ้าเพื่อนในกลุ่มทำผิดพลาดถูกตำหนิหรือไม่ สมาชิกในกลุ่มทำผิดพลาดหรือไม่ สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเลือกคำหรือไม่ ลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนดังกล่าว เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการสังเกต ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2535 : 9) ที่กล่าวว่า เด็กที่มีความสามารถด้านการสังเกตสูงจะมีความสามารถทางด้านความคิดละเอียดลออสูงด้วย

3. ความคิดคล่องแคล่ว

การเล่นของเด็กไทย บางชนิดมีบทร้องกรองประกอบการเล่น มีบทเจรจาโต้ตอบกัน นักเรียนฝึกคิดคำพูดเจรจาโต้ตอบกัน จึงทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน และการเล่นบางชนิดมีการแข่งขันกันคิดคำตอบในเวลาที่กำหนด เช่น การบอกชื่อสัตว์บก - สัตว์น้ำ การคิดประโยค จึงเห็นว่า การเล่นของเด็กไทยมีผลทำให้ฝึกคิด การที่ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือกระทำ ซ้ำ ๆ บ่อย ๆ ย่อมจะทำให้เกิดการเรียนรู้ตามมา ซึ่งสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2535 : 8) ที่กล่าวว่า ความคิดคล่องแคล่วเป็นการคิดหาคำตอบได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และมีคำตอบในปริมาณที่มากในเวลาจำกัด

4. ความคิดยืดหยุ่น

การเล่นของเด็กไทย ช่วยสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุก เกิดความสบายใจ นักเรียนได้แสดงอย่างอิสระ เกิดความอิสระในการใช้ความคิด และฝึกให้นักเรียนเกิดความคิด เพราะการเล่นการเล่นของเด็กไทย ได้ฝึกให้นักเรียนรู้จักนำวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาดัดแปลงเป็นวัสดุ อุปกรณ์ ประกอบการเล่น เช่น ไม้ เศษกระดาษ ก้อนหิน ก้อนอิฐ ฝา เชือก เป็นต้น จึงเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการคิดดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นความสามารถที่จะคิดได้หลากหลาย และสามารถคิดดัดแปลงจากสิ่งหนึ่งไปเป็นหลายสิ่งได้ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2535 : 9) ที่กล่าวว่า ความคิดยืดหยุ่นเป็นการคิดหาคำตอบได้หลายประเภท หลายทิศทาง

ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536 : 43 – 44) ได้กล่าวว่า การเล่นมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อพัฒนาการของเด็กในทุก ๆ ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย การเล่นเป็นการเสริมสร้างร่างกายและพัฒนากล้ามเนื้อ จะเห็นได้ว่าขณะเล่นเด็กจะมีการเคลื่อนไหวทุกส่วนของร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นการกลับตัว บิดตัวไปมา วิ่ง กระโดด หยิบ ลาก พึง พฤติกรรมดังกล่าวจะทำให้กล้ามเนื้อแข็งแรง มีการทำงานประสานกันได้ดี เด็กได้ตื่นตัว ได้ค้นคว้า แก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้คลายความรู้สึก เจ็บใจ เศร้าโศก และขจัดความเครียดให้หายไปโดยการแสดงออก ช่วยให้สุขภาพจิตเด็กดีขึ้น

2. ทางด้านจิตใจ อารมณ์ การเล่นจะช่วยเสริมสร้างจิตใจและปรับอารมณ์ของเด็กได้ดี เด็กได้ตื่นตัว ได้ค้นคว้า แก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้คลายความรู้สึก เจ็บใจ เศร้าโศก และขจัดความเครียดให้หายไปโดยการแสดงออก ช่วยให้สุขภาพจิตเด็กดีขึ้น

3. ด้านสังคม การเล่นสอนให้เด็กรู้จักเหตุผล สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมทำให้เกิดความเข้าใจ ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทำให้อยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข

4. ด้านสติปัญญาการเรียนรู้ การเล่นทำให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นออกมาตามสภาพแวดล้อมที่เด็กอยู่ ได้เรียนรู้บทเรียนที่มีค่าหลายอย่าง รู้จักควบคุมตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เกิดจินตนาการ ทักษะ การใช้ความเข้าใจภาษา การรับรู้ต่าง ๆ และความคิด

5. ด้านศีลธรรม การเล่นทำให้เกิดค่านิยมทางด้านศีลธรรม การที่เด็กมีความสัมพันธ์ติดต่อกับผู้อื่นในการเล่นนั้น จะช่วยให้เด็กรู้ว่าควรปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างไร

จากข้อความข้างต้นกล่าวได้ว่า การเล่นของเด็กไทยมีประโยชน์ในหลายด้าน และส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของเด็ก คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งทำให้เด็กได้มีโอกาสค้นคว้า สำรวจ ทดลองสิ่งต่าง ๆ เป็นการฝึกการแก้ปัญหา ส่งเสริมจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ที่ดีให้แก่เด็กด้วย

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการเล่นเด็กไทย สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและ สติปัญญา ซึ่งการเล่นแต่ละชนิดวัสดุอุปกรณ์หาได้ง่าย สะดวก ประหยัด กฎกติกาไม่ซับซ้อน เล่นง่าย สนุกสนาน พร้อมทั้งฝึกให้เด็กเป็นคนช่างสังเกต มีไหวพริบในการตัดสินใจ

2.4 ประเภทของการละเล่นเด็กไทย

สุรสิงห์ ส้ารวม ฉิมพะเนา (2520 : 49) ได้แยกประเภทของการ ละเล่นพื้นบ้านของ เด็กไทยเป็น 7 ประเภท

1. การเล่นโดยการเลียนแบบการทำงานของผู้ใหญ่
2. การเล่นโดยการเลียนแบบการประกอบอาชีพของผู้ใหญ่
3. การเล่นโดยการเลียนแบบวิธีทำอาหารของผู้ใหญ่
4. การเล่นเพื่อความเพลิดเพลินของตัวเองตามลำพัง
5. การเล่นโดยมีกฎกติกา
6. การเล่นกับเพื่อน ๆ โดยไม่มีกฎกติกา
7. การเล่นแข่งขันโดยมีการพนัน

ผะอบ โปชะกฤษณะ และคนอื่น ๆ (2522 : 150) ได้แบ่งการเล่นของเด็กไทยออกเป็น ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. การเล่นกลางแจ้ง ซึ่งประกอบด้วย การเล่นกลางแจ้งที่มีบทร้องและไม่มีบทร้อง ประกอบ
2. การเล่นในร่ม ซึ่งประกอบด้วย การเล่นในร่มที่มีบทร้องและไม่มีบทร้อง
3. การเล่นในร่มหรือกลางแจ้งก็ได้ ซึ่งประกอบด้วยการเล่นที่มีบทร้อง และไม่มีบทร้อง
4. การเล่นเลียนแบบผู้ใหญ่
5. การเล่นบทบาทเลียน
6. การเล่นประเภทเบ็ดเตล็ด
7. การเล่นปริศนาคำทาย

วิราภรณ์ ปนาทกุล (2531 : 29 -39) ได้แบ่งการเล่นของเด็กไทยเป็น 5 กลุ่มดังนี้

1. การละเล่นที่เน้นทักษะด้านการพูด และการฟัง ได้แก่ การละเล่นที่มีบทร้องซึ่งจะ ช่วยให้เด็กจำได้ง่าย เพราะเป็นคำคล้องจอง เมื่อร้องเล่นบ่อย ๆ เข้าก็จะช่วยฝึกทักษะทางด้าน ภาษาไปในตัว ส่วนบทเจรจาโต้ตอบนั้นเป็นบทถาม-ตอบสั้น ๆ ที่มีเนื้อความเป็นเรื่องราว
2. การละเล่นที่เน้นทักษะทางการนับ การคาดคะเนการกระยะ การจำแนก ประเภท จำแนกพวก จำแนกเสียง การละเล่นเหล่านี้ฝึกเป็นคนช่างสังเกต และการแยกแยะ
3. การละเล่นที่เน้นทักษะด้านความคิด การใช้ไหวพริบ ปฏิภาณความคล่องแคล่ว ว่องไว การเลือกตัดสินใจ
4. การละเล่นที่เน้นทักษะการใช้กล้ามเนื้อ การขีดการเขียน การลากเส้น การวาด รูปทรง การสาน การวิ่ง การกระโดด การทรงตัว
5. การละเล่นที่เน้นการปลูกฝังค่านิยม ทศนคติในด้านต่าง ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความ สามัคคี ความเสียสละ ความอดทน ความรับผิดชอบ การยอมรับ กติกา การรู้แพ้รู้ชนะรู้ภัย เป็นต้น

จากการศึกษาประเภทการเล่นเด็กไทย ของรุ่งนภา ทิมหาญ การเล่นทั้งหมดกว่า 60 การเล่น อาทิเช่น เป่ายิงฉุบ จับไม้สั้นไม้ยาว โยน้อยออก กระโดดเชือก กระต่ายขาเดียว กากะพิกไข่ เดินกะลา ตีไก่ดอกหญ้า ตีลูกกล้อ ฯลฯ ผู้ศึกษาได้คัดเลือกมา 18 การเล่นที่เหมาะสมสำหรับระดับอายุและความสามารถของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว มีดังนี้ ข่ายแตงโม โพงพาง ขี่ตุ๊กกลางนา อีตัก กำทาย ต่อบ้าน ปิดตาตีปิ๊บ แข่งเรือบก น้ำขึ้น น้ำลง ริงเปรี๊ยะ เสือไล่หมู จำจี้ ทอดแห ปิดตาคน ล้ำทาย เกมตบยุง อีกาหุบปีก ดิน น้ำ อากาศ พระ เด็กเสือ ไก่ มอด ซึ่งการเล่นของเด็กไทยมีการจัดเป็นหลายประเภท มีทั้งการเล่นเป็นทีม เล่นเดี่ยว เล่นในร่ม กลางแจ้ง เน้นการแข่งขันไม่เน้นการแข่งขัน มีบทร้องและไม่มีบทร้องตลอดจนมีบทร้องจาทัดต่อกัน แต่ในงานวิจัยนี้จะมีเฉพาะ การเล่นในร่ม และกลางแจ้งเท่านั้น จากการแบ่งตามประเภทของ ฝอยบ โปะชะกฤษณะ และคนอื่นๆ ซึ่งการเล่นแต่ละการเล่นในที่นี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เล่นได้เล่นเพื่อแสดงศักยภาพและความสามารถของเด็กแต่ละคน ดังทฤษฎีท างพหุปัญญาของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่เชื่อว่าคนทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งองค์แห่งปัญญาที่เขาสามารถพัฒนาได้ตามบริบทต่างๆ

3. พหุปัญญา

3.1 ความหมายของพหุปัญญา

การ์ดเนอร์ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2551: 102 ; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) ได้ให้คำนิยามของคำว่าพหุปัญญา ว่าเป็นความสามารถเชิงชีวิต (Biopsychological Potential) ซึ่งแต่ละคนจะแสดงออกในแต่ละบริบทของวัฒนธรรมที่เขาอยู่ เพื่อแก้ปัญหาและสร้างผลงานที่มีคุณค่าแก่สังคม โครงสร้างทางจิตวิทยาซึ่งจะเป็นตัวสร้างแหล่งทางความคิดของคนเรา ซึ่งจะส่งผลต่อเนื้อหาแต่ละด้าน และยังมีผลมาจากองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ พันธุศาสตร์ และสังคม ซึ่งเป็นสิ่งผสมผสานระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมนั่นคือ คนทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งองค์แห่งปัญญาที่เขาสามารถ และพัฒนาความสามารถนั้นกับบริบทต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมของตน เขามองปัญญาในหลายลักษณะเขาเชื่อว่าปัญญาแต่ละด้านจะเป็นกระบวนการทางจิตใจหรือความสามารถที่จะค้นหา แก้ปัญหาและสร้างผลผลิตที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ

พีระ รัตน์วิจิตร และคณะ (2544 : 2) กล่าวว่า พหุปัญญา หมายถึง ศักยภาพความสามารถของมนุษย์ในการแก้ปัญหา หรือออกแบบงานและผลงานชนิดต่าง ๆ ในสถานการณ์ธรรมชาติ

นกเนตร ธรรมบวร (2545 : 8) กล่าวว่า พหุปัญญา หมายถึง ความสามารถของคนที่ใช้สมองซึ่งจัดเป็นอวัยวะที่มีความสำคัญมากของร่างกายมนุษย์ เพราะนอกจากจะทำหน้าที่ควบคุมเกี่ยวกับสติปัญญา ความคิด การเรียนรู้พฤติกรรม และบุคลิกภาพของมนุษย์ แล้วสมองยังทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของอวัยวะอื่น ๆ ด้วย

ประเวศ วะสี (2535 : 9) กล่าวว่า พหุปัญญา หมายถึง ความฉลาดของมนุษย์ที่ไม่ได้ขึ้นกับจำนวนเซลล์ในสมอง แต่ขึ้นอยู่กับ การเชื่อมโยงเซลล์ประสาทที่จะออกเงยออกมาเป็นวงจรสมอง ถ้าสมองได้รับการกระตุ้นมากวงจร สมองก็ยิ่งมากขึ้นทำให้ฉลาด ถ้าได้รับการกระตุ้นน้อย การเชื่อมโยงของเซลล์ประสาทก็จะลดน้อยลงตามไปด้วย ดังนั้นสิ่งแวดล้อมและการเลี้ยงดูจึงมีความสำคัญต่อการกำหนดโครงสร้างและโปรแกรมในสมอง

สรุปได้ว่า พหุปัญญา หมายถึง ความสามารถทางด้านปัญญาของมนุษย์แต่ละคนที่แตกต่างกัน และพัฒนาให้ถึงขีดสูงสุดได้ ตามโอกาสและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย หากได้รับการกระตุ้นมากยิ่งทำให้ฉลาด ดังนั้นผู้ปกครอง ครู พ่อแม่ จึงต้องเล็งเห็นความสำคัญของกิจกรรมเพื่อเป็นการกระตุ้นพัฒนาศักยภาพและความถนัดของแต่ละคนสำหรับร่างกายมนุษย์ ความคิด สติปัญญา ความสามารถในการคิดค้น และแก้ปัญหา ล้วนมาจากการสั่งงานของสมอง ทั้งนี้ หากคนเราได้รับการกระตุ้นและพัฒนาศักยภาพ จะทำให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข และมีทักษะความสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น

3.2 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences:MI)

เมื่อ ปีค .ศ.1904 กระทรวงศึกษาธิการในกรุงปารีสได้ให้นักจิตวิทยาชาวฝรั่งเศสชื่อ อัลเฟรด บเนท์ (Alfred Baint) และคณะทำการพัฒนาเครื่องมือ โดยกำหนดนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการสอบตกเพื่อหาทางแก้ไข จากการพัฒนาเครื่องมือ โดยกำหนดแบบทดสอบเชาว์ปัญญาขึ้นเป็นครั้งแรกของโลก หลายปีต่อมาจึงแพร่เข้าไปในสหรัฐอเมริกา และใช้กันอย่างแพร่หลายจนเป็นที่รู้จักกันในปัจจุบันว่า “เชาว์ปัญญา” และแบบทดสอบไอคิว (IQ) หรือแบบทดสอบเชาว์ปัญญาเกือบแปดสิบปี หลังจากที่ มีแบบทดสอบเชาว์ปัญญาฉบับแรกนักจิตวิทยาชาวอเมริกาแห่งมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด ชื่อ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ได้ประกาศว่าโลกของเราตีความของความฉลาดหรือเชาว์ปัญญาของมนุษย์มีอย่างน้อย 7 ด้าน การ์ดเนอร์เรียกทฤษฎีของเขาว่า ทฤษฎีพหุปัญญา Theory of Multiple Intelligences: MI (อารี สัณห์ฉวี (แปล). 2542 : 1-2) การ์ดเนอร์ต้องการจะรู้จัก ศักยภาพของความสามารถมนุษย์ที่นอกเหนือไปจากคะแนนแบบทดสอบเชาว์ปัญญา เขาตั้งข้อสงสัยถึงความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบเชาว์ปัญญาแบบต่าง ๆ ที่ดึงคนออกจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและทำให้หรือตอบสนองเรื่องราวต่าง ๆ ที่ไม่เคยทำ การ์ดเนอร์บอกว่าความฉลาดหรือเชาว์ปัญญา น่าจะเกี่ยวกับความสามารถใน 1) การแก้ปัญหา และ 2) การออกแบบผลผลิตที่ทันสมัยในสถานการณ์ธรรมชาติ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2544 : 2-3 ; อ้างอิงจาก Gardner. 1993) ด้านการศึกษาเกี่ยวกับความหลากหลายของปัญญา โดยการศึกษาทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences : MI) ขึ้น และจำแนกปัญญาของคนเอาไว้ในหนังสือชื่อ โครงสร้างของจิตใจ (Frame of Mind) และหนังสือเรื่อง พหุปัญญา (Multiple Intelligences) โดยเขาศึกษาจากผู้ที่มีสมองบกพร่องในบางส่วน และพบว่าผู้ที่ถูกศึกษา ยังมีความสามารถในส่วนที่เหลืออยู่ ซึ่งเป็นการพิสูจน์ว่า สมองของมนุษย์ได้แบ่งเป็นส่วน ๆ แต่ละส่วนได้กำหนดความสามารถเป็นเรื่อง หรือมีปัญญาหลาย ๆ อย่าง ถือกำเนิดมาจากสมองเฉพาะส่วนแตกต่างกัน การ์ดเนอร์ได้ใช้ฐานความคิดจากศาสตร์ทางการรับรู้

(Cognitive Science) และศาสตร์การทำงานของสมอง (Neuro Science) และให้คำจำกัดความคำว่า “ปัญญา” ว่าเป็นความสามารถเชิงชีวจิต (Biopsychological Potential) นั่นคือ คนทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งองค์แห่งปัญญาที่เขาสามารถและพัฒนาความสามารถนั้นกับบริบทต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมของตน เขามองปัญญาในหลายลักษณะ เขาเชื่อว่าปัญญาแต่ละด้าน จะเป็นกระบวนการทางจิตใจ หรือความสามารถที่จะค้นหา แก้ปัญหา และสร้างผลผลิตที่คุณค่าเป็นที่ยอมรับของสังคม (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2544 : 23 ; อ้างอิง จาก เจ็ดศักดิ์ ชุมนุช. 2540)

สรุปได้ว่า แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญาเกิดจากการทำงานของสมองมนุษย์แต่ละคนที่มีความแตกต่างกันในการรับรู้ขึ้นกับบริบทและสภาพแวดล้อมของตน ดังนั้นมนุษย์จึงมีความสามารถที่แตกต่างกัน และหลากหลายภายในบุคคลคนเดียวในการแก้ปัญหา หรือสร้างผลงานที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของสังคม

3.3 ประเภทของพหุปัญญา

การ์ดเนอร์ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2544: 3-4;อ้างอิงจาก Gardner.1983)ได้จำแนกความสามารถหรือปัญญาคนเอาไว้ 7 ประเภท และภายหลังได้เพิ่มเติมอีก 2 ประเภท รวมเป็นปัญญา 9 ด้าน ได้แก่

1. ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) คือผู้ที่มีความสามารถทางด้านภาษาสูง เช่น นักเล่านิทาน นักพูด นักการเมือง หรือด้านเขียน เช่น กวี นักเขียนบทละคร บรรณาธิการ นักหนังสือพิมพ์ ซึ่งปัญญาด้านนี้ยังรวมถึงความสามารถในการจัดกระทำเกี่ยวกับโครงสร้างของภาษา เสียง ความหมายและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษา เช่น พูดยาว พุดคล้องและสามารถแสดงความคิดออกมาด้วยการเล่าและอธิบายสิ่งต่างๆที่พบเห็นตามความเข้าใจเป็นคำพูด พร้อมทั้งรู้ความหมายของคำได้ด้วยการฟัง และอ่าน เป็นต้น

2. ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical- Mathematical Intelligence) คือผู้ที่มีความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข เช่น นักบัญชี นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ และผู้ให้เหตุผลที่ดี เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักตรรกศาสตร์ นักจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ปัญญาดังนี้ยังรวมถึงความไวในการมองเห็นความสัมพันธ์ แบบแผน ตรรกวิทยา การคิดเชิงนามธรรม และการคิดที่เป็นเหตุผล (cause-effect) และการคิดคาดการณ์ (if-then) วิธีการที่ใช้ในการคิด ได้แก่ การเชื่อมโยง การคิดคำนวณ การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลข สัญลักษณ์กับวัตถุรูปธรรม การจำแนกประเภท และการจัดหมวดหมู่

3. ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) คือผู้ที่มีความสามารถในการมองเห็นพื้นที่ได้แก่นายพราน ลูกเสือ ผู้นำทาง และสามารถปรับปรุงวิธีการใช้เนื้อที่ได้ดี เช่น สถาปนิก มัณฑนากร ศิลปิน นักประดิษฐ์ ปัญญาด้านนี้รวมถึงความไวต่อสี เส้น รูปร่าง เนื้อที่ และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเหล่านั้น นอกจากนี้ยังหมายถึง การได้สัมผัสวัตถุต่างๆที่เป็นของจริง เรียนรู้สิ่งต่างๆจากประสบการณ์ตรง เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ระยะ ขนาดตำแหน่ง และการมองเห็น สังเกต

รายละเอียดของสิ่งต่างรอบตัว เข้าใจสิ่งที่มองเห็นได้สัมผัส สามารถนำสิ่งที่เข้าใจออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

4. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily - Kinesthetic Intelligence) คือ ความสามารถในการใช้ร่างกายของตนแสดงความคิด ความรู้สึก ได้แก่ นักแสดง นักแสดงท่าเต้น นักกีฬา นาฏกร นักฟิสิกส์ และความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ เช่น นักปั้น ช่างแกะสลัก วิศวกร คัลยแพทย์ ปัญญาด้านนี้รวมถึงทักษะทางกาย เช่น การฝึกร่างกาย ด้วยการยืน เดิน วิ่ง จับ ขว้าง กระโดด การเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆที่ครูต้องการ เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส

5. ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) คือ ความสามารถทางด้านดนตรี ได้แก่ นักแต่งเพลง นักดนตรี นักวิจารณ์ดนตรี ปัญญานี้รวมถึง การสร้างความรู้สึกทางอารมณ์กับเสียงต่างๆ รวมทั้งการรับรู้เรื่องจังหวะ ทำนอง เสียง ตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและแยกแยะ ท่วงทำนองของดนตรี

6. ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) คือ ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้รวมถึงความไวในการสังเกต น้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง ทั้งยังมีความสามารถสูงในการรู้ถึงลักษณะต่างๆ ของสัมพันธภาพของมนุษย์ และความสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เช่น การปรับพฤติกรรมเข้ากับกลุ่ม และสภาพแวดล้อมได้ดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและปฏิสัมพันธ์ที่ดีด้วยการพูด การสื่อสาร

7. ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) คือ ความสามารถในการรู้จักตนเอง และสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้ด้วยตนเอง ความสามารถในการรู้จักตนเอง ได้แก่ การรู้จักตนเองตามความเป็นจริง เช่น มีจุดอ่อน จุดแข็งในเรื่องใด มีความสามารถรู้เท่าทันอารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตน เป็นคนช่างสังเกต และสามารถคิดทบทวนพิจารณาตนเอง

8. ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) คือ การเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เข้าใจความสำคัญของตนเอง กับสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงความสามารถของตนที่จะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เข้าใจถึงพัฒนาการมนุษย์ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่จนตาย เข้าใจและจำแนกความเหมือนกันของสิ่งของ เข้าใจการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสสาร

9. ปัญญาด้านอัตถภาวนิยมหรือจิตนิยม (Existential Intelligence) เป็นปัญญาที่การ์ดเนอร์ได้นำเสนอไว้ในหนังสือชื่อ "Intelligences Reframed"

สรุปได้ว่า ตามทฤษฎีพหุปัญญาจะประกอบด้วยปัญญา 9 ด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านตรรกะ-คณิตศาสตร์ ปัญญาด้านมิติ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง ปัญญาด้านธรรมชาติ

และปัญญาด้านอัตถภาวนิยมหรือจิตนิยม (ปัญญาด้านอัตถภาวนิยมหรือจิตนิยมในไทยขณะนี้ยังไม่เป็นที่นิยมแพร่หลายมากนัก)

3.4 ลักษณะสำคัญของทฤษฎีพหุปัญญา

ทฤษฎีพหุปัญญา หรือ MI Theory ไม่เพียงแต่อธิบายปัญญาทั้ง 9 ด้านนี้เท่านั้น แต่ยังสามารถอธิบายถึงลักษณะสำคัญเอาไว้ (เยาเวพา เตชะคุปต์. 2544 : 4 ; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) ดังนี้

1. ปัญญามีลักษณะเฉพาะด้านจากการศึกษาเรื่องสมอง
2. ทุกคนมีปัญญาทั้ง 9 ด้านมากน้อยบ้างต่างกันไป ซึ่งบางคนอาจจะมีปัญญาทั้ง 9 ด้านสูงมากทุกด้าน แต่บางคนอาจจะมีเพียงหนึ่งหรือสองด้าน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่สูงนัก
3. ทุกคนสามารถพัฒนาปัญญาแต่ละด้านให้สูงขึ้นถึงระดับใช้งานได้ ถ้ามีการให้กำลังใจ ฝึกฝนอบรม มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่นความร่วมมือของผู้ปกครอง การได้ประสบการณ์ ก็อาจจะเสริมสมรรถภาพของปัญญาด้านต่าง ๆ ได้

4. ปัญญาต่างๆ สามารถทำงานร่วมกันได้ ซึ่งการ์ดเนอร์ได้ชี้แจงว่า การแบ่งลักษณะของปัญญาแต่ละด้านเป็นเพียงการอธิบายลักษณะของปัญญาแต่ละด้านเท่านั้น แท้จริงแล้วปัญญาหลายๆ ด้านจะทำงานร่วมกัน เช่น ในการประกอบอาหารก็ต้องสามารถอ่านวิธีทำ (ด้านภาษา) คิดคำนวณปริมาณของส่วนผสม (ด้านคณิตศาสตร์) เมื่อประกอบอาหารเสร็จก็ทำให้สมาชิกทุกคนในบ้านพอใจ (ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล) และทำให้ตนเองมีความสุข (ด้านการเข้าใจตนเอง) เป็นต้น การกล่าวถึงปัญญาแต่ละด้านเป็นเพียงการนำลักษณะพิเศษเฉพาะออกมา ศึกษาเพื่อหาทางใช้ให้เหมาะสม

5. ปัญญาแต่ละด้านจะมีการแสดงความสามารถหลายอย่างเช่นบางคนไม่มีความสามารถด้านการอ่านก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีความสามารถด้านภาษา เพราะเขาอาจจะเป็นคนที่ไม่อ่านหนังสือหรือเล่าเรื่องเก่งใช้ภาษาพูดได้คล่องแคล่ว หรือคนที่ไม่มีความสามารถทางกีฬา ก็อาจจะใช้ร่างกายได้ดีในการถักทอผ้าหรือเล่นหมากรุกได้เก่งซึ่งจะเห็นได้ว่าแม้แต่ในปัญญาด้านหนึ่งก็จะมีแสดงออกถึงความสามารถที่หลากหลาย

การ์ดเนอร์ เชื่อว่า แม้ว่าคนแต่ละคนจะมีปัญญาในแต่ละด้านไม่เท่ากัน แต่ก็สามารถพัฒนาปัญญาทั้ง 9 ด้านนี้ได้ (เยาเวพา เตชะคุปต์. 2544 : 4 ; อ้างอิงจาก Gardner. 1983)

สรุปได้ว่า คนแต่ละคนถึงแม้จะมีปัญญาและความสามารถแต่ละด้านไม่เท่ากันแต่ก็สามารถพัฒนาได้โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้

3.5 ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามทฤษฎีพหุปัญญา

สุปราณี ไกรวัตนุสสรณ์ และคณาพร คมสัน (2544: 8-30) ได้อธิบายลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามทฤษฎีพหุปัญญาไว้ดังนี้

1. ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการใช้ภาษา
 - 1.1 ชอบฟังและโต้ตอบกับการพูดในรูปแบบต่าง ๆ
 - 1.2 ชอบเลียนแบบเสียง ภาษา การอ่านและเขียนของผู้อื่น

- 1.3 เรียนรู้โดยผ่านทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน และการอภิปราย
 - 1.4 มีความสามารถในการฟังในระดับความเข้าใจ การถอดความ (paraphrase) การตีความ และการจดจำในสิ่งที่ได้ฟัง
 - 1.5 มีความสามารถในการอ่านระดับความเข้าใจ การย่อความ การตีความ การอธิบาย การจดจำสิ่งที่อ่าน
 - 1.6 มีความสามารถในการพูดต่อหน้ากลุ่มบุคคลหลายอาชีพ การพูดเพื่อจุดประสงค์ต่างๆ การใช้ภาษาพูดที่ง่ายต่อการเข้าใจ การพูดชักจูง การโน้มน้าว การพูดให้คนอื่นเชื่อถือในเวลาอันเหมาะสม
 - 1.7 มีความสามารถในการเขียนถูกต้องตามไวยากรณ์ การสะกด การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการใช้คำศัพท์เพื่อความคิดได้ดี
 - 1.8 มีความสามารถในการเรียนภาษาอื่น ๆ ได้
 - 1.9 ใช้ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ในการจดจำ การสื่อสาร การอภิปราย การอธิบาย การชักจูง การสร้างความรู้ใหม่ การสร้างความหมายใหม่ ๆ และสะท้อนให้ผู้อื่นเข้าใจธรรมชาติของภาษา
 - 1.10 มีความพยายามที่จะฝึกฝนภาษาของตนให้เกิดความชำนาญ
 - 1.11 มีความสนใจในกิจกรรมทางภาษา อันได้แก่ การเขียนบันทึกประจำวัน บทกวี การเล่าเรื่อง การโต้วาที การพูดในโอกาสต่าง ๆ การเขียน และการเขียนบทความในสารต่าง ๆ
 - 1.12 มีการสร้างสรรค์รูปแบบต่าง ๆ ทางภาษา อันได้แก่ งานเขียนหรือการพูดแนวใหม่ ๆ
 - 1.13 มีอารมณ์ขัน
2. ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลและแนวทางคณิตศาสตร์
- 2.1 รู้และเข้าใจหน้าที่ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
 - 2.2 ค้นเคยและเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปริมาณ เวลา เหตุผล
 - 2.3 เข้าใจสัญลักษณ์ที่เป็นนามธรรมเพื่อถ่ายทอดแนวความคิด และสิ่งที่เป็นรูปธรรมได้
 - 2.4 สามารถใช้ทักษะของการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีเหตุผล
 - 2.5 เข้าใจรูปแบบและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว
 - 2.6 รู้จักตั้งสมมติฐานและทดสอบได้
 - 2.7 สามารถใช้ทักษะทางคณิตศาสตร์ อันได้แก่ การประมาณ การคำนวณ การตีความเป็นสถิติ และนำเสนอข้อมูลเป็นสัญลักษณ์ต่าง ๆ (graphic form)
 - 2.8 ชอบคิดในแนวทางการคำนวณ เช่น การรวบรวมข้อมูล การตั้งสมมติฐาน การใช้สูตรอันเป็นรูปแบบ รู้จักยกตัวอย่างสิ่งที่ขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ และชอบโต้เถียงโดยยืนกรานความถูกต้อง
 - 2.9 แก้ไขปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ

- 2.10 สนใจเลือกอาชีพที่เกี่ยวกับการคำนวณ เช่น นักบัญชี ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ นักกฎหมาย วิศวกร และนักเคมี
- 2.11 ชอบสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ๆ มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทางด้านคณิตศาสตร์
3. ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในด้านมิติสัมพันธ์
- 3.1 เรียนรู้ได้จากการมองเห็นและการสังเกต สามารถจำใบหน้า วัตถุ รูปร่าง สี รายละเอียดและฉาก
- 3.2 สามารถสืบค้นร่องรอยหรือวัตถุได้ เช่น การค้นหารอยเท้า หรือร่องรอยในป่า การขับรถตามเส้นทางจราจร
- 3.3 ใช้จินตนาการในการสร้างมโนภาพและรายละเอียด รวมทั้งใช้ในการเรียกความทรงจำกลับคืน
- 3.4 สามารถอ่านแผ่นภูมิ ตาราง แผนที่ ชอบเรียนสิ่งที่นำเสนอด้วยลายเส้นหรือสิ่งที่มองเห็นได้
- 3.5 สนุกกับการขีด เขียน การวาดภาพ การระบายสี การปั้น
- 3.6 มีความสามารถและสนุกกับการสร้างภาพ 3 มิติเป็นรูปทรงต่าง ๆ เช่น พับกระดาษเป็นรูปทรงต่าง ๆ
- 3.7 สามารถมองวัตถุในมุมมองที่ต่างจากคนอื่น หรือมองเห็นสิ่งที่ซ่อนเร้นได้
- 3.8 สร้างสรรค์วัตถุขึ้นมาจากสิ่งที่เป็นนามธรรม
- 3.9 สนใจและมีทักษะในงานอาชีพศิลปิน นักถ่ายภาพ วิศวกร ทัศนมาตร สถาปนิก นักออกแบบ นักบิน นักประดิษฐ์
- 3.10 สร้างงานศิลปะแนวใหม่ และพัฒนางานศิลปะดั้งเดิม
4. ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย
- 4.1 ชอบสำรวจสภาพแวดล้อมและสิ่งต่าง ๆ โดยใช้การสัมผัสการเคลื่อนไหว
- 4.2 ชอบพัฒนาฝีมือโดยการประสานความสามารถของอวัยวะต่าง ๆ แข่งกับเวลา
- 4.3 สามารถเรียนรู้และจดจำได้ดีจากการลงมือปฏิบัติและการมีส่วนร่วม
- 4.4 สนุกกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง อันได้แก่ การทัศนศึกษา (field-trip) การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ การสะสมสิ่งของและการออกกำลังกาย
- 4.5 มักแสดงความคล่องตัวในการทำงานโดยการสังเกตจากการเคลื่อนไหว การเดิน การหยิบจับสิ่งของ
- 4.6 สัมผัสได้เร็วกับการเคลื่อนไหวรอบตัว และพร้อมเสมอในการโต้ตอบกับสิ่งรอบข้าง
- 4.7 มีทักษะและชอบมีส่วนร่วมที่จะแสดงออกในด้านการละคร การกีฬา การเต้นรำ กิจกรรมต่าง การเย็บปักถักร้อย งานปั้น งานฝีมือ การพิมพ์
- 4.8 เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการแสดง การฝีมือ มีการแสดงออกอย่างมีทักษะคล่องตัว ถูกต้องแม่นยำ และสง่างาม

4.9 ปฏิบัติการต่อการเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างการใช้ร่างกายและสติปัญญา

4.10 มีความเข้าใจและใช้ชีวิตได้มาตรฐานตามสุขลักษณะ

4.11 มีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพด้านการกีฬา การเดินร่ำ การกีฬา ศัลยกรรมและวิศวกรรม

4.12 สร้างสรรค์และคิดค้นพัฒนาทักษะทางกาย การเดินร่ำ การกีฬา และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ทักษะทางกายเป็นพื้นฐาน

5. ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในด้านดนตรี

5.1 ชอบ สนใจ และสนุกสนานกับเสียงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว อันได้แก่ เสียงมนุษย์ เสียงธรรมชาติ เสียงดนตรี

5.2 เมื่อได้ยินเสียงดนตรีมักจะต้องร้องตาม เดินร่ำ เคาะเสียงเป็นจังหวะและวิจารณ์เพลงได้อย่างลึกซึ้ง เกี่ยวกับระดับเสียง เนื้อร้อง จังหวะ การใช้เสียงประกอบดนตรี และวัฒนธรรมของดนตรี

5.3 ชอบและสะสมดนตรีและข้อมูลเกี่ยวกับดนตรี เช่น เทป ซีดี วีดิทัศน์ และชอบเล่นเครื่องดนตรี

5.4 พัฒนาความสามารถด้านการร้องเพลง การเล่นดนตรีด้วยตนเอง หรือร่วมมือกับผู้อื่น

5.5 ใช้ศัพท์เฉพาะและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางดนตรีได้

5.6 ชอบสามารถแต่งเพลง และเล่นดนตรีได้ทันทีโดยมิได้เตรียมตัวล่วงหน้า

5.7 เข้าใจและสามารถตีความหมายของเนื้อเพลงและดนตรีที่ผู้แต่งเพลงต้องการสื่อได้

5.8 ชื่นชอบอาชีพที่เกี่ยวกับดนตรีอันได้แก่ นักร้อง นักดนตรี เจ้าหน้าที่เทคนิคด้านดนตรี นักแต่งเพลง ผลผลิตอุปกรณ์หรือมือดนตรี ครู และผู้อำนวยการเพลง

5.9 สร้างสรรค์เพลงและประดิษฐ์เครื่องดนตรี

6. ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในด้านมนุษยสัมพันธ์

6.1 มีความสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวและกับผู้อื่น

6.2 สามารถสร้างและรักษาภาพลักษณ์ของตนในสังคมได้ดี

6.3 รู้จักปรับเปลี่ยนวิธีการร่วมสังคมกับผู้อื่นทุกชนชั้นและอาชีพได้อย่างเหมาะสม

6.4 เข้าใจความรู้สึกความคิดสภาพการณ์ พฤติกรรม และแนวทางชีวิตของผู้อื่นอย่างถ่องแท้

6.5 สวมบทบาทของผู้นำและผู้ตามได้อย่างเหมาะสม

6.6 มีความสามารถเหนี่ยวนำใจคนให้เป็นตามต้องการ มีลักษณะผู้นำ

6.7 สามารถเข้าใจและสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ดีโดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง

6.8 ช่วยเป็นสื่อกลางเพื่อช่วยประสานการทำงาน ความเข้าใจ ความคิดให้กับผู้อื่นและหน่วยงานต่าง ๆ

6.9 สามารถปรับตัวได้ดีตามสภาพแวดล้อมและกับบุคคลทุกชนชั้นและอาชีพ

6.10 เข้าใจแง่มุมทางสังคมและการเมือง

6.11 สนใจอาชีพที่ต้องใช้ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ อันได้แก่ ครู นักสังคมสงเคราะห์ ที่ปรึกษา และนักการเมือง

6.12 ชอบพัฒนารูปแบบและระบบการอยู่ร่วมกันทางสังคม

7. ลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถในด้านการเข้าใจตนเอง

7.1 เข้าใจระดับอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

7.2 พัฒนาอารมณ์ตนเองให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม

7.3 รู้จักตั้งมุ่งหมายของชีวิตเป้าหมาย

7.4 ตั้งมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม

7.5 สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง

7.6 สนใจใคร่เกี่ยวกับชีวิต อันได้แก่ ความหมาย เป้าหมาย และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิต

7.7 ควบคุมการเรียนรู้และบุคลิกได้ดี

7.8 ชอบค้นหาเกี่ยวกับตนเอง

7.9 สามารถเล็งเห็นความซับซ้อนของกระบวนการภายในจิตของตน และสภาพชีวิต

ได้กระจ่าง

7.10 ตั้งมั่นที่จะเข้าให้ถึงความแท้จริงของตนเอง

7.11 มีอิทธิพลต่อบทบาทของผู้อื่น

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และ บังอร เสรีรัตน์ (2543 : 7-9) ได้อธิบายถึงพฤติกรรมที่ปรากฏของบุคคลที่มีความสามารถแต่ละระดับ ไว้ดังนี้

1. คนที่มีความสามารถด้านภาษา จะทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดี

1.1 สามารถจับใจความได้ดี จากการฟังสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดี

1.2 สามารถถ่ายทอดความคิดโดยการพูดได้ชัดเจน

1.3 สื่อสารได้ชัดเจนตรงประเด็น

1.4 สามารถอ่านหนังสือต่าง ๆ ได้ถูกต้อง เข้าใจความหมาย จับใจความได้ดี

1.5 เขียนถ่ายทอดความรู้สึก ความรู้ ข้อมูลได้ถูกต้องชัดเจน และสามารถเขียน

ถ่ายทอดได้หลากหลายแนวทาง

2. คนที่มีความสามารถด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์ จะทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดี

2.1 เป็นคนที่คิดเป็นระบบ มีเหตุผลในการคิด

2.2 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คือ คิดพิจารณาส่วนย่อยของประเด็นให้เห็น

ภาพชัดเจน

2.3 มีความสามารถในการคิดสังเคราะห์ คือ ประมวลเชื่อมโยงแง่มุมความคิด รวบรวม

ยอด และประเด็นต่าง ๆ ให้เป็นเรื่องเดียวกัน

2.4 มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ นำเหตุผลข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อ

2.5 มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา คือ การประมวลสาเหตุของปัญหา หาวิธีแก้ปัญหาที่หลากหลาย และเลือกแนวทางที่สามารถแก้ปัญหาได้เกิดผล

2.6 มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คือ สามารถคิดได้คล่อง หลากหลายแนวทาง คิดได้แตกต่างจากคนอื่น คิดยืดหยุ่น ไม่ยึดติด

2.7 มีความสามารถในการใช้จำนวน เข้าใจความเป็นนามธรรมของจำนวน

2.8 มีทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์อย่างรอบด้าน ทั้งขั้นพื้นฐานและทักษะขั้นสูง 13 ทักษะ คือ

2.8.1 ทักษะขั้นพื้นฐานมี 8 ทักษะ ได้แก่

1. การสังเกต
2. การวัด
3. การจำแนกประเภท
4. การหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปสกับสเปสและสเปสกับเวลา
5. การความเห็นจากข้อมูล
6. การพยากรณ์

2.8.2 ทักษะขั้นสูงมี 5 ทักษะ ได้แก่

1. การตั้งสมมติฐาน
2. การกำหนดคำนิยามเชิงปฏิบัติการ
3. การกำหนดและควบคุมตัวแปร
4. การทดลอง
5. การตีความหมายของข้อมูลและการลงข้อสรุป

3. คนที่มีความสามารถด้านพื้นที่ จะทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดี

3.1 สามารถวาดภาพในสมองและออกแบบสิ่งต่างๆได้เหมาะสมกับจุดประสงค์ที่

ต้องการ

3.2 กระจายได้แม่นยำ รู้เรื่องทิศทาง

3.3 วาดรูปได้ถูกสัดส่วน และสื่อความคิด ความรู้สึกผ่านรูปภาพได้ชัดเจนทั้งความคิดเชิงรูปธรรมและความคิดเชิงนามธรรม

4. คนที่มีความสามารถด้านการเคลื่อนไหว จะทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดี

4.1 สามารถใช้กล้ามเนื้อได้คล่องแคล่ว ทั้งกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่

4.2 ใช้วัยวะของร่างกายสื่อสารท่าทาง ความคิด ความรู้สึกได้

4.3 ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้อย่างคล่องแคล่วในการทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ เย็บปักถักร้อย แกะสลัก ผ่าตัด เคลื่อนไหวนิ้วมือ ท่าทางต่าง ๆ

4.4 ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ได้อย่างคล่องแคล่วในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อาทิ การเล่นกีฬา การเดินตามจังหวะ การทำท่าประกอบ

4.5 ใช้อวัยวะของร่างกายสื่อสารและแสดงความคิด ความรู้สึกได้ เช่น การแสดงละคร การแสดงทำใบ้สื่อภาษา

5. คนที่มีความสามารถด้านดนตรี จะทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดี

5.1 ไวต่อการรับรู้จังหวะและทำนอง

5.2 แยกแยะเสียง ทำนอง จังหวะ

5.3 แต่งเพลง สร้างสรรค์ทำนอง

5.4 สื่อสารความคิดออกมาเป็นเพลงหรือทำนองได้ดี

6. คนที่มีความสามารถด้านการเข้าใจคนอื่น จะทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดี

6.1 สามารถรับรู้อารมณ์ ความคิด ความรู้สึกของบุคคลต่าง ๆ รอบตัวได้

6.2 ปรับปฏิสัมพันธ์ให้เหมาะสมกับการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น

6.3 ทำงานกลุ่มได้ดี มีความเป็นผู้นำ เป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี และรับรู้บทบาทตนเอง ในแต่ละสถานการณ์

7. คนที่มีความสามารถด้านรู้จักตนเอง จะทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดี

7.1 นับถือตนเอง มั่นใจในตนเอง รู้จักเข้าใจจุดดี จุดด้อยของตนเอง

7.2 วางแผนการทำงานของตนเอง และหาแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เก่งสูงสุด และพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ

7.3 มีวิธีการเปลี่ยนแปลงตนเองให้เหมาะสม และเตือนตนเองให้ทำงานตามที่วางแผนไว้จบบรรลุเป้าหมาย

7.4 กระตุ้นตนเองให้ต่อสู้สรรคและอดทนต่อความลำบากกายและใจได้

8. คนที่มีความสามารถด้านการรอบรู้ธรรมชาติ จะทำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ดี

8.1 มีความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ อย่างลึกซึ้ง ทั้งวงจรชีวิต สภาพปัจจุบัน การดูแลให้คงอยู่ และการทำให้ธรรมชาติที่เสียหายหมดไป

8.2 สามารถคาดคะเนสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อเงื่อนไขต่าง ๆ เปลี่ยนแปลง

8.3 มักจะอยู่ในธรรมชาติ หลงใหลในความงามของธรรมชาติ

จากได้อธิบายมา สามารถนำมาสรุปเป็นตารางวิเคราะห์ลักษณะพหุปัญญา ดังที่ เยาวพา เดชะคุปต์ (2541) ได้แปลจากเรื่อง Multiple Intelligences โดย Finkelstein, Leonard S Finkelstein, Leila. สรุปในตาราง 1 ได้ดังนี้

ตาราง 1 แสดงลักษณะพหุปัญญา

ปัญญา	ลักษณะ	ประเภทของบุคคล
1. ด้านภาษา (Linguistic Intelligences)	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจคำสั่งและความหมายของคำ - ชอบอ่าน เขียน เล่าเรื่อง - ชอบสอนและชอบเรียน และเรียนได้ดีถ้ามีโอกาสได้ พูดฟังและเห็น - สามารถวิเคราะห์ด้านภาษาได้ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - นักกวี - นักเรียน - นักพูด - นักโต้วาที
2. ด้านตรรกะและ คณิตศาสตร์ (Logical - Mathematical Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถจำสิ่งที่เป็นแบบแผนที่เป็นนามธรรม - มีเหตุผลเชิงสรุปความสามารถเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ - ชอบทำการทดลอง ค้นหาคำตอบ ทำงานกับ ตัวเลข หาคำตอบด้านรูปแบบและความสัมพันธ์ - ชอบคณิตศาสตร์ คิดในเชิงเหตุผล และสามารถ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี - เรียนได้ดีถ้าต้องใช้ จินตนาการ มีโอกาสใช้ ความคิด อย่างอิสระ(ฝัน) ทำงานด้วยสีและสีกับ ภาพ - ชอบที่จะวาด สร้าง ออกแบบฝัน ศึกษา ภาพนิ่ง ภาพยนตร์ และทดลองกับเครื่องจักรกล 	<ul style="list-style-type: none"> - นักวิทยาศาสตร์ - นักคณิตศาสตร์ - นักคิด - นักสถิติ
3. ด้านมิติ (Spatial Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถมองเห็นแง่มุมต่างๆได้ - สามารถมองเห็นรูปลักษณะของสิ่งต่าง ๆ - สามารถหาทิศทางในว่างได้สามารถจัดรูปฟอร์ม ต่าง ๆ ในสมองได้ - มีจินตนาการดี มองเห็นการเปลี่ยนแปลง อ่านแผน ที่ แผนภูมิได้ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเดินเรือ - นักบิน - ประติมากร - ศิลปิน/นักวาด ภาพ - สถาปนิก
4. ด้านร่างกายและการ เคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายรู้จักส่วน ต่าง ๆ ของร่างกายและสามารถแสดงออกได้ - ชอบการเคลื่อนไหว สัมผัส พูด และใช้ ภาทางกาย (body Language) - ทำกิจกรรมที่ต้องใช้ร่างกาย เช่น กีฬา เต้นรำ การ แสดง การประดิษฐ์สิ่งของได้ดี - มีความสามารถในการแสดงท่าทางสามารถ 	<ul style="list-style-type: none"> - นักกีฬา - นักเต้นรำ - ศัลยแพทย์ - นักประดิษฐ์

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัญญา	ลักษณะ	ประเภทของบุคคล
	พัฒนาการของร่างกาย - เรียนได้ดีถ้ามีโอกาสสัมผัส เคลื่อนไหว และมี ปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ว่าง และการสัมผัส	
5. ด้านดนตรี (Musical Intelligence)	- ชอบร้องเพลง ฟังเพลง ชอบเล่นดนตรี และ ตอบสนองต่อเสียงเพลง - แยกแยะจำทำนอง เรียนรู้จังหวะดนตรีได้เร็ว - เรียนรู้จังหวะ เสียง และดนตรีได้ดี - รู้จักโครงสร้างของดนตรี โครงสร้างในการฟังเพลง - คิดท่วงทำนอง / จังหวะได้ - สัมผัสคุณภาพของเสียงได้	- นักดนตรี - นักแต่งเพลง - วาทยกร - วิศวกร
6. ด้านความเข้าใจ ระหว่าง บุคคล (Interpersonal Intelligence)	- เข้าใจผู้อื่น นำผู้อื่น จัดกลุ่ม สื่อสาร - ทำงานเป็นกลุ่มได้ - แยกแยะความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ - สามารถสื่อความหมายโดยไม่ใช้ภาษาพูดได้ - ชอบมีเพื่อนมาก ๆ และร่วมสังสรรค์กับคนอื่น - เรียนรู้ได้ดีมีโอกาสได้ร่วมทำงานกับผู้อื่น	- ครู - นักสังคม สงเคราะห์ - นักแสดง - นักการเมือง - พนักงานขายของ
7. ด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)	- สมารถดี - เป็นคนมีจิตใจอ่อนโยน - มีความเข้าใจตนเอง ชอบคิดฝัน และหมกมุ่นอยู่กับ ความรู้สึก / ความคิดของตนเอง ให้สัญญาติดญาณ เป็นเครื่องนำทาง - ตระหนักและแสดงความรู้สึกของตนเองได้ หลายๆ อย่าง - มีความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตนของตนเอง - มีความคิดระดับสูงและมีเหตุผล - ชอบที่จะทำงานคนเดียว และสนใจติดตาม สิ่ง ตนเองสนใจเป็นพิเศษ เรียนรู้ได้ดีถ้ามีโอกาสทำงาน โดยลำพังทำโครงการเดี่ยว ๆ - แสวงหาความสำเร็จในความสนใจ และ เป้าหมาย ของตนเอง และต้องการเป็นผู้สร้างสรรค์	- นักจิตวิทยา - ผู้นำทางศาสนา - นักปรัชญา

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัญญา	ลักษณะ	ประเภทของบุคคล
8. ด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและปรากฏการณ์ธรรมชาติ - เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงความสามารถของตนที่จะมีส่วนร่วมช่วยในการอนุรักษ์ธรรมชาติ - เข้าใจถึงพัฒนาการของมนุษย์ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย - เข้าใจและจำแนกความเหมือนกันของสิ่งของ - เข้าใจการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสาร 	<ul style="list-style-type: none"> - นักวิทยาศาสตร์ - นักธรรมชาติ
9. ด้านอัตถภาวนิยม จิต นิยมหรือ การดำรงคง อยู่ของชีวิต (Existential Intelligence)	<ul style="list-style-type: none"> - ความไวและความสามารถในการจับประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับการดำรงอยู่ของมนุษย์ เช่น - ความหมายของชีวิต - เรามาอยู่ที่นี่ได้อย่างไร - ความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับตัวเอง - ความเข้าใจสัจธรรมของโลก และชีวิต 	

ที่มา : เยาวพา เดชะคุปต์ (แปล). Multiple Intelligences. โดย Finkelstein, Leonard & Finkelstein, Skilla. เอกสารในการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ทักษะการคิด และรูปแบบการเรียนรู้ (Thinking Skill & Learning Style” ณ ห้องประชุมตึกชาตุมภี อีสสระ ระหว่างวันที่ 6 – 8 กุมภาพันธ์ 2541.ปรับปรุงเพิ่มเติม.

3.6 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพหุปัญญา

ปัญญาจะพัฒนาขึ้นได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้ (อารี สัตนหวิ. 2542 : 13; อ้างอิงจาก Gardner. 1983)

1. สภาพทางชีววิทยาของบุคคล อันได้แก่ กรรมพันธุ์ หรือการกระทบกระเทือนของสมอง ก่อนตั้งครรภ์ ระหว่างตั้งครรภ์ และเมื่อเกิดมาแล้ว

2. ประวัติชีวิตของแต่ละคน อันได้แก่ ประสบการณ์ที่มีกับพ่อแม่ ครู พี่น้อง และเพื่อนฝูง ซึ่งอาจจะเป็นประสบการณ์ที่ช่วยพัฒนาปัญญา หรือทำให้การพัฒนาปัญญาชะงักงัน

3. พื้นฐานทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ตลอดจนเวลาและสถานที่ที่เกิดและเติบโต จะมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมปัญญาบางด้านและไม่ส่งเสริมปัญญาบางด้าน

ตัวกระตุ้นและตัวบั่นทอนปัญญา

ประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึก (ช่วยกระตุ้น) กับประสบการณ์ที่บั่นทอนเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาของปัญญา “ประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึก” เป็นคำที่ เฟลแมน (David Feldman) แห่งมหาวิทยาลัยทัฟท์ได้คิดค้น และการ์ดเนอร์ได้นำไปใช้อย่างกว้างขวาง ประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึกเป็นจุดสำคัญในการพัฒนาปัญญาและความสามารถ ประสบการณ์นี้มักจะเกิดขึ้นแต่ปฐมวัย แต่ก็อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างอายุต่าง ๆ ตัวอย่าง เช่น อัลเบิร์ต ไอนสไตน์ นักวิทยาศาสตร์ที่สำคัญของโลก เมื่ออายุ 4 ขวบ พ่อเขาได้ให้เล่นกับเข็มทิศเขาได้เล่าในชีวประวัติว่า เข็มทิศนี้ทำให้เขาสนใจอยากจะรู้เรื่องของโลกและจักรวาลมาก ประสบการณ์ของเขาจึงปลุกความสามารถของเขาอยู่ เสมอ ทำให้เขาเริ่มคิดและสนใจศึกษาจนเป็นนักวิทยาศาสตร์บันลือโลก จะเห็นได้ว่าประสบการณ์ที่ช่วยตกผลึกจะเป็นประสบการณ์ที่ปลุกเร้าปัญญาที่มีอยู่ให้พัฒนาจนถึงขั้นสูงสุด ในทางตรงข้าม “ประสบการณ์ที่บั่นทอน” หมายถึง ประสบการณ์ที่ตัดรอนการพัฒนาของปัญญา เช่น ในช่วงวัยอนุบาลศิลปะครูพูดเยาะเย้ยผลงานศิลปะของท่านต่อหน้าเพื่อน ๆ เหตุการณ์ครั้งนั้นอาจจะเป็นจุดที่ตัดพัฒนาการของปัญญาด้านมิติของท่านไปโดยสิ้นเชิง หรือพ่อแม่ที่ตะโกนดุด่าเวลาที่ท่านเล่นเปียโน ท่านก็อาจจะไม่แตะต้องเปียโนอีกเลย ประสบการณ์บั่นทอน จะเป็นประสบการณ์ที่ทำให้คนรู้สึกโกรธ อาย กลัว หรือ เกิดอารมณ์อันไม่พึงประสงค์ทั้งหลายอันสัมพันธ์กับปัญญาความสามารถด้านใดก็จะบั่นทอนตัดรอนพัฒนาการของปัญญาแลความสามารถทางด้านนั้น ๆ ประสบการณ์ต่อไปนี้จะ เป็นสิ่งแวดล้อมที่ช่วยพัฒนาหรือบั่นทอนการพัฒนาของปัญญา (อาร์ สัททหวิ. 2543 : 14-15 อ้างอิงจาก Gardner. 1983) มีดังนี้

1. การมีอุปกรณ์เหมาะสมหรือครุติ เช่น ถ้าเกิดมาในครอบครัวที่ยากจนก็อาจจะไม่มีทุนที่จะซื้อเครื่องดนตรี หรือไปเข้าเรียนพิเศษวิชาดนตรี ปัญญาทางด้านดนตรีก็อาจจะไม่มีโอกาสได้แสดงออก
2. องค์ประกอบทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม เช่น ถ้าเป็นนักเรียนที่มีแนวโน้มและชอบวิชาคณิตศาสตร์ในขณะที่สังคมขณะนั้นกำลังส่งเสริมวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์อย่างสุดขีด มีการให้ทุนอย่างมากมาย ปัญญาทางด้านคณิตศาสตร์ก็จะได้รับการสนับสนุนได้มาก
3. องค์ประกอบทางภูมิศาสตร์ เช่น ถ้าเกิดมาในท้องถิ่นที่เป็นไร่นา ก็จะได้พัฒนาปัญญาทางกายมากกว่าคนที่เกิดในคอนโดมิเนียมชั้นที่ 30 บนถนนเจริญกรุง
4. องค์ประกอบทรงครอบครัว เช่น ถ้าอยากจะเป็นศิลปินนักวาดแต่พ่อแม่ต้องการให้เป็นนักกฎหมายบางที่อิทธิพลของพ่อแม่ทำให้ต้องพัฒนาทางด้านภาษา ส่วนปัญญาด้านศิลปะอาจจะไม่ได้รับการสนับสนุนเลย
5. องค์ประกอบด้านสถานการณ์ เช่น เมื่อเล็ก ๆ ต้องดูแลน้องเพราะเป็นครอบครัวใหญ่จึงไม่มีเวลาที่จะพัฒนาปัญญาหรือความสามารถพิเศษใด ๆ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพหุปัญญา ได้แก่ การได้รับการส่งเสริมจากครอบครัวที่ดี การได้ครูที่ดี รวมทั้งสิ่งแวดล้อมและสังคมที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เด็กพัฒนาพหุปัญญาในทางที่ถูกต้อง

3.7 รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามทฤษฎีพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ (Multiple – Intelligences Model for Learning) ซึ่ง เยาวพา เดชะคุปต์ (2544: 6-7) ได้พัฒนาขึ้นโดยมีพื้นฐานในการพัฒนาพหุปัญญาตามทฤษฎีของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 8 ด้าน ซึ่งมีการจัดกิจกรรมตามหลักการ 5 ขั้น โดยใช้อักษรย่อว่า ACACA ดังมีความต่อไปนี้

- A ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active learning)
- C ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่น (Cooperation learning)
- A ขั้นการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ (Analysis)
- C ขั้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)
- A ขั้นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีความหมาย (Application)

รายละเอียดแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

1. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active learning) การเรียนรู้ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ คือการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Hand on) โดยการทดลอง ค้นคว้า ในรูปของการเล่น เกม การปฏิบัติ การค้นคว้า การปฏิบัติจริง การไปทัศนศึกษา การแก้ปัญหา ฯลฯ หรือที่เรียกกันว่าการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic learning)

2. ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่น (Cooperation learning) การเรียนรู้ที่ดีที่สุดเกิดจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเล่น การทำงานและการเรียนร่วมกับผู้อื่น หรือจากการทำงานกลุ่ม

3. ขั้นการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ (Analysis) การเรียนรู้ที่ดี คือ การที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสวิเคราะห์ความรู้สึก ประสบการณ์ของตนเองขณะที่เรียกว่า ทำอะไร กับใคร ที่ไหน และเกิดความรู้สึกอย่างไร

4. ขั้นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) การให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง หรือที่เรียน ว่า ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจะทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากกว่า การเรียนรู้โดยท่องจำจากตำรา หรือทำแบบฝึกหัดเพียงอย่างเดียว

5. ขั้นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีความหมาย (Application) การเรียนรู้ที่แท้จริง คือการที่ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหา หรือกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้เป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพื่อให้ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองพร้อมกับการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในระหว่าง การปฏิบัติกิจกรรม ส่งผลให้เด็กได้เรียนรู้พัฒนาศักยภาพได้เต็มตามรูปแบบของตนเองและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

3.8 หลักการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา

การ์ตเนอร์ (Gardner. 1993 ข : 69 - 72) ได้กล่าวถึงความสามารถขั้นพื้นฐานในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์เราไว้ดังนี้

1. เชื่อว่าความสามารถของมนุษย์เราแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกันออกไป เช่น บางคนสามารถอ่านหนังสือได้เก่ง แต่ไม่มีความสามารถในการคำนวณ
2. เชื่อว่าความสามารถของมนุษย์นั้น จะเป็นความสามารถพิเศษที่มีลักษณะโดดเด่นหรือเห็นได้ชัดเจนดังตัวอย่างเช่น เรย์มอนด์ จากภาพยนตร์ เรื่อง The Rain Man เป็นคนที่มีความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์สูงมาก
3. เชื่อว่าความสามารถแต่ละด้านจะมีวิถีทางในการพัฒนา ซึ่งความสามารถบางด้านจะเห็นได้ชัดเจนในวัยเด็ก หรือบางครั้งกลับชัดเจนเมื่อโตเป็น ผู้ใหญ่ แต่ความสามารถต่าง ๆ จะพัฒนาไปจนถึงขั้นสูงสุด ตัวอย่างเช่น นักดนตรีโมสาร์ท มีความสามารถในการเล่นดนตรีได้ตั้งแต่อายุ 4 ขวบ แต่ความสามารถทางด้านตรรกะและคณิตศาสตร์กลับพัฒนาเมื่ออายุ 18 ปี ส่วนนักประพันธ์ที่มีความสามารถทางด้านภาษาสามารถพัฒนาความสามารถได้จนถึงอายุ 40 – 50 ปี
4. เชื่อว่าความสามารถในแต่ละด้านมีวิวัฒนาการที่ยาวนาน เช่น ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ จะเห็นได้จากภาพเขียนในถ้ำก่อนประวัติศาสตร์
5. เชื่อว่าความฉลาดแต่ละด้านจะอยู่ในที่ต่าง ๆ ของสมอง ซึ่งจากการศึกษาของการ์ตเนอร์ พบว่าบุคคลที่ประสบอุบัติเหตุจะสูญเสียสมองซีกซ้าย ทำให้มีความบกพร่องทางการพูด การอ่าน การเขียน การใช้ภาษา แต่เขาสามารถร้องเพลง เต้นรำได้
6. เชื่อว่าความสามารถแต่ละด้านมีชุดความสามารถของตนเอง เช่น ความสามารถทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว จะมีชุดความสามารถที่จะเลียนแบบการเคลื่อนไหวของผู้อื่น หรือมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เป็นต้น
7. เชื่อว่าความสามารถแต่ละด้านจะมีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เช่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ จะเห็นชัดคือ การแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง

ดังที่การ์ตเนอร์ได้กล่าวถึงขั้นพื้นฐานความสามารถในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ไว้ จึงนำไปสู่หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็ก โดยใช้ทฤษฎีความสามารถทางพหุปัญญาเป็นพื้นฐาน ซึ่งการจะส่งเสริมสติปัญญาให้กับเด็ก ควรจะต้องค่อย ๆ เป็นค่อยไป ตามระดับ

ความสามารถและวุฒิภาวะของเด็ก และที่สำคัญคือ เด็ก แต่ละคนจะมีความแตกต่างกันออกไป ดังนั้นหลักการในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา มีดังนี้(ประสาร ทิพย์ธารา. 2521 : 7 - 8)

1. ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรม ตามความสามารถเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็ก เพื่อให้เด็กได้ประสบความสำเร็จในการทำงาน จะทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความภาคภูมิใจ สามารถปรับตนเองได้ และสามารถนำความรู้ความสามารถไปใช้แก้ปัญหาในโอกาสต่อไปได้อย่างเหมาะสม

2. ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิดของตนเอง โดนให้เด็กได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และยังทำให้เกิดความคิดริเริ่ม การคิดที่มีเหตุผล

3. ส่งเสริมให้เด็กได้มีความคิดสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามวัยของเด็ก โดยควรจะเริ่มตั้งแต่กิจกรรมที่ง่าย ๆ ไปจนถึงกิจกรรมที่ยากขึ้น เพื่อให้เกิดการย้วย ทำหาย และทำให้เด็กเกิดความสนใจในการทำกิจกรรม โดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย

สรุปได้ว่า หลักการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา คือหลักการส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมตามความสามารถที่เหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะ เพื่อให้เด็กเกิดประสบการณ์ความเชื่อมั่น และสามารถนำความรู้จากประสบการณ์ไปใช้แก้ปัญหาได้ในโอกาสต่อไป

3.8.1 แนวทางการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

การส่งเสริมความสามารถทางด้านพหุปัญญาให้กับเด็กนั้น ต้องเข้าใจว่า เด็กทุกคนไม่ใช่อัจฉริยะแต่เด็กทุกคนมีความสามารถถึงขีดสูงสุดของแต่ละบุคคลได้ ซึ่งโบลตันและแคชวู้ด (ปรานี อูปฮาด. 2550: 23 ; อ้างอิงจาก Boulton Lewis and Catherwood. 1994 : 52 - 53) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกรักของตนเอง จากประสบการณ์ที่ได้รับด้วยการสื่อต่าง ๆ เช่น การพูดแสดงความคิดเห็น การวาดภาพสิ่งที่ตนเองประทับใจ เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็น การเรียนรู้ที่เด็กจะจดจำไปได้อย่างยาวนาน และได้แสดงความสามารถของตนเองได้อย่างแท้จริง สำหรับไพท สิทธิสุนทร (2553 : 21) ได้แสดงแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้แก่เด็กดังนี้

1. จัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกัน อาจจะเป็นกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มเล็ก โดยเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ และฝึกความสามารถในด้านต่าง ๆ ให้กับเด็ก เช่น ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ความสามารถด้านการเคลื่อนไหวและร่างกาย ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถทางด้านการเข้าใจตนเอง ความสามารถทางด้านธรรมชาติวิทยา

2. เด็กและครุร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในด้านตนเองถนัดหรือมีความสามารถพิเศษ

3. การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากการความต้องการที่ต่อเนื่องจากการเรียนรู้ ในเรื่องหนึ่ง และเด็กยังสนใจ ครูควรจะช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำ นอกจากนี้อาจจะเกิดจากความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูไม่ได้กระตุ้น

4. ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกตามความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่ โดยส่งเสริมให้มีการจัดมุมประสบการณ์สำหรับเด็กได้ เลือกทำกิจกรรมที่น่าสนใจ และแสดงความสามารถด้านที่ตนเองถนัด

สุรศักดิ์ หลาบมาลา(2543 : 52 - 53) กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กดังนี้

1. การจัดกิจกรรมยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยมีครูคอยแนะนำ และให้การสนับสนุน การเรียนรู้ เน้นการค้นพบ การคิดไตร่ตรอง ซึ่งเน้นให้เด็กเป็นผู้ปฏิบัติ และทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการค้นพบด้วยตนเอง

2. เด็กควรจะได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น ภายในชุมชนของตนเอง จากการทัศนศึกษา เป็นต้น

3. ครูควรศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการค้นหากิจกรรมใหม่ ๆ ให้กับเด็ก ทำให้เด็กไม่เกิดความเบื่อหน่ายในกิจกรรมที่ทำซ้ำซาก

4. จัดกิจกรรมแบบบูรณาการการเรียนรู้และเพิ่มทักษะความสามารถของเด็ก โดยส่งเสริมศักยภาพของเด็ก ๆ ในทุก ๆ ด้าน

5. ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านการอยู่ร่วมกัน เช่น การทำงานกลุ่ม

6. ส่งเสริมการเข้าใจตนเอง รู้จักส่วนดี ส่วนที่บกพร่องของตนเอง และความเข้าใจผู้อื่น สามารถชื่นชมกับความสำเร็จของผู้อื่น

7. โรงเรียนเป็นสถานที่ที่สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก และเป็นสถานที่ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถของเด็กในด้านต่าง ๆ

นอกจากนี้ กุญชรী คำชาย (2544 : 159 - 160) กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมความสามารถที่จะทำให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็วกว่าเด็กคนอื่น ดังนี้ควรที่จะส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้กับเด็กเพื่อการเรียนรู้ดังนี้

1. ต้องรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กในทุก ๆ ด้าน เพราะจะช่วยให้การเรียนการสอนและการประเมินการเรียนรู้อันของเด็กสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

2. กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความสามารถทุก ๆ ด้านร่วมกันในการเรียนรู้สิ่งที่ยากจะเรียน

3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัด ให้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเป็นกิจกรรมที่ต้องทำโดยอาศัยการผสมผสานกันของความคิดเชิงเหตุผล

4. กระตุ้นให้เด็กตอบคำถาม โดยการให้เหตุผล

5. สังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กว่าเป็นไปตามลำดับขั้นหรือไม่ เพื่อที่จะได้ทราบถึงจุดบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก

6. หากพบว่าเด็ก เรียนรู้หรือ เข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งช้ากว่าคนอื่น ๆ ควรจะช่วยเหลือ เพราะอาจเป็นไปได้ว่าเด็กมีความสามารถเพียงเท่านี้

7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ส่งเสริมความสามารถในทุก ๆ ด้าน เช่น

7.1 การอ่าน การเล่น และการเขียนเรื่อง(ด้านภาษา)

- 7.2 การเล่านิทาน และให้เด็กเดาว่าตอนจบจะเป็นอย่างไร(ด้านตรรกะ)
- 7.3 การเขียนภาพ ลอกแบบ หรือวางผังที่จะตกแต่งพื้นที่ (ด้านมิติสัมพันธ์)
- 7.4 การฟังเสียงดนตรี หรือเสียงต่าง ๆ (ด้านดนตรี)
- 7.5 การเต้นรำ การละเล่นเด็กไทย เช่น มอญซ่อนผ้า งูกินหาง โพงพาง (ด้านเคลื่อนไหวและร่างกาย)
- 7.6 การสวมบทบาทต่างๆ การใช้ภาษาท่าทาง(ด้านมนุษยสัมพันธ์)
- 7.7 การบอกรถึงความต้องการของตนเอง (ด้านความเข้าใจตนเอง)
- 7.8 การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงสัตว์ และการบันทึกการเจริญเติบโต (ด้านธรรมชาติวิทยา)

สรุปได้ว่าแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ต้องคำนึงถึงความสามารถทางด้านสติปัญญาของแต่ละคนที่แตกต่างกัน และพัฒนาให้ถึงขีดสูงสุดได้ โดยการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงศักยภาพความสามารถในการร่วมกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ เพื่อรู้จักจุดเด่นจุดบกพร่องของตน และนำมาแก้ไขปัญหให้กับตนเองได้ในโอกาสต่อไป ดังนั้นการจัดทำคู่มือสำหรับการดำเนินกิจกรรมเพื่อต้องการให้ผู้ให้มีแนวทางเดียวกันในการดำเนินกิจกรรม และสำหรับผู้บริหารในการตรวจสอบ นิเทศ กำกับประเมินผล และมีผลตอบรับเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

4. เอกสารเกี่ยวกับคู่มือ

4.1 ความหมายของคู่มือ

ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีทักษะและความสามารถ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จะต้องมีคู่มือเพื่อให้ครูใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ พร้อมทั้งประเมินผลสำเร็จของการปฏิบัติ มีนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายคู่มือไว้ดังนี้

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคนอื่นๆ (2535 : 77) ได้ให้ความหมายของคู่มือว่า เป็นเอกสารหรือหนังสือที่จัดทำขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ครูใช้จัดการเรียนการสอนและสามารถสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

ปรีชา ช่างขวัญยืน และคนอื่นๆ (2539 : 127) ได้ให้ความหมายของคู่มือว่า เป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่ไปกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นหนังสือที่ให้แนวทางการปฏิบัติให้กับผู้ใช้สามารถกระทำสิ่งนั้นๆ ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ส่วนคู่มือครูนั้นเป็นหนังสือที่ให้แนวทางและแนะนำเกี่ยวกับสาระ วิธีการจัดกิจกรรม สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งข้อมูล แหล่งอ้างอิงต่างๆ ปกติมักจะใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนเป็นหนังสือที่ครูศึกษาด้วยตนเองได้

อำนาจ เถาตระกูล (2541: 8) ได้ให้ความหมายของคู่มือว่าเป็นเอกสารที่มีรายละเอียดเสนอแนะแก่ผู้ใช้ให้สามารถเข้าใจแนวทาง การใช้และข้อพึงปฏิบัติที่จะช่วยให้การนำเรื่องนั้นไปใช้งานตรงตามเจตนารมณ์

คีรีบุณ จงวุฒิเวศย์ และ มาเรียม นิลพันธุ์ (2543 : 14) ได้ให้ความหมายในการจัดทำคู่มือครูไว้ว่า ต้องคำนึงถึงคู่มือที่สร้างขึ้นมานั้นมีความจำเป็นอย่างไร โดยคู่มือครูเป็นแหล่งของความรู้ของ ผู้ศึกษาและที่สำคัญคือ จะเป็นตัวช่วยให้มีความเข้าใจมากขึ้น และสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องมากขึ้น

สมพล ศักดิ์ทวีกุลกิจ (2546 : 5) ได้ให้ความหมายของคู่มือไว้ว่า คู่มือหมายถึงหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้ใช้โดยมุ่งหวังให้ผู้ใช้สามารถดำเนินการในเรื่องด้วยตนเอง จากความหมายของคู่มือที่นักวิชาการได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า คู่มือคือหนังสือที่มีรายละเอียดเนื้อหาสาระด้านการสอน ที่ผู้ใช้สามารถศึกษาและทำความเข้าใจได้ด้วยตนเองอย่างถูกต้อง และง่ายต่อการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถและทักษะตรงตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ใกล้เคียงกัน

4.2 ประเภทของคู่มือ

ในการจัดคู่มือต่างๆ ไม่ว่าจะเป็คู่มือของทางราชการหรือคู่มือขององค์กรเอกชนก็ตาม ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายประเภทของคู่มือไว้ดังนี้

ศักกรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคนอื่นๆ (2535 : 77) ได้แบ่งคู่มือออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้คือ

1. คู่มือการสอน หรือ คู่มือกิจกรรม เป็นคู่มือที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน และการจัดกิจกรรม การเรียน เช่น คู่มือปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา คู่มือการอบรมหน้าเสาธง คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียน เป็นต้น

2. คู่มือหนังสือเรียน เป็นคู่มือที่จัดขึ้นควบคู่กับหนังสือเรียนที่เราต้องการอธิบายว่า ให้ใช้หนังสือนั้นอย่างไรให้ถูกต้องและเกิดประสิทธิภาพ ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้อง อกกับเนื้อหาในหนังสือเรียน จึงมีลักษณะกึ่งแผนการสอน กึ่งคู่มือนักเรียน

ปรีชา ช่างขวัญยืน และคนอื่นๆ (2539 : 127) ได้แบ่งประเภทของคู่มือออกเป็น 3 ประเภทดังนี้ คือ

1. คู่มือครู เป็นหนังสือที่ให้แนวทางและคำแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับสาระ วิธีการ กิจกรรม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งข้อมูลอ้างอิงต่างๆ ปกติใช้ควบคู่กับตำราเรียน เช่น คู่มือการสอนภาษา คู่มือการจัดกิจกรรมบูรณาการสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นต้น

2. คู่มือผู้เรียนหรือแบบฝึกปฏิบัติ เป็นหนังสือที่ผู้เรียนใช้ควบคู่ไปกับตำราที่เรียนปกติ ประกอบด้วยสาระ คำสั่ง แบบฝึกหัด ปัญหาหรือคำถามที่ว่างสำหรับเขียนคำตอบและการทดสอบ

3. คู่มือทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ข้อความเกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่านโดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจ และสามารถดำเนินการในเรื่องนั้นๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

อำนาจ เกาตระกูล (2541 : 8-10) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับประเภทของคู่มือไว้ 3 ประเภทได้แก่

1. คู่มือหลักสูตร เป็นเอกสารที่มีรายละเอียดและข้อเสนอแนะแก่ผู้ใช้หลักสูตรให้สามารถเข้าใจแนวทางการใช้และข้อพึงปฏิบัติซึ่งจะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้ตรงเจตนารมณ์
2. คู่มือฝึกงาน เป็นเอกสารที่เสนอแนวทางการปฏิบัติ การฝึกงานของผู้เรียนทั้งในสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ รวมทั้งให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกงานได้มีแนวทาง ในการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. คู่มือนักเรียน เป็นเอกสารแนะนำการปฏิบัติตนของนักเรียนที่อยู่ในสถานศึกษา โดยเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา อาคารที่ตั้ง กฎระเบียบ วิธีปฏิบัติ สิทธิประโยชน์ สิ่งที่เป็นบริการและเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่นักเรียนจะได้รับ

ระดับ เรื่องมาลัย (2542 : 98) ได้สรุปความหมายประเภทของคู่มือ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ คือ

1. คู่มือการสอน หรือ คู่มือการจัดกิจกรรม เป็นคู่มือที่ให้เนื้อหาสาระความรู้และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน เป็นต้น
2. คู่มือหนังสือเรียน เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นควบคู่กับหนังสือเรียน
3. คู่มือการใช้สื่อ หรือ นวัตกรรม เป็นการเผยแพร่ผลงานของครูเพื่อให้ผู้อื่นนำไปใช้ให้ถูกต้องจึงต้องจัดทำคู่มือการใช้ การจัดทำสื่อชุดการสอน เป็นต้น

ปราณี กรุณวงษ์ (2546 : 11) ได้สรุปความหมายประเภทของคู่มือไว้ 3 ประเภทคือ

1. คู่มือเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นคู่มือที่ เสนอแนะแนวทางเทคนิควิธีการใช้สื่อ หรือนวัตกรรมที่สัมพันธ์กับวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือระดับชั้นเรียนต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้น
2. คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนทั่วไปเป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางเทคนิค วิธีดำเนินการกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนกา รสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
3. คู่มือโดยตรง เช่น คู่มือการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน คู่มือโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน จากแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของคู่มือที่นักวิชาการอธิบายมาแล้วสรุปได้ว่า คู่มือแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

3.1 คู่มือเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นคู่มือเสนอแนะแนวทางหรือเทคนิค วิธีการสอน การใช้หนังสือหรือนวัตกรรมที่สัมพันธ์กับวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือระดับชั้นเรียนต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นๆ เช่น คู่มือรายวิชา คู่มือระดับชั้นเรียน คู่มือการใช้สื่อนวัตกรรม การเรียนการสอน เป็นต้น

3.2 คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนโดยทั่วไป เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางหรือเทคนิค วิธีการดำเนินการกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และเป็นคู่มือที่มีได้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อหาหรือคำอธิบายรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยตรง เช่น คู่มือการปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา คู่มือการสอนโดย ใช้นิทาน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา

จากการศึกษาประเภทของคู่มือ ผู้ศึกษาสรุปได้ว่า คู่มือมีหลายประเภท มีทั้งคู่มือการจัดกิจกรรมการสอน คู่มือการเรียนการสอนตามหลักสูตร หรือคู่มือการใช้สื่อ นวัตกรรมต่าง ๆ ซึ่งแต่ละประเภท จะมีเนื้อหา สาระ ความรู้ และข้อพึงปฏิบัติ ที่มีผู้อ่านสามารถอ่านแล้วเข้าใจและนำไปดำเนินการตามเรื่องนั้นๆได้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.3 องค์ประกอบของคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือมีส่วนประกอบสำคัญๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติงานได้ ดังแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวไว้ ดังนี้

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์; และคนอื่นๆ (2535 : 89) สรุปความหมายขององค์ประกอบในการจัดทำคู่มือไว้ 6 ส่วน ดังนี้ คือ

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
2. เนื้อหาสาระและกระบวนการหรือขั้นตอน
3. คำชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมการทำ จำเป็นต่างๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ สื่อ
4. ความรู้เสริมหรือ แบบฝึกหัด หรือแบบฝึกปฏิบัติเพื่อช่วยในการฝึกฝน
5. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา
6. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่างๆ

ปรีชา ช่างขวัญยืน และคนอื่นๆ (2539 : 127-132) ให้ความหมายองค์ประกอบของคู่มือไว้ 8 ส่วน ดังนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือโดยจะครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของคู่มือความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ วิธีการใช้และคำแนะนำ
2. เนื้อหาสาระที่จะสอน ปกติจะมีการให้เนื้อหาสาระที่จะสอน โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายประกอบและอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่กระจ่าง
3. การเตรียมการสอน ประกอบด้วยรายละเอียดต่างๆ ดังนี้คือ
 - 3.1 การเตรียมสถานที่ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็น
 - 3.2 การเตรียมวัสดุ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัดและแบบปฏิบัติ
 - 3.3 การติดต่อประสานงานที่จำเป็น
4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนสำคัญของคู่มือซึ่งมีข้อมูลและรายละเอียด ดังนี้
 - 4.1 คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินการสอน
 - 4.2 คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้ผู้สอนบรรลุผล
 - 4.3 คำถาม ตัวอย่าง แบบฝึกหัด แบบฝึกปฏิบัติ และสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการสอน
 - 4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำ ซึ่งมาจากประสบการณ์ของผู้เขียน

ผู้เขียน

5. การวัดผลและประเมินผล คู่มือที่ดีควรจะให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับการสอนอย่างครบถ้วน การวัดและประเมินผลการสอน นับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอนอีกองค์ประกอบหนึ่งที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่างๆ เช่น เครื่องมือวัดผล วิธีวัดผล เกณฑ์การประเมินผล

6. ความรู้เสริมคู่มือครูที่ดีจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ และสามารถคาดคะเนได้ว่าผู้ใช้นั้นจะประสบปัญหาในเรื่องใด และจัดหาหรือจัดทำข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ของครู อันจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ปัญหา ผู้เขียนคู่มือครูจะเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องที่เขียนมากพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้รู้ว่า ในการดำเนินการเรื่องนั้นๆ มักจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง และจุดอ่อนในเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง การมีประสบการณ์จะช่วยให้ผู้ใช้และผู้อ่านสามารถกระทำสิ่งนั้นๆ ได้ราบรื่น ไม่เกิดอุปสรรค ปัญหา นับว่าเป็นจุดเด่นของคู่มือ การทำหน้าที่ผู้เขียนที่ดีจะต้องแนะนำและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้ใช้

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่างๆ หนังสือที่ดีควรมีแหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

เอกวุฒิ ไกรมาก (2541 : 54) ให้ความหมายถึงองค์ประกอบของคู่มือครูว่า คู่มือครูควรประกอบด้วย รายละเอียดดังนี้

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือ โดยปกติจะครอบคลุมถึง สิ่งต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของคู่มือ
 - 1.2 ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้คู่มือ
 - 1.3 วิธีการใช้
 - 1.4 คำแนะนำ
2. เนื้อหาสาระที่จะสอน ปกติจะมีการให้เนื้อหาสาระพร้อมที่จะสอน โดยมีคำชี้แจง หรือคำอธิบายประกอบและอาจมีการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ ให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจที่จะอ่าน
3. การเตรียมการสอน ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้
 - 3.1 การเตรียมสถานที่ วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็นการเตรียมวัสดุ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัดและแบบฝึกปฏิบัติ
 - 3.2 ข้อสอบ คำเฉลยฯ
 - 3.3 การติดต่อประสานงานที่จำเป็น ฯลฯ
4. กระบวนการ วิธีการ กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนนี้ นับว่าเป็นส่วนสำคัญของคู่มือ คู่มือครูจำเป็นต้องให้ข้อมูลหรือรายละเอียดต่างๆ ดังนี้
 - 4.1 คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน
 - 4.2 คำแนะนำและตัวอย่างเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนที่จะให้การสอนบรรลุผล
 - 4.3 คำถาม ตัวอย่าง แบบฝึกปฏิบัติ และสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการสอน
 - 4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ ซึ่งมักเกิดมาจากประสบการณ์ของผู้เรียน

5. การวัดผลและประเมินผลคู่มือที่ดี ควรจะต้องให้คำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับการสอน อย่างครบถ้วน การวัดและการประเมินผลการสอนนับเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสอนอีกองค์ประกอบหนึ่งที่คู่มือจำเป็นต้องให้รายละเอียดต่างๆ ดังนี้

5.1 เครื่องมือวัด

5.2 วิธีวัดผล

5.3 เกณฑ์การประเมินผล

6. ความรู้เสริม คู่มือครูที่ดี ควรจะต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้และสามารถคาดคะเนได้ว่า ผู้ใช้มักจะประสบปัญหาในเรื่องใด และจัดหาหรือจัดทำข้อมูลที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ของครู อันจะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. ปัญหาและคำแนะนำเกี่ยวกับด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้เขียนคู่มือ ควรจะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องที่เขียนมามากพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้รู้ว่า ในการดำเนินการในเรื่องนั้นๆ มักจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้น และจุด อ่อนในเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง นอกจากนั้นผู้เขียนคู่มือจะต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหที่อาจจะเกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือในเรื่องนั้น ๆ ด้วย

8. แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงต่างๆ ก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่หนังสือที่ดีไม่ควรขาดการให้แหล่งอ้างอิงหรือแหล่งข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในการไปศึกษาค้นคว้าต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคู่มือครูเป็นหนังสือที่ใช้เป็นแนวทางในการสอน หากครูได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลต่างๆ ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสอน

จากการที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของคู่มือประกอบด้วย

1. คำชี้แจงการใช้คู่มือที่ครอบคลุม วัตถุประสงค์ในการจัดทำ
2. เนื้อหาสาระและขั้นตอน วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. เครื่องมือในการวัดผล วิธีวัดผลเกณฑ์การประเมิน
4. แหล่งอ้างอิงที่สามารถค้นคว้าและศึกษาเพิ่มเติมได้
5. คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา

จากความหมายและองค์ประกอบของคู่มือครูพบว่า คู่มือครู คือ หนังสือหรือเอกสารที่มีเนื้อหาสาระด้านการสอนที่ผู้ใช้สามารถอ่านและดำเนินการสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเนื้อหาจะเป็นคำชี้แจง จุดประสงค์ สื่ออุปกรณ์ วิธีการ การดำเนินการ การวัดผล ผลที่คาดว่าจะได้รับ พร้อมทั้งเสนอแนะปัญหาและคำแนะนำในการแก้ปัญหา

4.4 ลักษณะของคู่มือที่ดี

คู่มือที่ดีคือคู่มือที่ผู้อ่านและทำความเข้าใจสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงจะถือว่าเป็นคู่มือที่ดี มีนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะคู่มือที่ดีดังนี้

ปรีชา ช่างขวัญยืน และคนอื่นๆ (2539 : 132) ให้ความหมายเกี่ยวกับลักษณะการเขียนคู่มือที่ดีว่า คู่มือจะต้องมีความชัดเจน ให้รายละเอียดครอบคลุม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง การเขียนคู่มือต้องครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรระบุให้ชัดเจนว่า คู่มือนี้เป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้
2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ต้องการให้ผู้ใช้ได้สิ่งใดจากคู่มือบ้าง
3. คู่มือนี้ช่วยผู้ใช้ได้อย่างไรบ้าง ผู้ใช้จะได้ประโยชน์อะไรบ้าง
4. ควรมีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
5. ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว การเตรียมวัสดุ
6. ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
7. ควรมีส่วนถามหรือกิจกรรมให้ผู้ใช้คู่มือทำ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการศึกษา

คู่มือ

8. ควรใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้คู่มือได้โดยสะดวก
9. การใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นบรรณานุกรม ชื่อบุคคล

สำคัญ

เอกวุฒิ ไกรมาก (2541 : 57) ให้ความหมายถึงถึงลักษณะที่ดีของคู่มือ ไว้ดังนี้

1. สามารถเข้าใจลักษณะเนื้อหา ขอบข่าย หรือสิ่งที่สอนได้อย่างกระจ่างชัด
2. ช่วยให้ผู้สามารถดำเนินตามแนวทางและขั้นตอนต่างๆ ได้ดี โดยสามารถดัดแปลงและยืดหยุ่นได้เองไม่เป็นแนวทางบังคับ ต้องเสนอแนะแนวทางโดยสามารถให้ปฏิบัติงานคล่องขึ้น
3. กิจกรรมที่เสนอแนะหรือกำหนดไว้ ควรมีการทดลองใช้กับเด็กวัยนั้นๆ เด็กสนใจปฏิบัติได้ จึงควรใช้และเลือกได้บ้าง
4. แนวการเขียน เน้นย้ำปฏิบัติที่มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างต่อเนื่อง นั่นคือมีจุดเน้นย้ำไป ทางเดียวกัน
5. ความแปลกใหม่ของกิจกรรม ควรส่งเสริมแก่ผู้ปฏิบัติโดยค่อยเป็นค่อยไป มิได้มุ่งกระจายให้แนวใหม่ทั้งหมด แต่การใช้แนวปฏิบัตินั้น ๆ ต้องเป็นการปฏิบัติได้และได้ผลด้วย
6. รูปแบบและวิธีการ หรือขั้นตอนที่เป็นแนวทางในการเขียนคงรูปแบบและขั้นตอนโดยสม่ำเสมอ เพื่อสะดวกแก่การใช้ เทคนิคในการเขียนคู่มือจะต้องเน้นแนวปฏิบัติที่สำคัญ ส่วนวิธีการจัดกิจกรรมนั้นต้องเขียน ให้ละเอียดและปฏิบัติตามขั้นตอนได้ และควรแสดงแผนภาพ แผนภูมิ แผนผัง เพื่อช่วยให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และ มาเรียม นิลพันธ์ (2542:17-18) แยกลักษณะของคู่มือที่ดีไว้ 3 ด้านจากผลการวิจัย ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

1.1 เนื้อหาสาระหรือรายละเอียดในคู่มือ ควรตรงกับเรื่องที่ศึกษาและไม่ยากจนเกินไป จนทำให้ไม่มีผู้สนใจที่จะหยิบอ่าน

1.2 การนำเสนอเนื้อหาควรให้เหมาะสมกับพื้นความรู้ของผู้ที่จะศึกษา

- 1.3 ข้อมูลที่มีในคู่มือ ผู้อ่านสามารถประยุกต์ใช้ได้
 - 1.4 เนื้อหาควรเหมาะสมที่จะนำไปอ้างอิงได้
 - 1.5 ควรมีกรณีตัวอย่างประกอบในบางเรื่อง เพื่อจะได้ทำความเข้าใจง่าย
 - 1.6 ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาของคู่มือให้ทันสมัยเสมอ
2. ด้านรูปแบบ
- 2.1 ตัวอักษรที่ใช้ควรมีตัวโต และมีรูปแบบที่ชัดเจน อ่านง่าย เหมาะกับผู้ใช้คู่มือ
 - 2.2 ควรมีภาพหรือตัวอย่างประกอบเนื้อหา
 - 2.3 ลักษณะการจัดรูปแบบควรทำให้น่าสนใจ
 - 2.4 การใช้ภาษาควรให้เข้าใจง่าย เหมาะกับผู้ใช้คู่มือ
 - 2.5 ระบบการนำเสนอ ควรเป็นระบบจากง่ายไปหายาก หรือเป็นเรื่องๆ ให้ชัดเจน
3. ด้านการนำไปใช้
- 3.1 ควรระบุขั้นตอน วิธีการใช้คู่มือให้ชัดเจน
 - 3.2 มีแผนภูมิ ตาราง ตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
 - 3.3 มีข้อมูลเพื่อสามารถประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวกและรวดเร็ว
 - 3.4 บอกสิทธิประโยชน์ และข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย

จากที่นักวิชาการได้กล่าวมาข้างต้นนั้น สรุปว่า เทคนิคในการเขียนคู่มือที่ดี ต้องมีเนื้อหาสาระที่ไม่ยากจนเกินไป อ่านง่าย ชัดเจน ครอบคลุม เน้นย้ำวิธีปฏิบัติมุ่งสู่จุดมุ่งหมายอย่างต่อเนื่องไปในทิศทางเดียวกัน และควรมีตัวอย่างประกอบ พร้อมทั้งแผนภาพ แผนภูมิ แผนผัง ขั้นตอนรูปแบบของคู่มือต้องเป็นที่น่าสนใจ มีแหล่งอ้างอิงที่สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้

4.5 แนวทางการพัฒนาคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือนั้น ผู้ศึกษาได้รวบรวมสาระสำคัญแนวทางการพัฒนาคู่มือพอสังเขปดังนี้
ปรีชา ช่างขวัญยืน และคนอื่นๆ (2539 : 132-134) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาคู่มือไว้ว่า

1. ระบุให้ชัดเจนว่าคู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้
2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
3. คู่มือควรมีส่วนช่วยผู้ใช้ได้อย่างไร มีประโยชน์อะไรบ้าง
4. ควรมีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ในการใช้เครื่องมือ เพื่อให้การใช้คู่มือ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
5. มีส่วนที่แนะนำให้ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งที่จำเป็นคู่มือแนะนำ
6. ควรมีส่วนให้คำแนะนำให้แก่ผู้ใช้ เกี่ยวกับขั้นตอนหรือกระบวนการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
7. เนื้อหาสาระมีความถูกต้อง สามารถช่วยให้ผู้ใช้คู่มือ ทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ
 - 7.1 มีข้อมูลรายละเอียดที่เพียงพอ ช่วยให้ผู้ใช้สามารถทำสิ่งนั้นได้สำเร็จ

7.2 ต้องเรียงลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสม ช่วยให้ผู้ใช้ทำได้ถูกต้องรวดเร็ว

7.3 ใช้ภาษาให้ผู้ใช้เข้าใจตรงกับผู้เขียน ไม่คลุมเครือ ภาษาเข้าใจง่าย

7.4 แนะนำเคล็ดลับ เทคนิควิธีต่างๆ ซึ่งผู้ใช้สามารถทำสิ่งนั้นได้

7.5 ควรมีคำถาม กิจกรรมให้ผู้ใช้ตรวจสอบความเข้าใจจากการอ่านใช้เทคนิค

ต่างๆ ในการให้ผู้ใช้คู่มือได้สะดวก เช่น การจัดรูปเล่ม ขนา ดตัวอักษรการใช้สี การใช้ภาพการเน้นข้อความ เป็นต้น ควรใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ซึ่งอาจเป็นบรรณานุกรมรายชื่อชมรม รายชื่อสื่อ รายชื่อสถานศึกษา รายชื่อบุคคลสำคัญ เป็นต้น

ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์ และมาเรียม นิลพันธุ์ (2542 : 14) สรุปความหมายการพัฒนาคู่มือมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน ร่างคำถามต่อไปนี้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการจัดทำแผนร่างคู่มือคือ

1. จุดมุ่งหมายของคู่มือคืออะไร นั่นคือต้องการให้ผู้ใช้ต้องการใช้เป็นอย่างใด เช่น ใช้เป็นคู่มือ การแก้ปัญหา ใช้คู่มือกำกับกับการปฏิบัติ หรือใช้ก่อนการปฏิบัติงาน เป็นต้น

2. ใครเป็นคนใช้คู่มือเล่มนี้ ถ้าหากกำหนดผู้ใช้คู่มือเราจะทราบถึงความต้องการเฉพาะบางประการของผู้ที่ใช้ทันที พยายามสร้างคู่มือใช้ประเภทเดียวกันเท่านั้น เป็นการยากที่จะทำคู่มือหลายประเภท เพราะผู้ใช้จะมีระดับการศึกษาที่ต่างกัน ความต้องการในแต่ละระดับจึงแตกต่างกัน

3. การสอบถามผู้ใช้ว่าพวกเขาต้องการคู่มือแบบไหน เช่น ไม่ต้องการเนื้อหาหนักหรือต้องการรูปภาพประกอบ ควรตรงกับความต้องการของผู้ใช้มากที่สุด

4. คู่มือนี้จะใช้ที่ไหน

5. คู่มือนี้จะใช้อย่างไร เช่น ถ้าผู้ใช้ต้องการใช้เพื่อประกอบขั้นตอนในการปฏิบัติผู้สร้างคู่มือ จึงควรมีร่างขั้นตอนการทำงานประกอบ

6. การนำข้อมูลมาใช้คู่มือ ก่อนอื่นผู้สร้างต้องสามารถชี้ชัดถึงสิ่งที่ต้องการใช้ จากนั้นจึง มาพิจารณาความถนัดทัศนคติ และความรู้ที่ผู้ใช้ต้องการในการปฏิบัติ

7. กำหนดขอบเขตการปฏิบัติงาน จะได้ทราบว่าผู้ใช้ต้องทำอะไร

8. การกำหนดข้อมูลในแต่ละขั้นตอน

9. การลำดับเนื้อหาในการเขียน

ขั้นที่ 2 การเตรียมข้อมูลในแต่ละขั้นตอน

1. การเขียนหัวข้อใหญ่ และหัวข้อย่อย

2. จัดลำดับหัวข้อเหล่านั้น

3. วางแผนการนำข้อมูลใส่ในแต่ละหัวข้อ

4. เริ่มต้นเขียนเนื้อหาโดยการใช้ค่าง่ายๆ และสั้นๆ อธิบายความหมายศัพท์เฉพาะ มีการยกตัวอย่างมีความต่อเนื่องของเนื้อหา

ขั้นที่ 3 การทดสอบคู่มือ ในการทดสอบคู่มือนั้น เราควรกำหนดผู้ทำการทดสอบและวิธีการทดสอบ หลังจากนั้นนำคู่มือไปตรวจสอบผลที่ได้มาจาก คำแนะนำ ไปทำการแก้ไขให้เรียบร้อยและให้ทดสอบคู่มือในเรื่องต่อไปนี้

1. เนื้อหาคู่มือ
2. รูปแบบ
3. ผลกระทบ

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาคู่มือที่ดีนั้นต้องมีการวางแผนในการจัดทำว่าจุดมุ่งหมายคืออะไร ใครเป็นคนใช้คู่มือและต้องการคู่มือแบบ ไหน เพื่อให้ได้คู่มือตรงตามความต้องการพร้อมทั้งต้องมีการทดสอบคู่มือในด้านเนื้อหา รูปแบบ และผลกระทบ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

สันติศักดิ์ ผาผาย (2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ด้วยการจัดกิจกรรม 5 ชั้น คือ 1.เด็กได้ลงมือปฏิบัติ 2.ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน 3.วิเคราะห์ผลการจัดกิจกรรม 4.สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 5.สามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีความหมาย ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีความสามารถทางสติปัญญา 8 ด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถทางด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถทางด้านการเข้าใจผู้อื่น ความสามารถทางด้านการเข้าใจตนเองและความสามารถทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามแนวทฤษฎีของไฮเวิร์ต การ์ดเนอร์ สูงขึ้นตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงการเปรียบเทียบ และความสามารถทางสติปัญญาทุกด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม

ขวัญจิรา ภูสังข์ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยการให้เด็กได้ลงมือพิสูจน์ความจริงจากการกระทำด้วยการ ต้ม ตุ่น แกง ผัด ทอด ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาสูงขึ้นทุกด้าน ได้แก่ ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะ /คณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถทางด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถทางด้านการเข้าใจผู้อื่น ความสามารถทางด้านการเข้าใจตนเองและความสามารถทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถทางพหุปัญญาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปทางที่สูงขึ้น ยกเว้นสัปดาห์ที่ 4, 6 และ 8 พฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญาคงที่

วิไลดา พงศ์ธราธิก (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง มีความสามารถทางพหุปัญญาสูงขึ้นทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถทางด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถทางการเข้าใจผู้อื่น ความสามารถทางการเข้าใจตนเองและความสามารถทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยการให้เด็กได้สำรวจปัญหาตั้งสมมติฐาน ศึกษาค้นคว้า สรุปและนำเสนอผลงาน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์ ความสามารถทางด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถทางด้านร่างกาย และการเคลื่อนไหว ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถทางการเข้าใจผู้อื่น ความสามารถทางการเข้าใจตนเองและความสามารถทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น ตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม

หทัยรัตน์ ทรวดทรง (2550 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญา โดยการให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติและร่วมกันคิดทั้งแบบเดี่ยว และแบบกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้การสอนแบบจิตปัญญา มีความสามารถทางพหุปัญญาในทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านตรรกะ - คณิตศาสตร์ ความสามารถด้านมิติ ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ความสามารถด้านความเข้าใจตนเองและความสามารถด้านธรรมชาติสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ปราณี อุปฮาด (2550: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความคิดเชิงเหตุผลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัญชุลีกร อัมพรดล (2551:บทคัดย่อ) พหุทำการศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยการให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดผ่านประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวันผ่านกิจกรรมศิลปะงานประดิษฐ์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

เยาวพา เดชะคุปต์ (2552 :10) ทำการวิจัยการพัฒนา รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ สำหรับการจัดการศึกษาในบริบทของสังคมไทย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ สำหรับการจัดการศึกษาในบริบทของสังคมไทยที่ พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีชีวิตชีวา (Active Learning)

2. ขั้นผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่นในกลุ่มย่อย (Cooperative Learning)

3. ขั้นผู้เรียนวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ (Analysis)

4. ขั้นผู้เรียนสามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

5. ขั้นผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีความหมาย

(Application)

การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษา ในบริบทของสังคมไทย ผลการประเมินพบว่ารูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาในบริบทของสังคมไทยมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนมีความสามารถทางพหุปัญญาหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ จากการสนทนากับนักเรียน จำนวน 92 คน พบว่าหลังการทดลองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก มีจำนวนร้อยละ 78.2- 85.1

3. ครูที่ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก

ผลจากการนำรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ไปเผยแพร่ โดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา 2 เรื่อง คือ พหุปัญญาพื้นฐาน และการพัฒนาหลักสูตรตามพหุปัญญาเพื่อการเรียน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สนใจเข้าร่วมโครงการมีความรู้ และ ความพึงพอใจในรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ในระดับมาก

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางด้านพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ทำให้เด็กมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นทุกด้าน ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางด้านพหุปัญญาโดยใช้การเล่นเด็กไทย เป็นสิ่งที่น่าจัดทำสำหรับผู้บริหาร ในการติดตามประเมินผล และจำเป็นสำหรับครูในการนำไปปฏิบัติเพื่อให้เด็กมีมาตรฐานในทิศทางเดียวกัน

วันทนีย์ รัตนบุรี. (2550: 139-141) จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมศิลปะโรงเรียนอนุบาลบ้านวังทอง ตามแนวคิดหลักของ ซีไอเอสเอสที (CISST) โดยผ่านการนำคู่มือให้ครูผู้ปฏิบัติได้ทดลองนำไปใช้ จากเกณฑ์การประเมินผลงาน ผู้เรียนมีการพัฒนาการใน 5 องค์ประกอบ ด้านศิลปะ

ได้แก่ 1) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 2)ด้านจินตนาการ 3)ด้านการรับรู้และประสาทสัมผัสทางการมองเห็น 4)ด้านการจัดระบบภาพ และ 5)ด้านการปรับเปลี่ยนรูปทรง อยู่ในระดับดีมาก จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่าคู่มือการจัดกิจกรรมศิลปะ โรงเรียนอนุบาลบ้านวังทอง ตามแนวคิดหลักของ ซีไอเอสเอสที (CISST) มีความสมบูรณ์ทั้งเนื้อหาสาระของแนวคิดกิจกรรม วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ สื่อ อุปกรณ์ เกณฑ์การพิจารณาผลงาน และประโยชน์ในการจัดกิจกรรมศิลปะในเด็กปฐมวัย มีความสอดคล้องเหมาะสมที่จะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้จริง เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย พัฒนาการของครูและผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย

คณิต จิตเจริญทวีโชค (2548 : บทคัดย่อ) จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน คือ 1)ด้านคุณธรรม 2)ด้านสามัคคีธรรม 3)ด้านปัญญาธรรม รวมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศ ผู้จัดทำได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสืองานวิจัยและคู่มือต่างๆ เพื่อให้เนื้อหาครบถ้วนและสมบูรณ์สอดคล้องตามหลักการของประชาธิปไตย ผู้จัดทำได้จัดทำโครงสร้างและรายละเอียดประกอบหัวข้อคู่มือ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้าง คู่มือประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนประชาธิปไตย ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน ตอนที่ 3 กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน ตอนที่ 4 การประเมินพฤติกรรมวิถีชีวิตประชาธิปไตย จัดทำเนื้อหาสาระและให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาสาระคู่มือ แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระและจัดทำคู่มือฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 40 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน หัวหน้าโครงการประชาธิปไตย 10 คน และครูผู้สอน 20 คน ตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือก่อนนำไปใช้ จากผลการตรวจสอบความเหมาะสมพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าคู่มือมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนได้ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเท่ากับ 4.51

อร่าม เสือเดช (2549 : บทคัดย่อ) จัดทำและประเมินคู่มือการดำเนินงานตามกระบวนการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดช้างเผือก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูอาจารย์สามารถใช้เป็นคู่มือในการดำเนินงานตามกระบวนการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผู้บริหารใช้เป็นคู่มือในการนิเทศ ติดตาม และพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารวบรวมข้อมูล เอกสาร ตำรา คู่มือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาจากสภาพจริงโรงเรียนวัดช้างเผือก ขั้นตอนที่ 2 กำหนดโครงสร้างและรูปแบบของคู่มือโดยอาศัยข้อมูลที่ศึกษามา ขั้นตอนที่ 3 ปรับปรุงคู่มือโดยนำร่างของคู่มือให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 คน และอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้วนำไปจัดทำคู่มือ ขั้นตอนที่ 4 ทดสอบคู่มือ ทำการทดสอบคุณภาพของคู่มือโดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย

นักวิชาการ 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน และครูผู้ปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 10 คน รวม 19 คน ประเมินความเหมาะสมทั้งเนื้อหา ภาษาและนำไปใช้ ขั้นตอนที่ 4 จัดทำคู่มือฉบับสมบูรณ์โดยปรับปรุงแก้ไข คู่มือที่ผ่านการตรวจสอบแล้วและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า 1) คู่มือการดำเนินงานตามกระบวนการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดช้างเผือก มีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ 1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2.การคัดกรองนักเรียน 3.การป้องกันและการแก้ปัญหา 4.การส่งเสริมพัฒนานักเรียน 5.การส่งต่อ 6. การประเมินทบทวน 2) การประเมินความเหมาะสมของคู่มือ พบว่า ความถูกต้องทั้งด้านเนื้อหา ภาษาและขั้นตอนการนำไปใช้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ทีลีย์ (Teele.1995: 68-69) ศึกษาความสัมพันธ์ทางทฤษฎีแนวคิดพหุปัญญา กับ พหุปัญญาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันและยังช่วยให้เกิดการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง

ซิลเวอร์ (Silver. 1995: 102-103) ศึกษาการผสมผสานระหว่างแนวคิดพหุปัญญา กับรูปแบบการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดพหุปัญญาช่วยให้ค้นพบศักยภาพของเด็ก และรูปแบบการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ด้วย

รูบิน และไมโอนี (Rubin and Maioni. 1975 : 171 - 179) ศึกษาขั้นพัฒนาการทางการเล่นของเด็กด้านความสามารถในการแยก การจัดหมู่ การจัดประเภทของสิ่งต่าง ๆ การยอมรับความคิดเห็นและทัศนะของผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการทางการเล่นของเด็กมีความสัมพันธ์กันในทางบวก นั่นคือ การที่เด็กได้เล่นมากๆ จะทำให้เด็กยอมรับความคิดเห็นและทัศนะของผู้อื่นได้ดี ตลอดจนมีความสามารถในการแยก การจัดหมู่และการจัดประเภทของสิ่งต่างๆ ได้ดีด้วย

การ์ดเนอร์ (จิราภรณ์ วสุวัต. 2540:71-72; อ้างอิงจาก Gardner.1983,1989) ทำการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีความหลากหลายทางสติปัญญา พบว่าการจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการ วิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นรูปแบบกิจกรรมที่ได้ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มาเป็นแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กเพื่อพัฒนาสติปัญญา ผลการวิจัยที่ได้สรุปได้ว่ารูปแบบการสอนแบบโครงการ วิทยาศาสตร์ โดยมีการจัดกิจกรรมที่ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับทฤษฎีที่ส่งเสริมพหุปัญญาให้กับเด็กทั้ง 8 ด้าน ได้อย่างเหมาะสมที่สุด

มุลเลอร์ (สันติศักดิ์ ผาผาย. 2546: 31 อ้างอิงจาก Mueller. 1995: 3828) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาประเภทของการจัดกลุ่มพหุปัญญาในสภาพแวดล้อมสหกรณ์ (The educations of Multiple Intelligences Grouping Within a Cooperative learning environment) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการรับรู้ระหว่างกลุ่มที่ไม่มี ความแตกต่างกันทางความสามารถด้านพหุปัญญา (Heterogeneous Multiple Intelligences Cooperative group) โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ และวิธีการสอนแบบมีส่วนร่วมของ จอห์นสัน และ จอห์นสัน

เนื้อหาที่เรียนเป็นร่างกายมนุษย์โดยปรับมาจากบทเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ที่ออกแบบโดย เดวิด เลเชียร์ ซึ่งทำการทดลองกับนักเรียนระดับ 4

สวีเนย์ (สันติศักดิ์ ผาผาย. 2546: 32อ้างอิงจาก Sweener. 1998: 1909) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบพหุปัญญา enhancing ความภูมิใจในตนเองและการปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Multiple Intelligences Profiles : Enhancing Self-Esteem and Improving Achievement) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และการแสดงออกของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองของรัฐฟลอริดา โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาของ การ์ดเนอร์ เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของนักเรียนระดับอนุบาล จำนวน 19 คน โดยใช้เวลาในการศึกษา 18 สัปดาห์ สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ Teele Inventorey of Multiple Intelligences (TIM) . Slosson Oral Reading test-Revised (SORT-R) แบบวัดความพร้อมของโรงเรียน TIMI ใช้ในการทดลองสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ในระหว่างการเรียนรายวิชาตามโครงการ มีนักเรียนจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถด้านต่าง ๆ สูงขึ้น ในขณะที่นักเรียนบางคนทดลอง มีนักเรียนจำนวน 5 คน ที่พบว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากการวิจัยยังพบ อีกว่า ปัญหาด้านวินัยในชั้นเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลินส (ไฉไลรัตน์ รูปชัยภูมิ. 2549: 35 อ้างอิงจาก Lines. 2003 : Abstract) ทำการศึกษาเรื่อง คติชนวิทยาในการศึกษาเครื่องมือการเรียนการสอนในห้องเรียน (Folklore-in-education : A teaching tool in the classroom) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการละเล่นและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น พบว่า การสืบทอดวัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่น เป็นสิ่งที่สำคัญและดีงามแต่ทั้งนี้ครูส่วนใหญ่ขาดเครื่องมือที่เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการจัดการเรียนการสอนทำให้การถ่ายทอดความรู้ไม่ได้รับความสนใจมากนัก ดังนั้นสิ่งครูต้องการคือวิธีการในการถ่ายทอดความรู้อย่างทำยสุดในการทำงานวิจัยครั้งนี้จึงจัดหลักสูตรฝึกอบรมการออกแบบรูปการสอนที่ว่าด้วยวัฒนธรรมท้องถิ่นแต่ทั้งนี้ทั้งนี้จะเห็นว่าสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวนั้นแหละคือ หลักสูตรของการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงาม

บทที่ 3

ขั้นตอนและวิธีการจัดทำคู่มือ

การพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการดำเนินกิจกรรม และเป็นเครื่องมือสำหรับ ผู้บริหารศูนย์สามารถกำกับ บ นิเทศ ติดตามได้ ผู้ศึกษามีวิธีการจัดทำคู่มือตามขั้นตอนในรูปแบบของคีรีบุณ จงวุฒิเวศย์ และมาเรียม นิลพันธุ์ (2542 : 14) มีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและแนวทางการจัดทำคู่มือ

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำโครงร่างคู่มือ

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำเนื้อหาสาระของคู่มือ

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้คู่มือ

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

ขั้นตอนในการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำคู่มือ การจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นเด็กไทย รวมทั้ง ประวัติความเป็นมา และประโยชน์ของการเล่นเด็กไทย

1.2 ศึกษาทฤษฎีพหุปัญญา

1.3 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับคู่มือ องค์ประกอบและลักษณะของคู่มือ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรม

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวข้างต้น พบความสอดคล้องระหว่างการเล่นเด็กไทย กับทฤษฎีพหุปัญญา ที่มีความสอดคล้องกันในด้านส่งเสริมความสามารถทางเชาว์ปัญญาของแต่ละคน ดังนั้นในการจัดทำคู่มือนี้จึงนำการเล่นเด็กไทยมาบูรณาการกับทฤษฎีพหุปัญญา เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำโครงร่างคู่มือ

2.1 จัดทำโครงร่างคู่มือแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบโครงร่างของคู่มือประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ปก

2. คำนำ

3. สารบัญ
4. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
5. เนื้อหา แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูในการดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 กิจกรรมการละเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน พร้อมแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

2.2 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบก่อนจัดทำเนื้อหาสาระคู่มือ

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำเนื้อหาสาระคู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

3.1 จัดทำเนื้อหาสาระของร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

3.1.1 คำชี้แจงการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

3.1.2 เนื้อหาสาระ แบ่งออกเป็น

3.1.2.1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ประกอบด้วย

1. ประวัติความเป็นมาของการละเล่นไทย
2. ความหมายของพหุปัญญา
3. ความสำคัญของการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา
4. หลักการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา
5. พฤติกรรมของเด็กที่แสดงถึงความสามารถทางพหุปัญญา
6. กิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา

3.1.2.2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

3.1.2.3 กิจกรรมการละเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน จำนวน 18 กิจกรรม พร้อมแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

3.2 นำร่างคู่มือที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ

3.3 ปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมของร่างคู่มือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

3.3.1 ควรมีสื่อของจริงและควรนำสื่อภาพมาประกอบการสนทนากับเด็ก

3.3.2 ควรเพิ่มข้อสังเกตสื่อบางอย่างมีอันตราย

3.3.3 คำถามในขั้นนำควรระบุให้ชัดเจน

3.3.4 รายละเอียดในบางกิจกรรมยังส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาไม่ครบ ทั้ง 8 ด้าน อาทิ บางกิจกรรมขาดเพลง

3.3.5 กิจกรรมในแต่ละแผนสามารถบูรณาการได้ในทุก ๆ กิจกรรมตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย

3.3.6 ควรเพิ่มเติมรายการแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร เพื่อให้คู่มือฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้คู่มือ

การทดลองใช้คู่มือ คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีการทดลองดังนี้

4.1 นำคู่มือไปให้ครูผู้สอน 5 คน ทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อเสนอแนะจากครูผู้สอน 5 คนมาปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

4.1.1 ควรเพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้นสำหรับการจัดกิจกรรม

4.1.2 ควรใช้เพลงและนิทานสอดแทรกได้ในแผนกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน

4.1.3 สามารถปรับแผนการจัดกิจกรรม โดย บูรณาการทั้งภาษา คณิตศาสตร์ และสังคมจะทำให้แผนการจัดกิจกรรมดียิ่งขึ้น

4.2 ทดลองใช้คู่มือกับเด็กปฐมวัย จำนวน 15 คน ด้วยตัวผู้ศึกษาและผู้ช่วย เพื่อยืนยันความเหมาะสมของคู่มือ โดยผลการทดลองพบว่าเด็กมีความสามารถทางปัญญาสูงเพิ่มขึ้น

4.2.1 ผู้ศึกษาและผู้ช่วยผู้ศึกษาปรึกษา เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2.2 ก่อนการทดลองผู้ศึกษาทำการสังเกตความสามารถทางพหุปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง จากการจัดกิจกรรมปกติโดยใช้แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา

4.2.3 ดำเนินการทดลองโดยผู้ศึกษาและผู้ช่วยผู้ศึกษา ดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นในช่วงกิจกรรมกลางแจ้งตั้งแต่เวลา 10.00 – 10.45 น. เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45 นาที รวมทั้งสิ้น 18 ครั้ง ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

สัปดาห์ที่	เวลา	วัน	กิจกรรม
1	10.00 – 10.45 น.	วันจันทร์	- กิจกรรมขายแดง
		วันพุธ	- กิจกรรมโพงพาง
		วันศุกร์	- กิจกรรมชื้อตุ๊กกลางนา
2	10.00 – 10.45 น.	วันจันทร์	- กิจกรรมอีตัก
		วันพุธ	- กิจกรรมกำทาย
		วันศุกร์	- กิจกรรมต่อบ้าน
3	10.00 – 10.45 น.	วันจันทร์	- กิจกรรมปิดตาตีปี๊บ
		วันพุธ	- กิจกรรมแข่งเรือบก
		วันศุกร์	- กิจกรรมน้ำขึ้น - น้ำลง
4	10.00 – 10.45 น.	วันจันทร์	- กิจกรรมวิ่งเปรี๊ยะ
		วันพุธ	- กิจกรรมเสื่อไล่หมู
		วันศุกร์	- กิจกรรมจ้ำจี้
5	10.00 – 10.45 น.	วันจันทร์	- กิจกรรมทอดแห
		วันพุธ	- กิจกรรมปิดตาลำทาย
		วันศุกร์	- กิจกรรมเกมตบยุง
6	10.00 – 10.45 น.	วันจันทร์	- กิจกรรมอีกาหุบปีก
		วันพุธ	- กิจกรรมดิน น้ำ อากาศ
		วันศุกร์	- กิจกรรม พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด

4.2.4 เมื่อดำเนินการทดลองครบ 6 สัปดาห์แล้ว ผู้ศึกษาทำการสังเกตพฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญาแต่ละด้านเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) โดยมีเกณฑ์การแปลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1.50-2.00	มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับสูง
0.50-1.49	มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง
0.00-0.49	มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับต่ำ

4.3 ดำเนินการจัดทำคู่มือฉบับสมบูรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ปก
2. คำนำ

3. สารบัญ
4. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
5. เนื้อหา แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 กิจกรรมการละเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน

ตอนที่ 4 แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 5 แบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

เพื่อเป็นการตรวจสอบว่า คู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ที่จัดทำขึ้นนั้น มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพียงใด ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 จัดทำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ แบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร

5.2 นำแบบประเมินทั้ง 3 ฉบับเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบและปรับปรุงให้เหมาะสม

5.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ และแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน และด้านสถิติวัดและประเมินผล จำนวน 2 คน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญภาคผนวก ก) ตรวจสอบเพื่อ หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ของแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.3.1 แบบสอบถามความเหมาะสมของคู่มือ และแบบประเมินความสามารถทางด้านพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงคำถามที่ใช้ในการถามให้มีความชัดเจนและตรงตามองค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง คำถามที่ใช้ในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือกับจุดประสงค์ในการจัดทำคู่มือ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งพบว่าแบบประเมินคู่มือมีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่มีค่าสูงสามารถนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลได้

5.3.2 แบบสอบถามความเหมาะสมของแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร

นำแบบสอบถามของแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงเกณฑ์การวัดพฤติกรรมด้านการจัดสภาพการเรียนรู้สำหรับเด็กให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นแล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างจุดประสงค์ของแผนกิจกรรมกับแนวทางปฏิบัติของครูในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็ก (IOC : Index of Item Objective Congruence) ซึ่งพบว่าแบบประเมินครูสำหรับบริหาร มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่มีค่าสูงสามารถนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลได้

5.4 นำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินครูสำหรับบริหาร ให้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือ โดยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เชิญผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 10 คน ครูผู้สอนจำนวน 10 คน (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ภาคผนวก ก)

5.5 ผู้ศึกษารวบรวมแบบประเมินความเหมาะสมที่ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินแล้วมา ตรวจสอบความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้

5.4 ผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การตรวจสอบความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้เป็น มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้มาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้น้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้น้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ได้ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้น้อยที่สุด

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สรุปผลจากการตรวจสอบความเหมาะสมการนำคู่มือไปใช้ จากผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

1.สถิติพื้นฐาน

1.1 คะแนนเฉลี่ยใช้สูตร (นิภา ศรีไพโรจน์. 2527: 149)

$$(\bar{X}) = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (นิภา ศรีไพโรจน์. 2527: 164)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองคะแนนแต่ละคนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
	$(\sum x)^2$	แทน	กำลังสองของผลรวมคะแนนแต่ละคนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอผลการศึกษาและผลการ ประเมิน ความเหมาะสม การนำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย ผู้ศึกษาขอเสนอสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคู่มือการจัดกิจกรรมฯ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาเรื่องคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ ในรูปแบบตารางพร้อมอธิบาย และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อ ประเมินความเหมาะสมในการนำคู่มือไปใช้ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของร่างคู่มือ

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้คู่มือ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของร่างคู่มือ

ผลการประเมิน ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ ของร่างคู่มือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน
ปรากฏผลตามตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของร่างคู่มือ

ผู้ประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ	ข้อเสนอแนะ
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	- ควรมีสื่อของจริงและควรนำสื่อภาพมาประกอบการสอนหน้ากับเด็กและคำถามควรระบุให้ชัดเจน
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	- รายละเอียดในบางกิจกรรมยังส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาไม่ครบทั้ง 8 ด้าน อาทิ บางกิจกรรมขาดเพลง
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	- กิจกรรมในแต่ละแผนสามารถบูรณาการได้ในทุกๆกิจกรรมตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4	- ควรเพิ่มข้อสังเกตสื่อบางอย่างมีอันตราย
ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5	- ควรเพิ่มเติมรายการแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร เพื่อให้คู่มือฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ตาราง 3 สรุปประเด็นที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ 1) ควรนำสื่อของจริงหรือสื่อภาพมาประกอบการเรียนการสอนแก่เด็ก 2) นำเพลงมาประกอบให้ครบในทุกกิจกรรม 3) ทุกกิจกรรมสามารถปรับสู่กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้ 4) เติมหมายเหตุในกรณีที่กิจกรรมบางกิจกรรมสื่อในการเรียนรู้อาจเป็นอันตรายได้ 5) เพิ่มเติมรายการแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร

ตอนที่ 2 การทดลองใช้คู่มือ

2.1 ผลการหาความเชื่อมั่นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ครูผู้สอน 5 คน ปรากฏผลตาม ตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ผลการหาความเชื่อมั่นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผู้ทดลองใช้ร่างคู่มือ	ข้อเสนอแนะ
ครูคนที่ 1	- ควรเพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้นสำหรับการจัดกิจกรรม
ครูคนที่ 2	- ควรใช้เพลงและนิทานสอดแทรกได้ในแผนกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน
ครูคนที่ 3	-
ครูคนที่ 4	- สามารถปรับแผนการจัดกิจกรรม โดยบูรณาการทั้งภาษา คณิตศาสตร์ และสังคมจะทำให้แผนการจัดกิจกรรมดียิ่งขึ้น
ครูคนที่ 5	-

ตาราง 4 สรุปประเด็นที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ 1) เพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้นสำหรับการจัดกิจกรรม 2) ควรใช้เพลงและนิทานสอดแทรกได้ในแผนกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กัน 3) ปรับแผนการจัดกิจกรรม โดยบูรณาการทั้งภาษา คณิตศาสตร์ และสังคมจะทำให้แผนการจัดกิจกรรมดียิ่งขึ้น

2.2 ผลการทดลองใช้คู่มือกับเด็กปฐมวัย จำนวน 15 คน

การทดลองใช้คู่มือกับเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันจันทร์ / วันพุธ / วันศุกร์ วันละ 45 นาที รวมทั้งสิ้น 18 ครั้ง ปรากฏผลตามตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 แสดงระดับความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย

ความสามารถทางพหุปัญญา	N	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
		\bar{X}	S.D	ระดับ	\bar{X}	S.D	ระดับ
ด้านภาษา	15	1.44	0.41	ปานกลาง	1.71	0.25	สูง
ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์	15	1.36	0.32	ปานกลาง	1.64	0.33	สูง
ด้านมิติ	15	1.38	0.35	ปานกลาง	1.78	0.27	สูง
ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	15	1.45	0.35	ปานกลาง	1.87	0.28	สูง
ด้านดนตรี	15	1.36	0.29	ปานกลาง	1.87	0.21	สูง
ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล	15	1.44	0.33	ปานกลาง	1.82	0.25	สูง
ด้านความเข้าใจตนเอง	15	1.24	0.23	ปานกลาง	1.69	0.32	สูง
ด้านธรรมชาติ	15	1.00	0.00	ปานกลาง	1.71	0.31	สูง

จากตาราง 5 พบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาโดยรวมของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยมีความสามารถด้านร่างกายและเคลื่อนไหวสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านดนตรี ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ด้านมิติ ด้านภาษา ด้านธรรมชาติ ด้านความเข้าใจตนเอง และด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

3.1 การประเมินความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

ผลจากการประเมินความเหมาะสมการนำคู่มือไปใช้ จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 25 คน ปรากฏผลตามตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 สถานะภาพผู้ประเมินความเหมาะสมของกลุ่มกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้เชี่ยวชาญ	5	20
2. ผู้บริหารโรงเรียน	10	40
3. ครูผู้สอน	10	40
รวม	25	100

จากตาราง 6 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญคิดเป็นร้อยละ 20 ผู้บริหารโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 40 และครูผู้สอนคิดเป็นร้อยละ 40

ตาราง 7 ผลการประเมินความเหมาะสมของกลุ่มกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับระดับอายุของเด็กปฐมวัย	4.44	0.58	มาก
2. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.44	0.51	มาก
3. จุดประสงค์ของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการช่วยส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย ดังรายการต่อไปนี้	4.18	0.42	มาก
3.1 กิจกรรมขายแตงโม	4.24	0.44	มาก
3.2 กิจกรรมโพงพาง	4.08	0.40	มาก
3.3 กิจกรรมขี่ตุ๊กกลางนา	4.16	0.55	มาก
3.4 กิจกรรมอีตัก	4.40	0.58	มาก
3.5 กิจกรรมกำทาย	4.16	0.37	มาก
3.6 กิจกรรมต่อบ้าน	4.00	0.00	มาก
3.7 กิจกรรมปิดตาตีปี๊บ	4.12	0.60	มาก
3.8 กิจกรรมแข่งเรือบก	4.00	0.41	มาก
3.9 กิจกรรมน้ำขึ้น น้ำลง	4.16	0.40	มาก
3.10 กิจกรรมวิ่งเปรี๊ยะ	4.40	0.58	มาก
3.11 กิจกรรมจ้ำจี้	4.12	0.60	มาก
3.12 กิจกรรมเสือไล่หมู	4.24	0.37	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3.13 กิจกรรมทอดแห	4.00	0.42	มาก
3.14 กิจกรรมปิดตาคล้าทาย	4.44	0.41	มาก
3.15 กิจกรรมเกมตบยุง	4.08	0.51	มาก
3.16 กิจกรรมอีกาหุบปีก	4.28	0.54	มาก
3.17 กิจกรรมดิน น้ำ อากาศ	4.12	0.41	มาก
3.18 กิจกรรมพระ เด็ก เสือ ไก่ มอด	4.40	0.60	มาก
4. สื่อและอุปกรณ์มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม	4.20	0.46	มาก
4.1 กิจกรรมขายแตงโม	4.40	0.50	มาก
4.2 กิจกรรมโพงพาง	4.16	0.04	มาก
4.3 กิจกรรมขี้ตู่กลางนา	4.00	0.41	มาก
4.4 กิจกรรมอีตัก	4.12	0.60	มาก
4.5 กิจกรรมกำทาย	4.12	0.40	มาก
4.6 กิจกรรมต่อบ้าน	4.16	0.37	มาก
4.7 กิจกรรมปิดตาตีปี๊บ	4.40	0.58	มาก
4.8 กิจกรรมแข่งเรือบก	4.16	0.55	มาก
4.9 กิจกรรมน้ำขึ้น น้ำลง	4.08	0.40	มาก
4.10 กิจกรรมวิ่งเปี้ยว	4.24	0.44	มาก
4.11 กิจกรรมจ้ำจี้	4.40	0.58	มาก
4.12 กิจกรรมรรมเสือไล่หมู	4.12	0.55	มาก
4.13 กิจกรรมรรมเสือไล่หมู	4.24	0.54	มาก
4.14 กิจกรรมปิดตาคล้าทาย	4.00	0.42	มาก
4.15 กิจกรรมเกมตบยุง	4.44	0.41	มาก
4.16 กิจกรรมอีกาหุบปีก	4.08	0.51	มาก
4.17 กิจกรรม ดิน น้ำ อากาศ	4.28	0.54	มาก
4.18 กิจกรรม พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด	4.12	0.41	มาก
5. ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมและเหมาะสมในการที่จะนำไปปฏิบัติ	4.18	0.47	มาก
5.1 กิจกรรมขายแตงโม	4.16	0.37	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
5.2 กิจกรรมโพงพาง	4.40	0.60	มาก
5.3 กิจกรรมขี่ตุ๊กกลางนา	4.08	0.51	มาก
5.4 กิจกรรมอีตัก	4.12	0.60	มาก
5.5 กิจกรรมทำทนาย	4.08	0.55	มาก
5.6 กิจกรรมต่อบ้าน	4.24	0.37	มาก
5.7 กิจกรรมปิดตาตีปีบ	4.12	0.51	มาก
5.8 กิจกรรมแข่งเรือบก	4.16	0.58	มาก
5.9 กิจกรรมน้ำขึ้น น้ำลง	4.18	0.41	มาก
5.10 กิจกรรมวิ่งเปี้ยว	4.00	0.60	มาก
5.11 กิจกรรมจ้ำจี้	4.28	0.42	มาก
5.12 กิจกรรมรรมเสื่อไล่หนู	4.12	0.55	มาก
5.13 กิจกรรมรรมเสื่อไล่หนู	4.24	0.44	มาก
5.14 กิจกรรมปิดตาคล่ำทนาย	4.08	0.51	มาก
5.15 กิจกรรมเกมตบยุง	4.24	0.42	มาก
5.16 กิจกรรมอีกาหุบปีก	4.16	0.54	มาก
5.17 กิจกรรม ดิน น้ำ อากาศ	4.44	0.41	มาก
5.18 กิจกรรม พระ เด็ก เสื่อ ไก่ มอด	4.12	0.00	มาก
6. ลำดับขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมมีเนื้อหา สาระที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมปัญญา ของเด็กปฐมวัย	4.19	0.44	มาก
6.1 กิจกรรมขายแตงโม	4.16	0.37	มาก
6.2 กิจกรรมโพงพาง	4.24	0.44	มาก
6.3 กิจกรรมขี่ตุ๊กกลางนา	4.08	0.40	มาก
6.4 กิจกรรมอีตัก	4.12	0.41	มาก
6.5 กิจกรรมทำทนาย	4.40	0.60	มาก
6.6 กิจกรรมต่อบ้าน	4.24	0.42	มาก
6.7 กิจกรรมปิดตาตีปีบ	4.16	0.55	มาก
6.8 กิจกรรมแข่งเรือบก	4.40	0.58	มาก
6.9 กิจกรรมน้ำขึ้น น้ำลง	4.16	0.37	มาก
6.10 กิจกรรมวิ่งเปี้ยว	4.00	0.00	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
6.11 กิจกรรมจำใจ	4.12	0.60	มาก
6.12 กิจกรรมเสียใจ	4.00	0.41	มาก
6.13 กิจกรรมเสียใจ	4.16	0.40	มาก
6.14 กิจกรรมปิดตาคล้าย	4.40	0.58	มาก
6.15 กิจกรรมเกมตบยุง	4.12	0.60	มาก
6.16 กิจกรรมอีกาหุบปีก	4.24	0.37	มาก
6.17 กิจกรรม ดิน น้ำ อากาศ	4.00	0.42	มาก
6.18 กิจกรรม พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด	4.44	0.41	มาก
7. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.24	0.44	มาก
9. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.08	0.40	มาก
10. กิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.44	0.58	มาก
11. กิจกรรมสามารถช่วยส่งเสริมปัญญาในแต่ละด้านของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน	4.24	0.52	มาก
12. คู่มือที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย	4.40	0.50	มาก
13. ลำดับขั้นตอนของคู่มือ การจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน แก่เด็กปฐมวัยเป็นไปตามหลักทฤษฎีพหุปัญญา	4.12	0.44	มาก
14. คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้ในการช่วยส่งเสริมปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กปฐมวัย	4.12	0.44	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
15. คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติต่อเด็กปฐมวัย	4.28	0.54	มาก
รวม	4.22	0.27	มาก

จากตาราง 7 พบว่าผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 25 คน มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ผลจากการ ประเมิน ความเหมาะสม ของคู่มือ กิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา และแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 25 คน เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นรายกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประเมินความเหมาะสมคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา และแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ปรากฏผลตามตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อความเหมาะสมคู่มือกิจกรรมการเล่น
เด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของ
เด็กปฐมวัยในการนำไปใช้

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับระดับอายุของเด็กปฐมวัย	4.00	0.71	มาก
2. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.00	0.00	มาก
3. จุดประสงค์ของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการช่วย ส่งเสริมพหุปัญญา 8 ด้าน สำหรับเด็กปฐมวัย ดึงด้าน ต่างๆต่อไปนี้	4.05	0.41	มาก
4. สื่อและอุปกรณ์มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม	4.20	0.45	มาก
5. ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมและ เหมาะสมในการที่จะนำไปปฏิบัติ	4.20	0.45	มาก
6. ลำดับขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่ ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กปฐมวัย	4.00	0.00	มาก
7. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการ นำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.00	0.00	มาก
8. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ในการช่วยส่งเสริมความสามารถทางพหุ ปัญญา 8 ด้านของเด็กปฐมวัยและเหมาะสมในการนำไป ปฏิบัติ	4.00	0.00	มาก
9. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการ นำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	3.80	0.45	มาก
10. กิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสมในการนำไป ปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.00	0.55	มาก
11. กิจกรรมแต่ละกิจกรรมสามารถช่วยส่งเสริมปัญญาในแต่ ละด้านของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน	4.00	0.71	มาก
12. คู่มือที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ปฐมวัย	4.00	0.55	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
13. ลำดับขั้นตอนของคู่มือ การจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน แก่เด็กปฐมวัยเป็นไปตามหลักทฤษฎีพหุปัญญา	3.80	0.45	มาก
14. คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้ในการช่วยส่งเสริมปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กปฐมวัย	3.80	0.45	มาก
15. คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติต่อเด็กปฐมวัย	4.00	0.71	มาก
รวม	4.05	0.36	มาก

จากตาราง 8 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสม ของคู่มือ กิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา และแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

กลุ่มที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประเมินความเหมาะสมคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา และแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้จากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ปรากฏผลตามตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ต่อความเหมาะสมคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับระดับอายุของเด็กปฐมวัย	4.60	0.52	มากที่สุด
2. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.60	0.52	มากที่สุด
3. จุดประสงค์ของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการช่วยส่งเสริมพหุปัญญา 8 ด้าน สำหรับเด็กปฐมวัย ดังด้านต่างๆต่อไปนี้	4.19	0.41	มาก
4. สื่อและอุปกรณ์มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม	4.60	0.52	มากที่สุด
5. ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมและเหมาะสมในการที่จะนำไปปฏิบัติ	4.30	0.48	มาก
6. ลำดับขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กปฐมวัย	4.40	0.52	มาก
7. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.50	0.53	มากที่สุด
8. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการช่วยส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้านของเด็กปฐมวัยและเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ	4.30	0.48	มาก
9. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.20	0.42	มาก
10. กิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.50	0.71	มากที่สุด
11. กิจกรรมสามารถช่วยส่งเสริมปัญญาในแต่ละด้านของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน	4.40	0.52	มาก
12. คู่มือที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย	4.50	0.53	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
13. ลำดับขั้นตอนของคู่มือ การจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน แก่เด็กปฐมวัยเป็นไปตามหลักทฤษฎีพหุปัญญา	4.40	0.52	มากที่สุด
14. คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้ในการช่วยส่งเสริมปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กปฐมวัย	4.40	0.52	มาก
15. คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติต่อเด็กปฐมวัย	4.40	0.52	มาก
รวม	4.35	0.28	มาก

จากตาราง 9 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

กลุ่มที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประเมินความเหมาะสมคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้จากครูผู้สอน จำนวน 10 คน ปรากฏผลตามตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน ต่อความเหมาะสมคู่มือกิจกรรมการเล่น
เด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของ
เด็กปฐมวัยในการนำไปใช้

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1. กิจกรรมมีความเหมาะสมกับระดับอายุของเด็กปฐมวัย	4.50	0.53	มากที่สุด
2. ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.50	0.53	มากที่สุด
3. จุดประสงค์ของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการช่วย ส่งเสริมพหุปัญญา 8 ด้าน สำหรับเด็กปฐมวัย ตั้งด้าน ต่างๆต่อไปนี้	4.15	0.40	มาก
4. สื่อและอุปกรณ์มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม	4.30	0.48	มาก
5. ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมและ เหมาะสมในการที่จะนำไปปฏิบัติ	4.00	0.00	มาก
6. ลำดับขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่ ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กปฐมวัย	4.00	0.00	มาก
7. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการ นำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.10	0.32	มาก
8. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ จุดประสงค์ในการช่วยส่งเสริมความสามารถทางพหุ ปัญญา 8 ด้านของเด็กปฐมวัยและเหมาะสมในการนำไป ปฏิบัติ	4.10	0.32	มาก
9. วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการ นำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.10	0.32	มาก
10. กิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสมในการนำไป ปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย	4.40	0.52	มาก
11. กิจกรรมสามารถช่วยส่งเสริมปัญญาในแต่ละด้านของเด็ก แต่ละคนที่แตกต่างกัน	4.20	0.42	มาก
12. คู่มือที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ปฐมวัย	4.30	0.48	มาก
13. ลำดับขั้นตอนของคู่มือ การจัดกิจกรรมการเล่น เด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน แก่เด็กปฐมวัยเป็นไปตามหลักทฤษฎีพหุปัญญา	4.00	0.00	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
14. คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้ในการช่วยส่งเสริมปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กปฐมวัย	4.00	0.00	มาก
15. คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติต่อเด็กปฐมวัย	4.30	0.48	มาก
รวม	4.18	0.17	มาก

จากตาราง 10 พบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสม ของคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา และแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

3.2 การประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร

ผลจากการ ประเมิน ความเหมาะสมการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้ จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 24 คน ปรากฏผลตามตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 สถานะภาพผู้ประเมินความเหมาะสมการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้ จำนวน 24 คน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้เชี่ยวชาญ	4	16.67
2. ผู้บริหารโรงเรียน	10	41.67
3. ครูผู้สอน	10	41.67
รวม	24	100

จากตาราง 11 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญคิดเป็นร้อยละ 16.67 ผู้บริหารโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 41.67 และครูผู้สอนคิดเป็นร้อยละ 41.67

ตาราง 12 สรุปผลจากการประเมินการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้ ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 24 คน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. รายการที่ใช้ในการประเมินตรงกับจุดประสงค์ตามคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย	4.54	0.51	มากที่สุด
2. รายการประเมินข้อที่ 1 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.50	0.51	มากที่สุด
3. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 1 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.54	0.59	มากที่สุด
4. รายการประเมินข้อที่ 2 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.58	0.50	มากที่สุด
5. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 2 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.42	0.88	มาก
6. รายการประเมินข้อที่ 3 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.50	0.51	มากที่สุด
7. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 3 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.58	0.50	มากที่สุด
8. รายการประเมินข้อที่ 4 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.58	0.58	มากที่สุด
9. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 4 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.58	0.58	มากที่สุด
10. รายการประเมินข้อที่ 5 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.63	0.50	มากที่สุด
11. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 5 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.62	0.50	มากที่สุด
12. รายการประเมินข้อที่ 6 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.46	0.88	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
13. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 6 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.46	0.88	มาก
14. รายการประเมินข้อที่ 7 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.63	0.58	มากที่สุด
15. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 7 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.54	0.66	มากที่สุด
16. รายการประเมินข้อที่ 8 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.58	0.50	มากที่สุด
17. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 8 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.63	0.50	มากที่สุด
18. รายการประเมินข้อที่ 9 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.71	0.46	มากที่สุด
19. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 9 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.75	0.44	มากที่สุด
20. รายการประเมินข้อที่ 10 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.58	0.58	มากที่สุด
21. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 10 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.58	0.58	มากที่สุด
22. รายการประเมินข้อที่ 11 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.62	0.58	มากที่สุด
23. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 11 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.62	0.58	มากที่สุด
24. แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยของครูสำหรับผู้บริหาร มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.71	0.46	มากที่สุด
รวม	4.58	0.39	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่าผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 24 คน มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้ประเมินครูในการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแม่ว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

ผลจากการ ประเมิน ความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้จากผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 24 คน เมื่อพิจารณาออกเป็นรายกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อ ประเมินความเหมาะสมการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน ปรากฏผลตามตาราง 13 ดังนี้

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อความเหมาะสมการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. รายการที่ใช้ในการประเมินตรงกับจุดประสงค์ตามคู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย	4.25	0.50	มาก
2. รายการประเมินข้อที่ 1 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.25	0.50	มาก
3. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 1 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.25	0.50	มาก
4. รายการประเมินข้อที่ 2 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.25	0.50	มาก
5. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 2 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	3.75	1.89	มาก
6. รายการประเมินข้อที่ 3 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.25	0.50	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
7. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 3 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.50	0.58	มากที่สุด
8. รายการประเมินข้อที่ 4 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.50	1.00	มากที่สุด
9. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 4 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.25	0.96	มาก
10. รายการประเมินข้อที่ 5 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.75	0.50	มากที่สุด
11. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 5 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	5.00	0.00	มากที่สุด
12. รายการประเมินข้อที่ 6 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.00	2.00	มาก
13. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 6 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	3.75	1.89	มาก
14. รายการประเมินข้อที่ 7 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.25	0.96	มาก
15. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 7 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.00	1.16	มาก
16. รายการประเมินข้อที่ 8 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.50	0.58	มากที่สุด
17. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 8 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.50	0.58	มากที่สุด
18. รายการประเมินข้อที่ 9 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.50	0.58	มากที่สุด
19. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 9 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.50	0.58	มากที่สุด
20. รายการประเมินข้อที่ 10 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.25	0.96	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
21. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 10 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.25	0.96	มาก
22. รายการประเมินข้อที่ 11 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.25	0.96	มาก
23. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 11 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.25	0.96	มาก
24. แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยของครูสำหรับผู้บริหาร มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.50	0.58	มากที่สุด
รวม	4.31	0.68	มาก

จากตาราง 13 พบว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสม ในการนำแบบประเมินครู สำหรับผู้บริหารไปใช้ประเมินครูในการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

กลุ่มที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อ ประเมินความคิดเห็นในการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้โดยใช้ค่าเฉลี่ย \bar{X} และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สรุปจากผลการประเมินการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้จากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน ปรากฏผลตามตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ต่อความเหมาะสมการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. รายการที่ใช้ในการประเมินตรงกับจุดประสงค์ตามคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย	4.30	0.48	มาก
2. รายการประเมินข้อที่ 1 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.22	0.42	มาก
3. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 1 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.20	0.63	มาก
4. รายการประเมินข้อที่ 2 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.50	0.53	มากที่สุด
5. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 2 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.40	0.52	มาก
6. รายการประเมินข้อที่ 3 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.50	0.53	มากที่สุด
7. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 3 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.60	0.52	มากที่สุด
8. รายการประเมินข้อที่ 4 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.60	0.52	มากที่สุด
9. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 4 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.70	0.48	มากที่สุด
10. รายการประเมินข้อที่ 5 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.40	0.52	มาก
11. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 5 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.30	0.48	มาก
12. รายการประเมินข้อที่ 6 มีความครอบคลุมในการนำไปใช้ประเมินครู	4.20	0.42	มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
13. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 6 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.30	0.48	มาก
14. รายการประเมินข้อที่ 7 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.60	0.52	มากที่สุด
15. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 7 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.50	0.53	มากที่สุด
16. รายการประเมินข้อที่ 8 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.60	0.52	มากที่สุด
17. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 8 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.70	0.48	มากที่สุด
18. รายการประเมินข้อที่ 9 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.60	0.52	มากที่สุด
19. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 9 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.70	0.48	มากที่สุด
20. รายการประเมินข้อที่ 10 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.40	0.52	มาก
21. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 10 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.40	0.52	มาก
22. รายการประเมินข้อที่ 11 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.50	0.53	มากที่สุด
23. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 11 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.50	0.53	มากที่สุด
24. แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยของครูสำหรับผู้บริหาร มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.60	0.52	มากที่สุด
รวม	4.47	0.36	มาก

จากตาราง 14 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสม ในการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้ ประเมินครูใน การจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

กลุ่มที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อประเมินความเหมาะสมการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้จากครูผู้สอน จำนวน 10 คน ปรากฏผลตามตาราง 15 ดังนี้

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน ต่อความเหมาะสมการนำแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารไปใช้

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. รายการที่ใช้ในการประเมินตรงกับจุดประสงค์ตามคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย	4.90	0.32	มากที่สุด
2. รายการประเมินข้อที่ 1 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.90	0.32	มากที่สุด
3. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 1 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. รายการประเมินข้อที่ 2 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.80	0.42	มากที่สุด
5. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 2 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.70	0.48	มากที่สุด
6. รายการประเมินข้อที่ 3 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.60	0.52	มากที่สุด
7. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 3 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.60	0.52	มากที่สุด
8. รายการประเมินข้อที่ 4 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.60	0.52	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
9. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 4 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.60	0.52	มากที่สุด
10. รายการประเมินข้อที่ 5 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.80	0.42	มากที่สุด
11. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 5 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.80	0.42	มากที่สุด
12. รายการประเมินข้อที่ 6 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.90	0.32	มากที่สุด
13. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 6 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.90	0.32	มากที่สุด
14. รายการประเมินข้อที่ 7 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.80	0.42	มากที่สุด
15. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 7 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.80	0.42	มากที่สุด
16. รายการประเมินข้อที่ 8 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.60	0.52	มากที่สุด
17. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 8 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.60	0.52	มากที่สุด
18. รายการประเมินข้อที่ 9 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.90	0.32	มากที่สุด
19. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 9 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.90	0.32	มากที่สุด
20. รายการประเมินข้อที่ 10 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.90	0.32	มากที่สุด
21. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 10 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน	4.90	0.32	มากที่สุด
22. รายการประเมินข้อที่ 11 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.90	0.32	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
23. เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 11 สอดคล้องกับ ลักษณะที่ประเมิน	4.90	0.32	มากที่สุด
24. แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับ เด็กปฐมวัยของครูสำหรับผู้บริหาร มีความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ประเมินครู	4.90	0.32	มากที่สุด
รวม	4.80	0.12	มากที่สุด

จากตาราง 15 พบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมในการนำแบบประเมินครู
สำหรับผู้บริหารไปใช้ประเมินครูในการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทาง
พหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผลการดำเนินการจัดทำคู่มือ

ในการศึกษาเพื่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาและขั้นตอนในการจัดทำและผลการศึกษารูปดังนี้

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา มีดังนี้

1. เพื่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อประเมินคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนในการจัดทำและประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

การศึกษาเพื่อจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ มีขั้นตอนในการจัดทำและการประเมินความเหมาะสมของคู่มือ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำคู่มือ การจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นเด็กไทย รวมทั้งประวัติความเป็นมา และประโยชน์ของการเล่นเด็กไทย
- 1.2 ศึกษาทฤษฎีพหุปัญญา
- 1.3 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับคู่มือ องค์ประกอบและลักษณะของคู่มือ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำโครงร่างคู่มือ

2.1 จัดทำโครงร่างคู่มือแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบโครงร่างของคู่มือประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ปก
2. คำนำ
3. สารบัญ

4. คำชี้แจงการใช้คู่มือ

5. เนื้อหา แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 กิจกรรมการละเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน พร้อมแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

2.2 ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบก่อนจัดทำเนื้อหาสาระคู่มือ

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำเนื้อหาสาระคู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

3.1 จัดทำเนื้อหาสาระของร่างคู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

3.1.1 คำชี้แจงการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

3.1.2 เนื้อหาสาระ แบ่งออกเป็น

3.1.2.1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ประกอบด้วย

1. ประวัติความเป็นมาของการละเล่นไทย
2. ความหมายของพหุปัญญา
3. ความสำคัญของการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา
4. หลักการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา
5. พฤติกรรมของเด็กที่แสดงถึงความสามารถทางพหุปัญญา
6. กิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา

3.1.2.2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

3.1.2.3 กิจกรรมการละเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน จำนวน 18 กิจกรรม พร้อมแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

3.2 นำร่างคู่มือที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ

3.3 ปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสมของร่างคู่มือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 ทดลองใช้คู่มือ

การทดลองใช้คู่มือ คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีการทดลองดังนี้

4.1 นำคู่มือไปให้ครูผู้สอน 5 คน ทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อเสนอแนะจากครูผู้สอน 5 คนมาปรับปรุงแก้ไข

4.2 ทดลองใช้คู่มือกับเด็กปฐมวัย จำนวน 15 คน ด้วยตัวผู้ศึกษาและผู้ช่วย เพื่อยืนยันความเหมาะสมของคู่มือ

4.3 ดำเนินการจัดทำคู่มือฉบับสมบูรณ์ โดยได้รับความเห็นชอบจากจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ปก
2. คำนำ
3. สารบัญ
4. คำชี้แจงการใช้คู่มือ
5. เนื้อหา แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครูในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 กิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน

ตอนที่ 4 แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 5 แบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

การประเมินว่า คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ที่จัดทำขึ้น นั้น มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพียงใด ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 จัดทำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร

5.2 นำแบบประเมินทั้ง 2 ฉบับเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบและปรับปรุงให้เหมาะสม

ผลจากการศึกษา การประเมิน ความเหมาะสมในการนำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่น เด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยไปใช้จัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย จากการพิจารณา ประเมินความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 10 คน และครูผู้สอนจำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 25 คน ปรากฏว่ามีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.27) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มผู้ประเมิน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.28) เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ครูผู้สอน จำนวน 10 คน มีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของคู่มือกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในการนำไปใช้ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.17) เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1.1 ผู้บริหารควรกำหนดแผนงานด้านวิชาการให้ครูผู้สอนนำกิจกรรมต่างๆไปใช้ให้ครบถ้วนเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย
- 1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนครูให้มีความรู้ทางพหุปัญญาก่อนที่จะนำกิจกรรมไปใช้ ด้วยการจัดสัมมนาอบรมเชิงปฏิบัติการความรู้ความสามารถทางด้านพหุปัญญา
- 1.3 ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ไป ใช้ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพเด็กควร ดำเนินกิจกรรมให้ครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์ตามเนื้อหาของคู่มือ

1.4 ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีเทคนิควิธีการที่หลากหลายในการกระตุ้นให้เด็กแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้ออำนวย

1.5 ควรมีการประเมินติดตามผลการใช้คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาตามวัตถุประสงค์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่น เด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ควรมีการพัฒนาสู่พหุปัญญา 9 ด้าน เพื่อเด็กจะได้มีพัฒนาการทางปัญญาที่มากขึ้น

2.2 ควรนำทฤษฎีพหุปัญญาไปบูรณาการกับกิจกรรมอื่นๆตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเด็กในด้านต่างๆตามความถนัดและความสนใจ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3 - 6ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุญชรี้ คำชาย. (2540). *จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3 - 5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- _____. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรน -เบส บัคส์.
- _____. (2551). *แผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญา ระดับอนุบาลศึกษา เล่ม 1*. กรุงเทพฯ ฯ : เบรน - เบส บัคส์.
- _____. (2550). *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2554 จาก www.cs.ac.th
- ขวัญจิรา ภูสังข์. (2547). *ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้*. ปรินญาณีพนธ์ .กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณาจารย์ ชมรมเด็ก. (2545). *การละเล่นเด็กไทย*. กรุงเทพฯ : สุริยาสาส์น.
- คณิต จิตเจริญทวีโชค. (2548). *คู่มือการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คัทนีย์ แก้วมณี. (2553). *เข้าใจสมองเริ่มเรียนรู้*. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ.
- คีรีบุณ จงวุฒิเวศย์; และ มาเรียม นิลพันธุ์. (2543). *รายงานการวิจัย การศึกษาและจัดทำคู่มือปฏิบัติงานอาสาสมัครท้องถิ่น ในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มส.)*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ไฉไลรัตน์ รูปชัยภูมิ. (2549). *ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทย*. ปรินญาณีพนธ์ .กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และบังอร เสรีรัตน์. (2543). *รายงานผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญา*. กรุงเทพฯ : สำนักโครงการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

- ณัฐธัญ พัฒนศรี. (2549). การใช้กิจกรรมการเล่นของเด็กไทยเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์. (2554). สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2554 จาก
<http://www.novabizz.com>
- ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา. (2554). สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2554 จาก
images.nameor.multiply.multiplycontent.com
- ชงทอง จันทรางศุ. (2553). คู่มือการจัดการความรู้ในองค์กรการศึกษา. สำนักงานเลขาธิการสภา
การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- นพคุณ บุญมาพิลา. (2540). การศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะทางภาษาและความคิด
สร้างสรรค์ที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมการเล่นของเด็กไทยกับการฝึกตามคู่มือครู
กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ประถมศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2551). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นลินี กู. (2548). การเล่นของเด็กไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์แสงแดด จำกัด
- นิชรา ชนะพาล. (2551). ของเล่น. วารสารการศึกษาปฐมวัย. สาขาการศึกษาปฐมวัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 12(1) : 6.
- บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา. (2554). สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2554, จาก <http://www.images.timsantai.multiply.multiplycontent.com>
- บั้งอร เสรีรัตน์. (2544). เก่งหลากหลาย *Multiple Inellgences*. ม.ป.พ.
- ประดับ เรืองมาลัย. (2542). หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ
: วัฒนาพานิช.
- ประวัติความเป็นมาของการเล่นไทย. (ออนไลน์ 7 กันยายน 2554). lms.thaicyberu.go
- ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์. (2536). ผลของการใช้เกมการเล่นที่บ้านของไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะ
ทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค .ม.(การประถมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่าย เอกสาร
- ปราณี กรุณวงษ์. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโมเดลเพื่อพัฒนา
ความคิดสร้างสรรค์. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี อุปฮาด. (2550). การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุ
ปัญญาเพื่อการเรียนรู้. ปรินญาณีพนธ์ กศม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร..

- ปรีชา ช่างขวัญยืน และคนอื่นๆ. (2539). *เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผะอบ โปษกฤษณะ. (2522). *การเล่นของเด็กภาคกลาง*. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี.
- พัชรี สวนแก้ว. (2536). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 2173107 จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแล เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ดวงกลม.
- พัชรีวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. (2544). *การบริหารสมอง*. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์ จำกัด.
- พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์. (2548). *การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์* . ปรินญาณินท์ กศ .ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- พีระ รัตนวิจิตร และคณะ. (2544). *การประยุกต์ทฤษฎีพหุปัญญาสู่ทางปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- พหุปัญญาทางภาษา*. (ออนไลน์ 17 พฤษภาคม 2554) www.narevmam.com
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2528). *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- _____. (แปล). (2541 ,6-8 กุมภาพันธ์). *Multiple Intelligences*. โดย *Finkelstein, Leonard & Finkelstein, Skilla*.(2541). เอกสารในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ทักษะการคิด และรูปแบบการเรียนรู้ (Thinking Skill & Learning Style” ณ ห้องประชุมตึกกาญจนาภิเษก ระหว่างวันที่ 6 – 8 กุมภาพันธ์ 2541.
- _____. (2540). *ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2542). *กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แม็ค.
- _____. (2544, 25-27 ตุลาคม 2544). เอกสารในการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก ปฐมวัย ” ณ หอประชุมใหญ่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างวันที่ 25 – 27 ตุลาคม 2544.
- _____. (2552 , มกราคม). *การพัฒนาารูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาในบริบทของสังคมไทย*. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 13(1) : 12 - 14.
- _____. (2552). *พหุปัญญาในทศวรรษใหม่*. วารสารการศึกษาปฐมวัย. สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 13(1) : 10 – 11.
- _____. (2554). *พหุปัญญา มองคุณค่าทุกความต่าง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แปลน สารา.
- _____. (2540). *ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะ*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เยาวภา อู่สาร์ทฤทธิ์. (2542). การดำเนินงานตามระบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนประสาท
รัฐประชากิจ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รายงานการวิจัยการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. (ออนไลน์ 2 มีนาคม
พ.ศ.2555). www.inspect6.moe.go.th
- รุ่งนภา ทิมหาญ.(2544). การละเล่นเด็กไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์ปัญญาสยาม.
- วรรณิษา บัวสุข. (2553). ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเกม
การศึกษา. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันทนีย์ รัตนบุรี. (2550). คู่มือการจัดกิจกรรมศิลปะโรงเรียนอนุบาลบ้านวังทอง ตามแนวคิดหลัก
ของ ซี ไอ เอส เอส ที (CISST). สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุดสูตรสำเร็จหรือกระบวนการ. นนทบุรี
: SR Printing Limited Partnership
- วิทยากร เชียงกุล.(2554). การเรียนรู้ที่ถือสมองเป็นพื้นฐาน (Brain-based Learning) สำหรับเด็ก
ปฐมวัย. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2554. จาก www.oknation.net/
- วิราภรณ์ ปนาทกุล. (2531). การละเล่นของเด็กไทยกับการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิลินดา พงศ์ธราชิก. (2547). ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การละเล่นไทยกลางแจ้ง. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคนอื่นๆ. (2535). เส้นทางก้าวหน้าของข้าราชการครู : คู่มือการจัดทำ
ผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : ประดิพัทธ์การพิมพ์.
- ศรีสมวงศ์ วรรณศิลป์ และคณะ. (2520). การละเล่นของเด็ก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยเกษม.
- สมพล ศักดิ์ทวีกุล. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมด้านยาเสพติดในสถานศึกษา.กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิลป์ชัย เทศนา. พหุปัญญา:วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่าง. สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2554.
จาก <http://www.krujongrak.com>
- ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครุแก้ว. (2552). รายงานการประเมินพัฒนาเด็กรายบุคคลปีการศึกษา
2552. จังหวัดสมุทรปราการ.
- สมใจ แจ่มจิราวรรณ. (2547). การศึกษาการเล่นของเด็กวัยตอนปลายชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
จังหวัดนครปฐม. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สันติศักดิ์ ผาผาย. (2546). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. ปรินญาณิพนธ์ กศม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สิริมา ภิญาณอนันตพงษ์.(2544). การวัดและประเมินเด็กปฐมวัย. สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖. กรุงเทพฯ. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2552). มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบ 2 (พ.ศ. 2549- 2552). กรุงเทพฯ .สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ. อุดมการณ์ และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย. สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2554. จาก <http://school.obec.go.th>
- สุทธิธนา ชันอาสา. (2550). ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงงาน. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2548). ทฤษฎีพหุปัญญา. สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุปราณี ไกรวัฒน์สุนทรณ์ และคณาพร คมสัน. (2544). รายงานการวิจัยการศึกษาผลการสอนภาษาอังกฤษตามทฤษฎีพหุปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2541, กันยายน). “การใช้พหุปัญญาในห้องเรียน” วารสารวิชาการ. 1(9) : 53 – 56.
- สุรสิงห์ สำรวม ฉิมพะเนาวิ. (2520). การเล่นของเด็กกลานนาไทยในอดีต. เชียงใหม่: ศูนย์หนังสือเชียงใหม่.
- หทัยรัตน์ ทรวดทรง. (2550). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญา . ปรินญาณิพนธ์ กศม . (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อรนนท์ นิ่มนุช. ความคิดเห็นการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัยในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อัญชุลีกร อัมพรดล. (2551). *การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้*. ปรินญาณินพนธ์ กศม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัญมณี บุญซื่อ. (2551). *นวัตกรรมทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ. สำนักพิมพ์สาราเด็ก.
- อันเด ไชยเผือก. (2551). *คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนมารีวิทย จังหวัดชลบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี สันทนต์. (แปล). (2542). *พหุปัญญาในห้องเรียน : วิธีการสอนเพื่อพัฒนาปัญญาหลายด้าน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ.
- อารี สันทนต์. (2543). *พหุปัญญาและการเรียนรู้แบบร่วมมือ*. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2542). *ศึกษาเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสตรี - สฤชดีวงศ์.
- อำนาจ เกาตรสกุล. (2541). *คู่มือการเขียนแผนการสอน เพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพ*. อาชีวศึกษา. เชียงใหม่ : เอ็มพันธ์
- อร่าม เสือเดช. (2549). *คู่มือการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดข้างเผือก*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- เอกวุฒิ ไกรมาก. (2541). *การสร้างคู่มือในการจัดหาและใช้ประโยชน์วิทยากรท้องถิ่น สอนวิชาช่างอุตสาหกรรม ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Boulton – lewis, G. and, D.ed. (1994). *The Early Years : Developmental, Learning and Teaching*. Victoria : The Australian Council for Educational Research.
- Gadner, Howard. (1983). *Multiple Intelligences : The Theory in Practice*. New York : Harper Collins
- Lins,L (2004). *Folklore – in – education : A teaching tool in the classroom*. (online). Available.wwwlib.umi.com ; Retrieved Aug 8 , 2004
- Mueller, M. (1995). *The educational implications of Multiple Intelligences Groupings Within a Cooperative learning environment*.
- Rubin, K. and Maioni, T. (1975). *Play Reference and its Relationship to Egocentrism Popularity and Classification Skills in Preschoolers*. Merrill – Palmer Quarterly
- Silver,H. (1995,September). "Integrating Learning Styles and Multiple Intelligences" *Educational Leadership*. 55 : 22-27

Sweeney, D. (1998, June). "Multiple Intelligences Profiles : Enhancing self – esteem and improving academic achievement. "Dissertation Abstracts International 60/06 (1999) : 1909.

Teele, S. (1995). *The Relationship of Multiple Intelligences to The Instructional Process*. Dissertation Abstracts International : The University of California. Photocopied. York : International Universities Press

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมเนื้อหาสาระของคู่มือ

- 1 รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญญาพร อุณากร ตำแหน่งอาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)
- 3 อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 4 อาจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ บัณฑิตนันท์กุล ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 5 นางสาวคณาพร คมสัน ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ เขต 1

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบประเมินคู่มือ

- 1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ตำแหน่งกรรมการบริหารหลักสูตรภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2 อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 3 อาจารย์ ดร. อาจารย์ ดร.ธัญรัตน์ นิชกุลธีระภัทร์ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนจรรุวรรณ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

- 1 รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2 อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญญาพร อุณากร ตำแหน่งอาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร

- 1 อาจารย์ ดร.สมชาย เทพแสง ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2 อาจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ ทรงบัณฑิตย์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 3 อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมเนื้อหาสาระของคู่มือ

- 1 รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2 อาจารย์สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 3 อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษศยาสา ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญญาพร อุณากร ตำแหน่งอาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)
- 5 นางจรีธร แหวนทอง ตำแหน่งศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ เขต 1

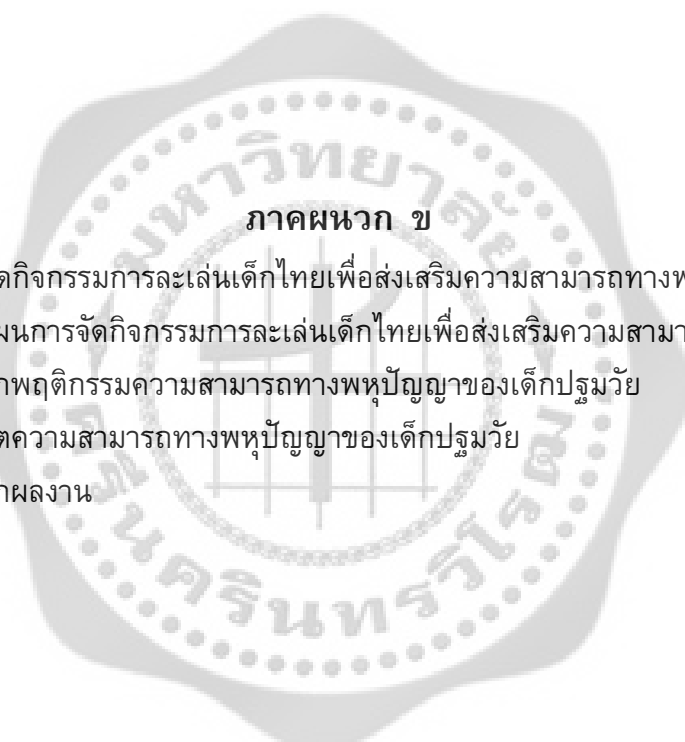
ผู้บริหารโรงเรียน

- 1 อาจารย์ ดร.ชิสเตอร์มาลีรัตน์ บุญอนันตบุตร
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญศึกษากรุงเทพ ฯ
- 2 อาจารย์นนทิตักดิ์ ผาผาย
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวังม่วง
- 3 อาจารย์พรวรรณ มากลิ่น
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจตุพร
- 4 อาจารย์กัญจณัญญ์ ฉลอง
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบางพลีพัฒนศึกษาลัย
- 5 อาจารย์ต้องจิตต์ จิตต์ดี
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเทพารักษ์

- 6 อาจารย์เตือนใจ นันทกิจ
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนตรุณรัตน์
- 7 อาจารย์ปราณิสรา แพหมอ
ตำแหน่งผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนภรวิชัย
- 8 อาจารย์กนกกรดา ผงสูงเนิน
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลภาสินี
- 9 อาจารย์ทุเรียน พันธุ์ปรุ
ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสาริน
- 10 อาจารย์เหมมาภรณ์ วัฒนอุปถัมภ์
ตำแหน่งผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอนุบาลพัทรีรมยา

ครูผู้สอน

- 1 นางพัสนันท์ อ่องสุวรรณ
ตำแหน่งรองผู้อำนวยการโรงเรียนบางพลีพัฒนศึกษาลัย
- 2 นางสาวเยาวเรศ บัองเศร่า
ตำแหน่งครูผู้สอนโรงเรียนบางพลีพัฒนศึกษาลัย
- 3 นางสาวภัทรรักษ์ นักเจริญ
ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยโรงเรียนบางพลีพัฒนศึกษาลัย
- 4 นางสาวสังเวียน หนูยิ้มชัย
ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยโรงเรียนตรุณรัตน์
- 5 นางนวลจันทร์ เขือกเย็น
ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยโรงเรียนตรุณรัตน์
- 6 นางสาวสมพร ทาเอื้อ
ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลภาสินี
- 7 นางสมถวิล ผังรักษ์
ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลภาสินี
- 8 นางสาวชิลภัส ผลสุขขา
ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว
- 9 นางสาวจารุพันธ์ จันฮวบ
ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว
- 10 นางสาวนันทกา วงษ์ตัน
ตำแหน่งครูผู้สอนเด็กปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว

ภาคผนวก ข

- คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา
- ตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา
- แบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย
- แบบสังเกตความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย
- แบบบันทึกผลงาน

คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม
ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว
จังหวัดสมุทรปราการ

จัดทำโดย

นางสาวพรทิพย์ ฉิมพงษ์

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ

คำนำ

การจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ใน ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการ จัดกิจกรรมกลางแจ้งหรือสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ที่มีในตัวเด็กทุกคนมากน้อยแตกต่างกันในแต่ละด้านตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งในแต่ละ แผนการจัดกิจกรรมจัดทำไว้เป็นรายสัปดาห์ การจัดทำเป็นรายสัปดาห์เพื่อต้องการให้เด็กได้ พัฒนาปรับปรุง ปัญญาในแต่ละด้านให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งจะ让孩子มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญาและหวังว่าจะเป็นประโยชน์ในด้านการส่งเสริมพัฒนา เด็กให้มีศักยภาพที่สูงขึ้นในทุกๆ ด้าน

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่าน รวมทั้งเพื่อนและน้องทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ ให้คำแนะนำช่วยเหลือการจัดทำการพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กป ฐมวัยบ้านครูแมว จนสำเร็จ สมบูรณ์ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวพรทิพย์ ฉิมพงษ์

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

หลักการและเหตุผล

คู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย เป็นเอกสารที่มีเนื้อหาสาระด้านการจัดกิจกรรมการละเล่นโดยนำมาปรับประยุกต์ให้มีความสอดคล้องตามหลักการทฤษฎีพหุปัญญาของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่ผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูและบุคลากรที่ปฏิบัติการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ สามารถอ่านและนำไปปฏิบัติ ได้ด้วยความเข้าใจเพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนา ศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของเด็กแต่ละคน พร้อมทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการนิเทศกำกับ ติดตาม ประเมินผล ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมใช้เวลา 18 สัปดาห์ / สัปดาห์ละ 1 กิจกรรม ครั้งละ 45 นาที ในช่วงของกิจกรรมกลางแจ้ง รวมทั้งสิ้น 18 ครั้ง

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

1. เพื่อให้ครูและบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว ศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาปัญญาทั้ง 8 ด้าน
2. เพื่อให้ผู้บริหารศูนย์ใช้คู่มือเป็นแนวทางในการกำกับและนิเทศ ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน

ส่วนประกอบของคู่มือ

คู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาได้จัดทำในรูปของการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทย เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาพหุปัญญาทั้ง 8 ด้านของเด็กปฐมวัย คู่มือฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความรู้พื้นฐานสำหรับ บครูผู้สอนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการละเล่นไทย และความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน

อันประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของการละเล่นไทย วัตถุประสงค์ ความหมายของพหุปัญญา ความสำคัญของการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา หลักการส่งเสริมพหุปัญญา พฤติกรรมเด็กที่แสดงถึงความสามารถทางด้านพหุปัญญา และกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วยบทบาทของผู้บริหารในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา 8 ด้านให้เด็ก บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญาทั้ง 8 ด้านให้เด็ก

ตอนที่ 3 กิจกรรมส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน ในชั่วโมงกิจกรรมกลางแจ้งของเด็กอายุ 5-6 ปี มี 18 กิจกรรม คือ กิจกรรมขายแตงโม กิจกรรมโพงพาง กิจกรรมขี่ตุ๊กกลางนา กิจกรรมอีตัก กิจกรรมกำทาย กิจกรรมต่อบ้าน กิจกรรมปิดตาตีปี๊บ กิจกรรมแข่งเรือบก กิจกรรมน้ำขึ้น น้ำลง กิจกรรมวิ่งเปี้ยว กิจกรรมจ้ำจี้ กิจกรรมเสื่อไล่หนู กิจกรรมทอดแห กิจกรรมปิดตาลำทาย กิจกรรมเกมตบยุง กิจกรรมอีกาหุบปีก กิจกรรมดิน น้ำ อากาศ กิจกรรมพระ เด็ก เสือ ไก่ มอด

ตอนที่ 4 การประเมินพฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 5 การประเมินแผนการจัดกิจกรรมของครูสำหรับผู้บริหาร

ตอนที่ 1

ความรู้พื้นฐานสำหรับครูผู้สอนเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของ การเล่นไทย

และความสำคัญของการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการเล่นเด็กไทย
2. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความหมายของพหุปัญญา ความสำคัญในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา และหลักการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย
3. เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความสามารถทางพหุปัญญา
4. เพื่อให้ผู้บริหารใช้คู่มือเป็นแนวทางในการกำกับและนิเทศ ติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน

เนื้อหาสาระ

เนื้อหาสาระในตอนนี้เป็นความรู้สำหรับครูผู้ปฏิบัติการสอนและบุคลากร ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยตามหัวข้อต่างๆ ต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของการเล่นไทย
2. ความหมายของพหุปัญญา
3. ความสำคัญของการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา
4. หลักการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา
5. พฤติกรรมของเด็กตามบทบาทการเล่นเด็กไทยที่แสดงถึงความสามารถทางพหุปัญญา
6. กิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมพหุปัญญา
7. การประเมินผลความสามารถทางพหุปัญญา

1. ประวัติความเป็นมาของการละเล่นไทย

สมัยสุโขทัย

การละเล่นของเด็กไทยนั้นมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ก่อนประวัติศาสตร์แล้ว กล่าวคือ เมื่อมนุษย์รู้จักเอาดินมาปั้นเป็นภาชนะ สิ่งของเครื่องใช้ในครั้งแรกแล้วจึงพัฒนามาเป็นลำดับ เด็ก ๆ เห็นผู้ใหญ่ทำก็เลียนแบบนำดินมาปั้นเล่นบ้าง ประวัติศาสตร์ได้มีการบันทึกว่า คนไทยมีการละเล่นมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จากความในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง สมัยสุโขทัยหลักที่ 1 กล่าวว่า “...ใครใคร่จักมักเล่น เล่น ใครจักมักหัว หัว ใครจักมักเลื้อน เลื้อน ...” แต่ไม่มีรายละเอียดกล่าวไว้ว่าคนสมัยนั้นมีการละเล่นอะไรบ้าง ในตำรับทำวศรีจุฬาลักษณ์ มี การกล่าวถึงการละเล่นของคนสมัยนั้นว่า “...เดือนยี่ถึงการพระราชพิธีบุษยามิเชก เถลิงพระโค กินเลี้ยงเป็นนักขัตฤกษ์ หมูนางในก็ได้ดูชูดชก่าหวางพังสำเนียง เสียงว่า ร้องเสนาะลั่นฟ้าไปทั้งทิวาราตรี ...”

สมัยกรุงศรีอยุธยา

ในสมัยอยุธยา ก็ได้กล่าวถึงการแสดงเรื่อง มโนห์รา ไว้ในบทละครครั้งกรุงเก่า ซึ่งเรื่องนี้สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงสันนิษฐานว่า แต่ง ก่อนสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ การละเล่นที่ปรากฏในบทละครเรื่องนี้ คือ ลิงชิงหลักและการเล่นปลาลงอวน ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมสมัยก่อน มักสอดแทรกความสนุกสนานบันเทิงควบคู่กันไปกับการทำงาน ทั้งในชีวิตประจำวัน และเทศกาลงานบุญ ตามระยะเวลาแห่งฤดูกาล

ในสมัยอยุธยา บทละครกรุงเก่าได้กล่าวถึงการละเล่นบางอย่างที่คุณคงจะคุ้นเคยดีเมื่อสมัยยังเด็ก คือลิงชิงหลักและปลาลงอวน ในบทที่ว่า “เมื่อนั้น โฉมนวลพระพีศรีจุลา ว่าเจ้าโฉมตรูมโนห์รา มาเราจะเล่นอะไรดี เล่นให้สบายคล้ายทุกข์ เล่นให้สนุกในวันนี้ จะเล่นให้ซนกันสักทีเล่นให้สนุก กันจริงจังจริง มาเราจะวิ่งลิงชิงเสา ช้างโน้นนะเจ้าเป็นแดนพี ช้างนี้เป็นแดนเจ้านี้ เล่นลิงชิงเสา เหมือนกัน ถ้าใครวิ่งเร็วไปข้างหน้า ถ้าใครวิ่งช้าอยู่ข้างหลัง เอาบัวเป็นเสาเข้าชิงกัน ขยิกไล่ผายผัน กันไปมา เมื่อนั้น โฉมนวลพระพีศรีจุลา บอกเจ้าโฉมตรูมโนห์รา มา เราจะเล่นปลาลงอวน บัวผูกสุดท้องน้องเป็นปลา ลอยล่องท่องมาเจ้าหน้าवलจะชิงมือกันไว้เป็นสายอวน ดักทำหน้าवलเจ้าล่องมา ออกหน้าที่ใครจับตัวได้ คุมตัวเอาไว้ว่าได้ปลา”

สมัยรัตนโกสินทร์

ในเรื่อง “อิเหนา” วรรณคดีสมัยรัตนโกสินทร์ก็ปรากฏการละเล่นหลายอย่าง เช่น ตะกร้อ จ้องเต ชีม้าส่งเมือง ดังว่า

“...บ้างตั้งวงตะตะกร้อเล่น เพลาเย็นแดดร่มลมส่งัด
ปะตะโตคู่กันเป็นสันทัด บ้างถนัดเข้าตะเป็นหน้าดู
ที่หนุ่มหนุ่มคะนองเล่นจ้องเต สรวลเสเฮฮาขึ้นชีคู่
บ้างร่าอย่างชวามลายู เป็นเหล่าเหล่าเล่นอยู่บนหิรี”
หรือในขุนช้างขุนแผนก็กล่าวถึงการละเล่นไม้หึ่งไว้ว่า
“...เมื่อกกลางวันยังเห็นเล่นไม้หึ่ง กับอ้ายอึ้งอืดูกลูกอีมี่
แล้วว่าเจ้าเล่าก็ช่างนั่งมีนมี ว่าแล้วขีอย่าให้ลงในดิน”

พระยาอนุমানราชชน ได้กล่าวถึง การละเล่นของเด็กไทยสมัยท่านไว้ใน “พื้นความหลัง” ว่า “ การละเล่นของเด็กปุ่นนี้ไม่ใช่มีปิ่น มีรถยนต์เล็กๆ อย่างที่เด็กเล่นกันเกร่ออยู่ในเวลานี้ ลูกหนัง สำหรับเล่น แม้ว่ามีแล้วราคาแพง และยังไม่แพร่หลาย ตุ๊กตาดูที่มีตีน คือ ตุ๊กตาล้มลุก และ ตุ๊กตาดุราหมณ์ นั่งท้าวแขน สำหรับเด็กผู้หญิงเล่น ตุ๊กตาดูเหล่านี้เด็กๆ ชาวบ้านไม่มีเล่น เพราะต้องซื้อ จะมีแต่ผู้ใหญ่ทำให้หรือไม่กี่เด็กทำกันเองตามแบบอย่าง ที่สืบทอดจามาตั้งแต่ไหนก็ไม่ทราบ เช่น ม้าก้านกล้วย ตะกร้อสาน ด้วยทางมะพร้าวสำหรับโยนเตะเล่น หรือตุ๊กตาวัว ควาย บันด้วยดินเหนียว ของเด็กเล่นที่สมัยนั้นนิยมเล่นกัน นีคือ “ กลองหม้อตาล “ ในสมัยนั้นขายน้ำตาล เมื่อใช้

หมดแล้ว เด็ก ๆ ก็นำมาทำเป็นกลอง มีวิธีทำคือ ใช้ผ้าขี้ริ้วหุ้มปากหม้อเอาเชือกผูกรัดคอหม้อให้แน่น แล้วเอาดินเหนียวเหลวๆ ละเลงทาให้ทั่ว หาไม้เล็ก ๆ มาตีผ้าที่ข้างๆ หม้อโดยรอบ เพื่อขั่นแรงให้ผ้าตึงก็เป็นอันเสร็จ จ ตีได้ มีเสียงดัง กลองหม้อतालของใครตีดังกว่ากันเป็นแก่ง ถ้าตีกระหน่ำจนผ้าขาดก็ทำใหม่

เด็กผู้หญิงส่วนใหญ่ชอบเล่น “ หม้อข้าวหม้อแกง ” หรือเล่นขายของหุงต้มแกงไปตามเรื่อง เอาเปลือกส้มโอ เปลือกมังคุด หรือใบกันบิต ผสมด้วยปูนแดงเล็กน้อยคั้นเอาน้ำขึ้นๆ รongภาชนะ อะไรไว้ไม่ช้า จะแข็งตัวเอามาทำเป็นวัน “

คนไทยในอดีตมองการเล่นของเด็กไปในแง่ของจิตวิทยา โดยตีความหมายของการแสดงออกของเด็กไปในเชิงทำนายอนาคตหรือบุพนิมิตต่างๆ ความเชื่อเช่นนี้ปรากฏในวรรณคดีไทยหลายเรื่อง เช่น ขุนช้างขุนแผน

“ สวตมนต์ฉันเสร็จสำเร็จแล้ว	ฝ่ายข้างพลายแก้วอุตรีว่า
เราเล่นเป็นผัวเมียกันเกิดเรา	ขุนช้างร้องว่าข้าชอบใจ
นางพิมว่าไปอ้ายนอกคอก	รูปชั่วหัวถลอกกุหาเล่นไม่
พลายแก้วว่าเล่นเกิดเป็นไร	ให้ขุนช้างนั้นไซ้เป็นผัวนาง
ตัวข้าจะย่องเข้าไปหา	จะไปลักเจ้ามาเสียจากข้าง
ทั้งสองคนรบเร้าเฝ้าชวนนาง	จึงหักไปไม่วางต่างเตียงหมอน
นางฉลาดกวาดทรายกลายเป็นเรือน	พูนชั้นกล่นเกลื่อนดังฟูกหมอน
นางพิมนอนพลงกลางดินดอน	เจ้าขุนช้างหัวกล่นเข้านอนเคียง
พลายแก้วโดดแหวกเข้าแทรกกลาง	ซุกหัวขุนช้างที่กลางเกลี้ยง
ขุนช้างทำหลับอยู่ข้างเตียง	ฝ่ายนางพิมนอนเคียงเข้าเมียงมองขุนช้างวางร้อง
ก้องกู่ไวย	ขโมยลักเมียกู่จุกจากห้อง
ลูกขึ้นงูงานที่เียวชานร้อง	เรียกหาพวกพ้องให้ติดตาม
ท่านผู้ฟังทั้งสิ้นอย่ากินแหมง	จะประดิษฐ์คิดแต่งก็หาไม่
เด็กอุตรีเล่นหากเป็นไป	เทวทูตดลใจให้ประจักษ์ตา
เด็กเล่นสิ่งไรก็ไม่ผิด	ทจริตก็เป็นเหมือนปากว่า
อันคดีมีแต่โบราณมา	ตำรานี้มีอยู่ในสุพรรณฯ “

ปัจจุบัน

การเล่นของเด็กไทยในปัจจุบัน เด็กผู้หญิงเล่นตุ๊กตาดกระดาดชุดขายของพลาสติกเลียนแบบของจริง วิดีโอเกม เด็กผู้ชายก็เล่นปืน จรวด เกมก ด และเครื่องเล่นต่างๆ ซึ่งมีขายมากมาย และมีการเล่นหลายชนิดที่นิยมเล่นทั้งในเด็กชายและเด็กหญิง นอกจากนั้นยังเล่นตามฐานะและเศรษฐกิจของครอบครัว ดังนั้นการเล่นของเด็กไทยสมัยก่อนซึ่งเป็นการเล่นที่ดีและมักจะแอบแฝงการเรียนรู้ไว้ตามบทบาทการเล่นในอันที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพและ

ศักยภาพ เปรียบดังทฤษฎีพหุปัญญาของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่ว่าด้วยความถนัดและความสามารถของเด็กแต่ละคน

2. ความหมายของพหุปัญญา

การ์ดเนอร์ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2551: 102 ; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) ได้ให้คำนิยามของคำว่าพหุปัญญา ว่าเป็นความสามารถเชิงชีวจิต (Biopsychological Potential) ซึ่งแต่ละคนจะแสดงออกในแต่ละบริบทของวัฒนธรรมที่เขาอยู่ เพื่อแก้ปัญหาและสร้างผลงานที่มีคุณค่าแก่สังคม โครงสร้างทางชีวจิตวิทยาซึ่งจะเป็นตัวสร้างแหล่งทางความคิดของคนเรา ซึ่งจะส่ง ผลต่อเนื้อหาแต่ละด้าน และยังมีผลมาจากองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ พันธุศาสตร์ และสังคม ซึ่งเป็นสิ่งผสมผสานระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมนั้นคือ คนทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งองค์แห่งปัญญาที่เขาสามารถ และพัฒนาความสามารถนั้นกับบริบทต่าง ๆ ตามสภาพแวดล้อมของ ตน เขามองปัญญาในหลายลักษณะเขาเชื่อว่าปัญญาแต่ละด้านจะเป็นกระบวนการทางจิตใจหรือความสามารถที่จะค้นหา แก้ปัญหาและสร้างผลผลิตที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับ

3. ความสำคัญของการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

ตามหลักการทฤษฎีพหุปัญญาของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ เด็กทุกคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน ดังนั้นหลักในการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงปัญญาของเด็กแต่ละคน การนำทฤษฎีพหุปัญญาไปใช้ในการเรียนการสอนจึงต้องมีความหลากหลายดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมปัญญาหลาย ๆ ด้าน มิใช่มุ่งพัฒนาแต่เพียงเชาว์ปัญญาด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ดังเช่นในอดีต เรามักจะมีการเน้นการพัฒนาด้านภาษาและด้านคณิตศาสตร์หรือด้านการใช้เหตุผล เชิงตรรกะ อันเป็นการพัฒนาสมองซีกซ้ายเป็นหลัก ทำให้เด็กไม่มีโอกาสพัฒนาเชาว์ปัญญาด้านอื่น ๆ เท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กที่มีเชาว์ปัญญาด้านอื่นสูง จะขาดโอกาสที่จะเรียนรู้และพัฒนาในด้านที่ตนมีความสามารถหรือถนัดเป็นพิเศษ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของสติปัญญาหลาย ๆ ด้าน จะช่วยให้เด็กทุกคนมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งช่วยส่งเสริมอัจฉริยภาพหรือความสามารถเฉพาะตนของผู้เรียนไปในตัว

2. เด็กแต่ละคนมีปัญญาแต่ละด้านไม่เหมือนกัน การผสมผสานของความสามารถด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ไม่เท่ากันนี้ ทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ (Uniqueness) หรือ ลักษณะเฉพาะของแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน หรืออีกนัยหนึ่ง เอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลทำให้แต่ละคนแตกต่างกัน และความแตกต่างที่หลากหลาย (Diversity) นี้ สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม ดังนั้น กระบวนการคิดที่ว่าคนนี้โง่ หรือเก่งกว่าคนนั้นคนนั้นจึงควรจะไป การสอนควรเน้นการส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของเด็ก ครูควรสอนโดยเน้นให้เด็กค้นหาเอกลักษณ์ของตน ภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของตนเอง และเคารพในเอกลักษณ์ของผู้อื่น รวมทั้งเห็นคุณค่าและเรียนรู้ที่จะใช้ความแตกต่างของแต่ละ

ละบุคคลให้เป็นประโยชน์ ต่อส่วนรวม เช่นนี้ เด็กก็จะเรียนรู้อย่างมีความสุข มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็มีความเคารพในผู้อื่น และอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลกัน

3. ระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ควรจะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปจากแนวคิดเดิมที่ใช้การทดสอบเพื่อวัดความสามารถ ทางเชาวน์ปัญญาเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น และที่สำคัญคือ ไม่สัมพันธ์กับบริบทที่แท้จริงที่ใช้ความสามารถนั้น ๆ ตามปกติ วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนที่ดี ควรมีการประเมินหลาย ๆ ด้าน และในแต่ละด้านควรเป็นการประเมินในสภาพการณ์ของปัญหาที่สามารถแก้ปัญหาได้ ด้วยอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาด้านนั้น ๆ การประเมินจะต้องครอบคลุมความสามารถในการแก้ปัญหา หรือการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาด้านนั้น อีกวิธีหนึ่งคือทำให้เรียนอยู่ในสภาพการณ์ที่ซับซ้อนซึ่งต้องใช้สติปัญญาหลายด้าน หรือการให้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาหลาย ๆ ด้าน และสังเกตดูว่า ผู้เรียนเลือกใช้เชาวน์ปัญญาด้านใด หรือศึกษาและใช้อุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเชาวน์ปัญญาด้านใด มากเพียงไร

4. หลักการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งสำคัญในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้แก่เด็ก ผู้บริหารจะต้องตระหนักในเรื่องการส่งเสริมที่ดีและถูกต้องให้กับเด็ก เพื่อสร้างรากฐานที่ดีให้กับเด็กต่อไป ซึ่งการดำเนินงานภายในศูนย์ จะตระหนักถึงหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ซึ่งได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมที่ควรคำนึงถึงดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม โดยการนำทฤษฎีพหุปัญญามาบูรณาการให้เข้ากับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยโดยพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยยึดหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่แล้ว และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษ ได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก โดยพัฒนาเด็กให้ตรงตามศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของเด็กแต่ละคน มิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก จะต้องอยู่ในสภาพ ที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา กับเด็กปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาในด้านการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำตามเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์และ กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้ และ ค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้นผู้สอนจะต้อง ยอมรับ เห็นคุณค่ารู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแล รับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริม พัฒนาศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ผู้สอนต้อง รู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการ ที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลาย ทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลาย ประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร แกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กปฐมวัยยึดการสังเกตเป็น ส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้ บรรลุตามจุดประสงค์ละเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการ จากข้อมูลเชิง บรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมี ความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัด กิจกรรม ชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อ แม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัย นี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็ก เจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการ แลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกัน รับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้ พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

สรุปจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งสำคัญที่ช่วยในการส่งเสริม ความสามารถในการด้านต่าง ๆ ให้แก่เด็ก รวมทั้งการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ดังนั้นศูนย์ พัฒนาเด็กปฐมวัยจะต้องคำนึงถึงหลักการดังกล่าวต่อการส่งเสริมความสามารถทางด้านพหุปัญญา

ตลอดจนมุ่งเน้นและส่งเสริมให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงถึงทักษะทางปัญญาในด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก

5. พฤติกรรมของเด็กตามบทบาทการละเล่นเด็กไทยที่แสดงถึงความสามารถทางด้านพหุปัญญา 8 ด้าน

การจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ใน ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมหลักในการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ เพราะกิจกรรมการละเล่นแต่ละกิจกรรมจะเน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจึงทำให้เด็กเกิดทักษะการฝึกฝนพร้อมทั้งได้แสดงพฤติกรรมความสามารถต่าง ๆ ตามความนึกคิดที่อิสระและสร้างสรรค์ ดังนั้นพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ที่มีในตัวเด็กแต่ละคนจึงเหมาะแก่การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของเด็กแต่ละคน ดังที่ การ์ดเนอร์ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2544: 3-4;อ้างอิงจาก Gardner.1983)ได้จำแนกความสามารถหรือปัญญาคนเอาไว้ได้แก่

1. ปัญญาด้านภาษาคือ เด็กที่สามารถพูดง่าย พูดคล่องและแสดงความคิดออกมาด้วยการเล่าและอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นตามความเข้าใจเป็นคำพูด พร้อมทั้งรู้ความหมายของคำได้ด้วย การฟัง และอ่าน เป็นต้น
2. ปัญญาด้านตรรกะคณิตศาสตร์คือ เด็กที่มีวิธีการด้านการคิด ได้แก่ การเชื่อมโยงความคิด การคำนวณ และการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลข สัญลักษณ์กับวัตถุรูปธรรม การจำแนกประเภท และการจัดหมวดหมู่
3. ปัญญาด้านมิติคือ เด็กที่มีความสามารถในการมองเห็นพื้นที่ระยะ ขนาดตำแหน่งและมีความไวต่อสี เส้น รูปร่าง และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ
4. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวคือ เด็กที่มีความสามารถในการใช้ร่างกายของตนแสดงความคิด ความรู้สึก การเคลื่อนไหวไปในทิศทางต่างๆที่ครูต้องการ เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส
5. ปัญญาด้านดนตรีคือ เด็กที่รับรู้ความรู้สึกทางอารมณ์กับเสียงต่างๆ รวมทั้งการรับรู้เรื่องจังหวะ ทำนอง เสียง ตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและแยกแยะท่วงทำนองของดนตรี
6. ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคลคือ เด็กที่สามารถเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้รวมถึงความไวในการสังเกตน้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง พร้อมทั้งมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและปฏิสัมพันธ์ที่ดีด้วยการพูด การสื่อสาร
7. ปัญญาด้านความเข้าใจตนเองคือ เด็กที่มีความสามารถในการรู้จักตนเอง รู้เท่าทันอารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตน เป็นคนช่างสังเกต และสามารถคิดทบทวนพิจารณาตนเองได้

8. ปัญญาด้านธรรมชาติคือ เด็กที่เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น การที่เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน จึงถือเป็นการช่วยส่งเสริมพัฒนาศักยภาพตามความสนใจและความถนัดของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน

6. กิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมพหุปัญญา

กิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ช่วยส่งเสริมพหุปัญญาคือ กิจกรรมการเล่นแบบพื้นบ้านดั้งเดิมของไทยอันทรงคุณค่าที่แอบแฝงไว้ด้วยการพัฒนาพื้นฐานด้านศักยภาพการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่ว่าด้วยการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัยคือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และสติปัญญา ด้านร่างกายเด็กได้ฝึกฝนพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ ด้านสติปัญญาเด็กได้พัฒนาความคิด การสังเกตไหวพริบและปฏิภาณต่างๆ ด้านจิตใจเด็กได้ปลูกฝังคุณธรรม ความอดทน ความรักความสามัคคีในหมู่คณะ พร้อมทั้งรู้จักการปรับตัวในสังคม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการการเล่นเด็กไทยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาศักยภาพของเด็กซึ่งตรงกับหลักการทางทฤษฎีพหุปัญญา ของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่ว่าด้วยความถนัดและความสามารถของแต่ละคนที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำมาปรับให้เป็นแนวทางเดียวกันได้ในการดำเนินกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อช่วยส่งเสริมพัฒนาพหุปัญญาในด้านต่างๆ ของเด็กแต่ละคน อันประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

กิจกรรมขายแตงโม กิจกรรมโพงพาง กิจกรรมขี่ตุ๊กกลางนา กิจกรรมอีดัก กิจกรรมกำทาย กิจกรรมต่อบ้าน กิจกรรมปิดตาตีปี่บ่ กิจกรรมแข่งเรือบก กิจกรรมน้ำขึ้นน้ำลง กิจกรรมวิ่งเปี้ยว กิจกรรมจ้ำจี้ กิจกรรมเสื่อไล่หนู กิจกรรมทอดแห กิจกรรมปิดตาล่าทาย กิจกรรมเกมตบยุง กิจกรรมอীগาหุบปีก กิจกรรมดิน น้ำ อากาศ

กิจกรรม พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด

ในส่วนของการจัดการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย มีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรง เพื่อความรู้ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาทักษะศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของเด็กแต่ละคน

7. การประเมินผลความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

การประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยคือ การประเมินระดับปัญญาทั้ง 8 ด้านของเด็กปฐมวัย หลักเกณฑ์การประเมิน อาทิเช่น ด้านภาษา หากเด็กมีความเข้าใจคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งได้ บอกความหมายและอธิบายคำต่างๆ ได้อย่างชัดเจน โดยไม่มีการแนะนำช่วยเหลือถือว่าเด็กมีระดับปัญญาสูง ส่วนเด็กที่ปฏิบัติได้บ้างแต่ต้องมีการแนะนำถือว่าเด็กมีระดับปัญญาปานกลาง ส่วนเด็กคนไหนไม่แสดงพฤติกรรมใดเลยถือว่าเด็กมีระดับปัญญาต่ำ ฯลฯ

วัตถุประสงค์ของการประเมินผลความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย

1. เพื่อให้ครูได้รู้ระดับปัญญาในแต่ละด้านของเด็กแต่ละคน
2. เพื่อให้ครูได้มีแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาปัญญาในแต่ละด้านของเด็ก

ตอนที่ 2

บทบาทของผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

ในตอนนี้จะกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา 8 ด้าน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญาของเด็กทั้ง 8 ด้านในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้บริหารศูนย์เป็นผู้ที่มีความสำคัญที่จะส่งเสริมและสร้างบรรยากาศภายในศูนย์ ให้เป็นสถานที่ที่เหมาะสมกับการส่งเสริมพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

1. จัดให้มีนโยบายในการส่งเสริม พหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน โดยการจัดทำแผนการเรียนรู้ พร้อมทั้งสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวก ในการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้โดยยึดหลักความแตกต่างของแต่ละบุคคล
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูยึดหลักการนโยบายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมต่างๆ ต้องคำนึงถึงความต้องการความถนัดและความสนใจของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาปัญญาในด้านต่างๆอย่างครบถ้วนทุกด้าน
3. สนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา 8 ด้าน ดังนี้
 - 3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการจัดการสอนในชั้นเรียน ที่ช่วยสนับสนุนในเรื่องของพหุปัญญา 8 ด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านตรรกะ-คณิตศาสตร์ ปัญญาด้านมิติ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่ง ามบุคคล ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง และปัญญาด้านธรรมชาติ เป็นต้น
 - 3.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา 8 ด้าน จัดอยู่ในกลุ่มกิจกรรม 6 หลัก เพื่อช่วยสนับสนุนให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ขึ้น เพราะผู้เรียนได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง
 - 3.3 การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครูและเด็ก ย่อมทำให้บรรยากาศของการจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน เป็นไปอย่างราบรื่น

2. บทบาทของครูในดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา 8 ด้าน

บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา 8 ด้านให้แก่เด็ก ดังนี้

- 2.1 ปฏิบัติตามนโยบายแผนการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญาทั้ง 8 ด้านของผู้บริหาร
 - 2.2 ดำเนินกิจกรรมตรงจุดประสงค์ในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้านและกระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง
 - 2.3 จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล
 - 2.4 สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
 - 2.5 จัดเตรียมสื่อ และอุปกรณ์พร้อมสำหรับจัดกิจกรรมใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2.6 สอนตามลำดับขั้นตอนของกิจกรรม
 - 2.7 สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการความสามารถในแต่ละด้านตามลำดับขั้นตอน
 - 2.8 ในแต่ละขั้นตอนเปิดโอกาสให้เด็กแสดงศักยภาพและความสามารถเฉพาะตนอย่างเสมอภาคกัน
 - 2.9 ใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสแสดงศักยภาพและความสามารถเฉพาะตน
 - 2.10 ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
 - 2.11 จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กให้เต็มตามศักยภาพพร้อมทั้งมีการรายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง
- ผู้บริหารศูนย์และครูเป็นคนที่มีความสำคัญในการส่งเสริมพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก การสร้างบรรยากาศในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของเด็กแต่ละคนให้ครบสมบูรณ์ทุกด้าน

ตอนที่ 3

กิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่ส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว

หลักการและเหตุผล

กิจกรรมการเล่นเด็กไทยเป็น กิจกรรมการเล่นที่มีคุณค่า ไม่มีกติกาซับซ้อนในการเล่นมากนัก การเล่นแต่ละการเล่น มักจะช่วยให้เด็กได้ฝึกพัฒนาความสามารถเฉพาะตน นับเป็นการเล่นที่ผ่านการเรียนรู้ไปพร้อมกับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเล็งเห็นหลักการทฤษฎีพหุปัญญาของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ที่ว่าด้วยการส่งเสริมพัฒนาความสามารถเฉพาะตนมาปรับประยุกต์ใช้ในการจัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยในครั้งนี้ เพื่อช่วยส่งเสริมพัฒนาศักยภาพตามความถนัดและความสนใจของเด็กแต่ละคน

หลักการจัดกิจกรรม

1. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ดำเนินการในช่วงกิจกรรมกลางแจ้ง สัปดาห์ละ 1 วันๆ ละ 45 นาที เป็นระยะเวลา 18 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 18 สัปดาห์

2. จุดประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน
2. เพื่อให้เด็กเกิดความสนุกสนานจากการเล่นแบบพื้นบ้านของไทย
3. เพื่อให้เด็กได้ใช้ความสังเกต และปฏิภาณไหวพริบ
4. เพื่อให้เด็กเกิดเจตคติที่ดีต่อการเล่น
5. เพื่อส่งเสริมพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา
6. เพื่อปลูกฝังน้ำใจนักกีฬาด้วยการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย

3. กำหนดการดำเนินการจัดกิจกรรม

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้คัดเลือกกิจกรรมการเล่นเด็กไทยที่สามารถช่วยส่งเสริมพหุปัญญาทั้ง 8 ด้านของเด็ก ปฐมวัย ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 18 สัปดาห์ / สัปดาห์ละ 1 กิจกรรมๆ ละ 45 นาที ในช่วงกิจกรรมกลางแจ้ง รวมทั้งสิ้น 18 กิจกรรม ตามตาราง 16 ดังนี้

ตาราง 16 การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญาประจำสัปดาห์

สัปดาห์	ชื่อกิจกรรม	ความสามารถทางพหุปัญญา						
		ด้านภาษา	ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์	ด้านมิติ	ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	ด้านดนตรี	ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล	ด้านความเข้าใจตนเอง
1	กิจกรรมขายแตงโม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2	กิจกรรมโพงพาง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3	กิจกรรมชี่ตู่กลางนา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4	กิจกรรมอีตัก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5	กิจกรรมกำท่าย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6	กิจกรรมต่อบ้าน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7	กิจกรรมปิดตาตีปี่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8	กิจกรรมแข่งเรือบก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9	4ถ5กิจกรรมน้ำขึ้น น้ำลง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10	กิจกรรมวิ่งเปรี้ยว	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11	กิจกรรมเสื่อไล่หนู	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12	กิจกรรมจำจี้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
13	กิจกรรมทอดแห	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
14	กิจกรรมปิดตาลำท่าย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
15	กิจกรรมเกมตบยุง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
16	กิจกรรมอีกาหุบปีก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
17	กิจกรรมดิน น้ำ อากาศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
18	กิจกรรมพระ เด็ก เสื่อ ไก่ มอด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

4. แนวการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำ เป็นการเข้าสู่กิจกรรม โดยการร้องเพลง ท่องบทหรือบทสนทนาตามเนื้อหาบทหรือประกอบการเล่น หรือดูบัตรภาพ บัตรคำและสื่อของจริงจากอุปกรณ์ในการจัด

กิจกรรม แนะนำชื่อกิจกรรม กติกาข้อตกลงของการเล่น เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและมีความพร้อมก่อนเข้าสู่กิจกรรม

ขั้นดำเนินกิจกรรม ให้เด็กสวมบทบาทตามการละเล่นแต่ละชนิดตามกติกา

ขั้นสรุป ร่วมกันสนทนาสรุปเนื้อหาและตอบคำถามแสดงความรู้สึกลงในการเล่น พร้อมทั้งบันทึกภาพวาดจากความประทับใจในการร่วมกิจกรรม (* บางกิจกรรม)ในชั่วโมงกิจกรรมเสรี

5. การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมร่วมกิจกรรม
2. สังเกตความสามารถทางพหุปัญญาโดยใช้แบบบันทึกและแบบสังเกต

ความสามารถทางพหุปัญญา

3. สังเกตผลงานหลังทำกิจกรรม

6. บทบาทของครู

ในการจัดกิจกรรมการละเล่นบทบาทของครูมีดังนี้

1. จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับดำเนินกิจกรรมให้พร้อม
2. ดำเนินการตามขั้นตอนของกิจกรรม
3. ครูเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถตามความถนัดและความสนใจ
4. บันทึกพฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญา
5. บันทึกแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาในแต่ละกิจกรรม
6. บันทึกแบบสังเกตความสามารถทางพหุปัญญา (ภาคเรียนละ 2 ครั้ง)

แผนการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

สัปดาห์ที่ 1

เรื่อง ขายแดงโม

ระดับอายุ 5 – 6 ปี

ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม สัปดาห์ละ ครั้งๆละ 45 นาที

จุดประสงค์ : เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน อันประกอบด้วย

ด้านภาษา

1. เพื่อให้เด็กสามารถบอกรูปร่าง ลักษณะของแดงโมได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถใช้ภาษาพูดสื่อสารโต้ตอบกับเพื่อนได้

ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์

1. เพื่อให้เด็กสามารถเปรียบเทียบขนาด และรูปร่างของแดงโมได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถนับจำนวนชิ้นแดงโมได้จากการตัดแบ่ง

ด้านมิติ

1. เพื่อให้เด็กสามารถวาดภาพ ลักษณะรูปร่างของแดงโมได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถคำนวณตำแหน่งทิศทางการตามเกมการเล่นได้

ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

1. เพื่อให้เด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ได้อย่างคล่องแคล่ว
2. เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของมือและแขนขาได้

ด้านดนตรี

1. เพื่อให้เด็กสามารถร้องเพลงและแสดงท่าทางประกอบได้

ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล

1. เพื่อให้เด็กเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีได้ตามกติกาการเล่น
2. เพื่อให้เด็กสามารถทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันกับเพื่อนได้

ด้านความเข้าใจตนเอง

1. เพื่อให้เด็กสามารถบอกความรู้สึกของตนเองจากการรับประทานแดงโม
2. เพื่อให้เด็กสามารถบอกความรู้สึกของตนเองจากการร่วมกิจกรรมได้

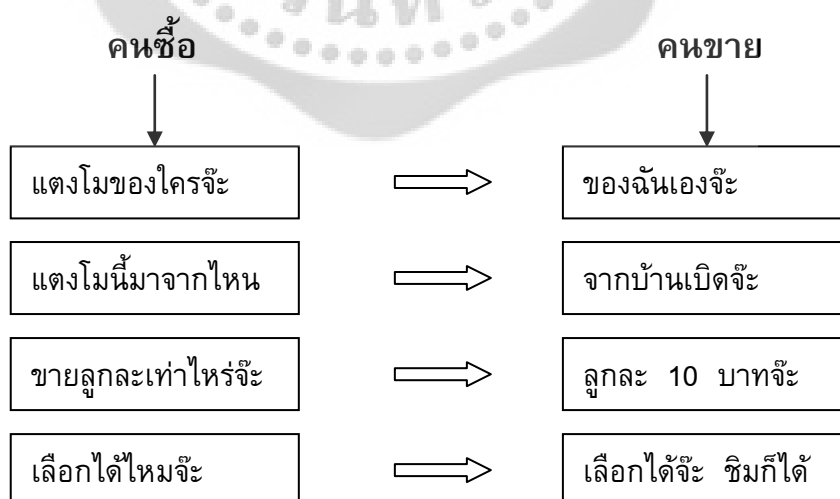
ด้านธรรมชาติ

1. เพื่อให้เด็กสามารถบอกคุณค่าประโยชน์และรสชาติของแดงโมได้
2. เพื่อให้เด็กได้เล่นสนุกสนานและช่วยผ่อนคลายอารมณ์ได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้	ความสามารถทางพหุปัญญาที่ปรากฏ
<p>ขั้นนำ</p> <p>1. ครูนำผลแดงโมหรือภาพแดงโม พร้อมทั้งบัตรคำ มาร่วมสนทนาซักถามกับเด็กเกี่ยวกับรูปร่าง ลักษณะ รสชาติ คุณค่าและประโยชน์ของแดงโม</p> <p>2. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “แดงโม” พร้อมทั้งทำท่าทางประกอบ</p> <p>3. ครูแนะนำเด็กให้เข้าใจกติกาของการเล่น และให้เด็ก 1 คน เป็นอาสาสมัครทำการสาธิตภายใต้การแนะนำของครู</p> 	<p>☒ ปัญญาด้านภาษา</p> <p>☒ ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์</p> <p>☐ ปัญญาด้านมิติ</p> <p>☒ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว</p> <p>☒ ปัญญาด้านดนตรี</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง</p> <p>☒ ปัญญาด้านธรรมชาติ</p>
<p>ขั้นดำเนินกิจกรรม</p> <p>1. เด็กแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจโดยแบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ฝ่ายๆ ละ เท่าๆ กัน(แต่ควรคิดผู้เล่นมีขนาดร่างกายเท่าๆกัน)</p> <p>2. ครูให้เด็กคนหนึ่งเป็นคนซื้อแดงโม อีกคนหนึ่งเป็นคนขายแดงโม</p> <p>3. คนที่เหลือสมมุติว่าเป็นแดงโม ก่อนจะเริ่มเล่นคนขายแดงโมจะนั่งขีดเส้า หรือต้นไม้เอามือกอดเส้าหรือต้นไม้ไว้ให้แน่น จากนั้นคนที่เล่นเป็นแดงโมจะมานั่งต่อจากคนขายเอามือกอดเอวคนขายไว้นั่งต่อกันไปเรื่อยๆ จนหมดผู้เล่นเป็นแดงโม การเล่นขายแดงโมนั้นจะมีบทสนทนาถามโต้ตอบกันด้วย โดยเมื่อเริ่มเล่นคนซื้อแดงโมจะไปยืนข้างหน้าคนขายแดงโม แล้วเริ่มถามดัง (ภาพประกอบ3)</p> <p>4. เมื่อเล่นเสร็จให้เด็กช่วยกันเก็บของเข้าที่</p>	<p>☒ ปัญญาด้านภาษา</p> <p>☒ ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์</p> <p>☒ ปัญญาด้านมิติ</p> <p>☒ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว</p> <p>☐ ปัญญาด้านดนตรี</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง</p> <p>☒ ปัญญาด้านธรรมชาติ</p>

กิจกรรมการเรียนรู้	ความสามารถทางพหุปัญญาที่ปรากฏ
<p>ขั้นสรุป</p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาสาระของการจัดกิจกรรมการเล่น โดยการสนทนาซักถาม และให้เด็กออกมาเล่าความรู้สึกของตนเองขณะที่เล่นกับเพื่อน</p> <p>2. ครูเริ่มจัดแบ่งแแตงโมตามจำนวนเด็ก เพื่อให้เด็กได้ชิมรสชาติ และถามความรู้สึกของเด็กในการรับประทานแแตงโม</p> <p>3. เด็กและครูร่วมกันสนทนาตอบคำถาม โดยครูเริ่มใช้คำถามดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - รูปร่าง ลักษณะ และรสชาติของแแตงโมเป็นอย่างไร - คุณค่าและประโยชน์ของแแตงโมมีอะไรบ้าง - เด็ก ๆ รู้สึกอย่างไรกับการรับประทานแแตงโม <p>4. บันทึกภาพวาด “ แแตงโม ” (ในชั่วโมงกิจกรรมเสรี)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ ปัญญาด้านภาษา ☒ ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ☒ ปัญญาด้านมิติ ☐ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ☐ ปัญญาด้านดนตรี ☒ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ☒ ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง ☒ ปัญญาด้านธรรมชาติ

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิการเล่นขายแแตงโม

คนที่ซื้อจะเอามือดีต้นแขนของคนที่เป็นเตงโมคนใดคนหนึ่งแล้วบอกคนขายว่า - เอาลูกนี้
ฝ่ายคนขายก็ต้องตอบว่า - หยิบเอาเองเลยจ๊ะ

คนที่ซื้อจะต้องออกแรงดึงเตงโมลูกนั้น (คนนั้น) ให้ออกมาฝ่ายคนที่เป็นเตงโมจะต้องจับเอา
เพื่อนไว้ให้แน่น อย่าให้คนซื้อดึงไปได้ ถ้าผู้ซื้อดึงเตงโมออกมาได้ เตงโมลูกนั้นก็จะเป็นของผู้ซื้อ

สถานที่

สนามกลางแจ้ง

สื่อ/อุปกรณ์

1. ภาพเตงโม หรือผลเตงโม
2. เพลง “ เตงโม ”
3. บทสนทนาโต้ตอบกัน และเสาส/ต้นไม้ สำหรับเด็กยึดจับ
4. กระดาษ 1 แผ่น
5. สีเทียน

จำนวนผู้เล่น

8 – 10 คน(แต่ผู้เล่นควรมีขนาดร่างกายเท่าๆกัน)

การประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถาม และการแสดงความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตพฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญาพร้อมทั้งเขียนบันทึก
(แบบบันทึกหมายเลข1.1)
3. สังเกตความสามารถทางพหุปัญญาด้วยการใช้แบบสังเกต
(แบบบันทึกหมายเลข1. 2)
4. สังเกตผลงานหลังทำกิจกรรม (แบบบันทึกหมายเลข1.3)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน

เพลง “ เตงโม ”

(อ.เตือนใจ ศรีมารุต)

เตงโมผลใหญ่ใหญ่	เกิดขึ้นได้จากเมล็ดเตงโมเล็ก
จำไว้นะพวกเด็ก เด็ก	เมล็ดเตงโมเล็กกลายเป็นเตงโมผลใหญ่

แผนการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

สัปดาห์ที่ 2

เรื่อง โพงพาง

ระดับอายุ 5 – 6 ปี

ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม สัปดาห์ละ ครั้งๆละ 45 นาที

จุดประสงค์ : เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน อันประกอบด้วย

ด้านภาษา

1. เพื่อให้เด็กสามารถบอกรูปร่าง ลักษณะและประโยชน์ของโพงพางได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถฟังคำสั่งและปฏิบัติตามกติกาการเล่นได้

ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์

1. เพื่อให้เด็กสามารถจัดกลุ่ม และจำแนกประเภทระหว่างปลาเป็นและปลาตายได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถนับจัดแบ่งกลุ่มผู้เล่นได้

ด้านมิติ

1. เพื่อให้เด็กสามารถวาดภาพวิถีชีวิตของสัตว์น้ำได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถจัดวางตำแหน่งผู้เล่นตามกติกาการเล่นได้

ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

1. เพื่อให้เด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมัดใหญ่ได้อย่างคล่องแคล่ว
2. เพื่อให้เด็กสามารถควบคุมการเคลื่อนไหวของมือและแขนขาได้

ด้านดนตรี

1. เพื่อให้เด็กสามารถร้องบทร้องประกอบการเล่นได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถร้องบทร้องได้ถูกต้องตามจังหวะและท่วงทำนอง

ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล

1. เพื่อให้เด็กสามารถปฏิบัติตนได้ตามข้อตกลงของกลุ่ม
2. เพื่อให้เด็กสามารถให้ความร่วมมือกับสมาชิกในกลุ่มได้

ด้านความเข้าใจตนเอง

1. เพื่อให้เด็กสามารถบอกความรู้สึกของตนเองจากการร่วมกิจกรรมเป็นคำพูดได้

ด้านธรรมชาติ

1. เพื่อให้เด็กสามารถจำลองวิถีชีวิตของสัตว์น้ำมาประยุกต์สู่การเล่นได้
2. เพื่อให้เด็กได้เล่นสนุกสนานและช่วยผ่อนคลายอารมณ์ได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้	ความสามารถทางพหุปัญญาที่ปรากฏ
<p>ขั้นนำ</p> <p>1. ครูนำภาพโปงพางและบัตรคำ มาร่วมสนทนาซักถามกับเด็กเกี่ยวกับ รูปร่างลักษณะ ของโปงพาง</p> <p>2. ครูแนะนำบทร้องประกอบการละเล่น พร้อมทั้งให้เด็กแสดงท่าทางตามบทบาทสมมติ</p> <p>3. ครูแนะนำเด็กให้เข้าใจกติกาของการเล่น และให้เด็ก 1 คน เป็นอาสาสมัครทำการสาธิตภายใต้การแนะนำของครู</p> 	<p>☒ ปัญญาด้านภาษา</p> <p>☒ ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์</p> <p>☐ ปัญญาด้านมิติ</p> <p>☒ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว</p> <p>☒ ปัญญาด้านดนตรี</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง</p> <p>☒ ปัญญาด้านธรรมชาติ</p>
<p>ขั้นดำเนินกิจกรรม</p> <p>1. เด็กจัดกลุ่มตามความสมัครใจ ครูนำเด็กร้องบทร้องเพลงประกอบการเล่น ผู้เล่นควรจำเนื้อร้องให้ได้ ถ้าหากผู้เล่นร้องได้ทุกคนจะช่วยให้การละเล่นนี้สนุกมากขึ้น</p> <p>2. ผู้เล่นจะต้องตกลงกันว่า ใครจะเล่นเป็นปลาให้เอาผ้าผูกตาคนนั้นแล้วหมุนตัวสามารถรอบผู้เล่นคนอื่นๆ ที่เหลือให้จับมือล้อมกันเป็นวงกลม พร้อมกับร้องเพลงประกอบ</p> <p>3. เมื่อร้องเพลงจบแล้วต้องนั่งลงถามคนที่ เป็นปลาว่า “ปลาเป็นหรือปลาทาย” ถ้าปลาตอบว่า “ปลาเป็น” หมายถึงคนที่ล้อมวงสามารถขยับเขยื้อนหนีไปไหนๆ ได้ ถ้าตอบ</p>	<p>☒ ปัญญาด้านภาษา</p> <p>☒ ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์</p> <p>☒ ปัญญาด้านมิติ</p> <p>☒ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว</p> <p>☒ ปัญญาด้านดนตรี</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง</p> <p>☒ ปัญญาด้านธรรมชาติ</p>

กิจกรรมการเรียนรู้	ความสามารถทางพหุปัญญาที่ปรากฏ
<p>ว่า “ปลาตาย” คนที่ล้อมวงจะต้องนั่งเฉยๆ ห้ามขยับเขยื้อนคนที่เป็ปลาจะคลำหาตัวผู้เล่นที่นั่งล้อมวงอยู่ ถ้าเจอตัวใครแล้วทายถูกว่าเป็นใคร คนนั้นจะต้องเป็นแทน ถ้าทายไม่ถูกจะต้องเป็นปลาต่อไป</p> <p>4. เมื่อเด็กเล่นเสร็จช่วยกันเก็บของเข้าที่</p>	
<p>ขั้นสรุป</p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาสาระของการจัดกิจกรรมการเล่น โดยการสนทนาซักถาม และให้เด็กออกมาเล่าความรู้สึกของตนเองขณะที่เล่นกับเพื่อน</p> <p>2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาตอบคำถาม โดยครูเริ่มใช้คำถาม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - โฟงพางเป็นอุปกรณ์ชนิดหนึ่งไว้ใช้สำหรับทำอะไร - ประโยชน์ของโฟงพางคืออะไร - แหล่งที่ตั้งโฟงพางอยู่ที่ไหน 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ ปัญญาด้านภาษา ☐ ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ☒ ปัญญาด้านมิติ ☐ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ☐ ปัญญาด้านดนตรี ☒ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ☒ ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง ☒ ปัญญาด้านธรรมชาติ

สถานที่

สนามกลางแจ้ง

สื่อ / อุปกรณ์

1. ภาพโฟงพาง / บัตรคำ
2. ผ้า 1 ผืนสำหรับผูกตา
3. บัตร้องประกอบการเล่น
4. กระดาษ 1 แผ่น
5. สีเทียน

จำนวนผู้เล่น

8 – 10 คน

การประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถาม และการแสดงความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตพฤติกรรมการความสามารถทางพหุปัญญาพร้อมทั้งเขียนบันทึก (แบบบันทึกหมายเลข 1.1)
3. สังเกตความสามารถทางพหุปัญญาด้วยการใช้แบบสังเกต (แบบบันทึกหมายเลข 1. 2)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน

บทร้องประกอบ

โพงพางเอ๋ย	ปลาเข้าลอด
ปลาดาบอด	เข้าลอดโพงพาง
โพงพางเอ๋ย	นกระยางเข้าลอด
เสื่อปลาดาบอด	เข้าลอดโพงพาง
กินปลาเป็นหรือกินปลาดาย	

แผนการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

สัปดาห์ที่ 3

เรื่อง ขี้ตู่กลางนา

ระดับอายุ 5 – 6 ปี

ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม สัปดาห์ละ ครั้งๆละ 45 นาที

จุดประสงค์ : เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน อันประกอบด้วย

ด้านภาษา

1. เพื่อให้เด็กสามารถอธิบายความหมาย คำว่า “ ขี้ตู่ ” ได้
2. เพื่อให้เด็กสามารถใช้ภาษาพูดเพื่อการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์

1. เพื่อให้เด็กสามารถจัดแบ่งกลุ่มตามจำนวนผู้เล่นได้

ด้านมิติ

1. เพื่อให้เด็กสามารถบอกตำแหน่งวัตถุในมือผู้เล่นได้

ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว

1. เพื่อให้เด็กสามารถใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้อย่างคล่องแคล่ว

ด้านดนตรี

1. เพื่อให้เด็กสามารถร้องบทร้องประกอบการเล่นได้

ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล

1. เพื่อให้เด็กสามารถปฏิบัติตนได้ตามข้อตกลงของกติกาการเล่น

ด้านความเข้าใจตนเอง

1. เพื่อให้เด็กสามารถบอกความรู้สึกของตนเองได้จากการร่วมกิจกรรม
2. เพื่อให้เด็กพอใจในผลงานของตนเอง

ด้านธรรมชาติ

1. เพื่อให้เด็กนำธรรมชาติมาเป็นบทร้องประกอบการเล่นได้
2. เพื่อให้เด็กได้เล่นสนุกสนานและช่วยผ่อนคลายอารมณ์ได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้	ความสามารถทางพหุปัญญาที่ปรากฏ
<p>ขั้นนำ</p> <p>1. ครูนำ บัตรคำ “ ชีตู่ ” มาอธิบาย ความหมายของคำ และลักษณะนิสัยอย่างไร จึงเรียกว่า “ ชีตู่ ”</p> <p>2. ครูแนะนำบทร้องประกอบการละเล่น</p> <p>3. ครูแนะนำเด็กให้เข้าใจกติกาของการ เล่น และให้เด็ก 1 คน เป็นอาสาสมัครทำการ สาธิตภายใต้การแนะนำของครู</p>	<p>☒ ปัญญาด้านภาษา</p> <p>☒ ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์</p> <p>☐ ปัญญาด้านมิติ</p> <p>☒ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว</p> <p>☒ ปัญญาด้านดนตรี</p> <p>☐ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง</p> <p>☒ ปัญญาด้านธรรมชาติ</p>
<p>ขั้นดำเนินกิจกรรม</p> <p>1. เด็กแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ และครู นำเด็กสู่วิธีการเล่นคนที่จะเล่นเป็นคนทาย โดยการจับไม้สั้นไม้ยาวหรือโอน้อยออก</p> <p>2. เมื่อได้แล้วผู้ทายแล้วให้คนอื่นๆ ที่ เหลือนั่งล้อมวงจากนั้นให้คนที่เป็นคนทายมา นั่งกลางวง คนที่นั่งล้อมวงเอามือโพล่หลังไว้ ทุกคน จะมีคนหนึ่งที่มีวัตถุสำหรับทายอยู่ใน มือ เริ่มร้องบทร้องพร้อมๆ กัน ขณะที่ร้อง ผู้ ที่นั่งล้อมวงก็จะทำสีหน้าหรือท่าทางหลอกล้อ ผู้ทายให้เข้าใจผิดว่าเป็นคนที่มีผ้าหรือวัตถุ อื่นๆ อยู่ในมือ ถ้าคนทายถูกว่าคนไหนมีผ้า อยู่ในมือ คนนั้นจะต้องไปนั่งกลางวงเป็นคน ทายแทน ถ้าทายไม่ถูกจะต้องเป็นคนทาย ต่อไป</p> <p>3. เมื่อเด็กเล่นเสร็จช่วยกันเก็บของเข้าที่</p>	<p>☒ ปัญญาด้านภาษา</p> <p>☒ ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์</p> <p>☒ ปัญญาด้านมิติ</p> <p>☒ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว</p> <p>☒ ปัญญาด้านดนตรี</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล</p> <p>☒ ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง</p> <p>☒ ปัญญาด้านธรรมชาติ</p>

กิจกรรมการเรียนรู้	ความสามารถทางพหุปัญญาที่ปรากฏ
<p>ขั้นสรุป</p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาสาระของการจัดกิจกรรมการเล่น โดยการสนทนาซักถาม และให้เด็กออกมาเล่าความรู้สึกของตนเองขณะที่เล่นกับเพื่อน</p> <p>2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาตอบคำถาม โดยครูใช้คำถามดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - คนที่มีนิสัย “ ซี้ตู่ ” เป็นอย่างไร - เด็กๆ ชอบคนที่มีนิสัย “ ซี้ตู่ ” ไหม 	<ul style="list-style-type: none"> ☒ ปัญญาด้านภาษา ☐ ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ☐ ปัญญาด้านมิติ ☐ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ☐ ปัญญาด้านดนตรี ☒ ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ☒ ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง ☐ ปัญญาด้านธรรมชาติ

สถานที่

สนามกลางแจ้ง

สื่อ/อุปกรณ์

1. บัตรคำ
2. ผ้าม้วนเป็นขดกลมๆ 1 ผืน หรือวัตถุอื่นที่เหมาะสม

จำนวนผู้เล่น

7 – 8 คน

การประเมินผล

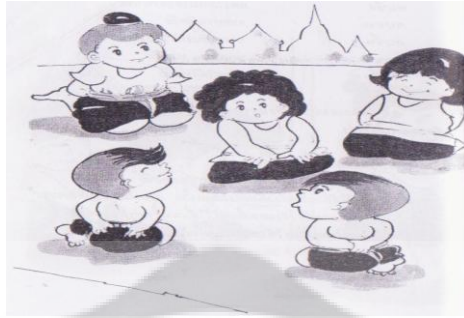
1. สังเกตการตอบคำถาม และการแสดงความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรม
2. สังเกตพฤติกรรมการความสามารถทางพหุปัญญาพร้อมทั้งเขียนบันทึก (แบบบันทึกหมายเลข 1.1)
3. สังเกตความสามารถทางพหุปัญญาด้วยการใช้แบบสังเกต (แบบบันทึกหมายเลข 1. 2)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน

บทร้องประกอบการละเล่น

ขี้ตู่กลางนา ขี้ตาตุ๊กแก ขี้มูกยายแก่
ถือไม้้อ้อแอ้ อยู่มือคนไหน จำไว้ให้แน่
ออระแระ ออระซอน”

แบบบันทึกพฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย (อายุ 5 – 6 ปี)

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้นอนุบาล.....ผู้บันทึก.....
วันที่.....เวลา.....ถึง.....

ความสามารถที่ปรากฏ
1.ด้านภาษา -
.....
.....
ด้านตรรกะ – คณิตศาสตร์ -
.....
.....
ด้านมิติ -
.....
.....
ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว -
.....
.....
ด้านดนตรี -
.....
.....
ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล -
.....
.....
ด้านความเข้าใจตนเอง -
.....
.....
ด้านธรรมชาติ -
.....
.....

แบบสังเกตความสามารถทางพหุปัญญา

(Multiple Intelligences Checklist)

ชื่อ..... ชั้นอนุบาล สัปดาห์ที่
 กิจกรรม..... ผู้สังเกต..... วันเดือนปีที่สังเกต.....

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องแสดงระดับคุณภาพที่ความสามารถปรากฏ

ปัญญา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับคุณภาพ			แนวทางการประเมินผล
		2	1	0	
1. ด้านภาษา (Linguistic Intelligence)	1.1 เข้าใจคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งได้				2 หมายถึง เข้าใจคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งได้ได้อย่างถูกต้อง โดยไม่มีการแนะนำ
					1 หมายถึง เข้าใจคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่งได้ได้อย่างถูกต้อง โดยมีการแนะนำ
					0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	1.2 บอกความหมายและอธิบายคำได้อย่างชัดเจน				2 หมายถึง บอกความหมายและอธิบายคำได้อย่างชัดเจน โดยไม่มีการแนะนำ
					1 หมายถึง บอกความหมายและอธิบายคำได้อย่างชัดเจน โดยมีการแนะนำ
					0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	1.3 เสนอความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรมได้				2 หมายถึง เสนอความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรมได้ โดยไม่มีการแนะนำ
					1 หมายถึง เสนอความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรมได้ โดยมีการแนะนำ
					0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
2. ด้านตรรกะคณิตศาสตร์ (Logical – Mathematical Intelligence)	2.1 รู้จักเปรียบเทียบสิ่งของ รูปร่าง รูปทรง จำนวน ขนาด สีและพื้นผิวได้				2 หมายถึง รู้จักเปรียบเทียบ สิ่งของ รูปร่าง รูปทรง จำนวน ขนาด สีและพื้นผิวได้ โดยไม่มีการแนะนำ
					1 หมายถึง รู้จักเปรียบเทียบ สิ่งของ รูปร่าง รูปทรง จำนวน ขนาด สีและพื้นผิวได้ โดยมีการแนะนำ
					0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญหา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับ คุณภาพ			แนวทางการประเมินผล
		2	1	0	
	2.2 จัดหมวดหมู่ / ประเภทสิ่งของตามขนาด รูปร่าง ลักษณะได้ถูกต้อง				2 หมายถึง จัดหมวดหมู่ / ประเภทสิ่งของตามขนาด รูปร่างลักษณะได้ถูกต้อง โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง จัดหมวดหมู่ / ประเภทสิ่งของตามขนาด รูปร่างลักษณะได้อย่างถูกต้อง โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	2.3 บอกวิธีการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆได้				2 หมายถึง บอกวิธีการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆได้ โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง บอกวิธีการแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
3. ด้านมิติ (Spatial Intelligence)	3.1 วาดภาพ/ออกแบบผลงานด้านศิลปะได้ตามความคิดที่อิสระและมีจินตนาการ				2 หมายถึง วาดภาพ/ออกแบบผลงานด้านศิลปะตามความคิดที่อิสระและมีจินตนาการได้ โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง วาดภาพ/ออกแบบผลงานด้านศิลปะตามความคิดที่อิสระและมีจินตนาการได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	3.2 บอกตำแหน่งและทิศทางตามจุดมุ่งหมายได้				2 หมายถึง บอกตำแหน่งและทิศทางตามจุดมุ่งหมายได้ โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง บอกตำแหน่งและทิศทางตามจุดมุ่งหมายได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	3.3 จัดวางวัตถุสิ่งของได้ถูกตำแหน่ง				2 หมายถึง จัดวางวัตถุสิ่งของได้ถูกตำแหน่ง โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง จัดวางวัตถุสิ่งของได้ถูกตำแหน่ง โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญหา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับ คุณภาพ			แนวทางการประเมินผล
		2	1	0	
4. ด้านร่างกาย และการ เคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence)	4.1 ควบคุมการ เคลื่อนไหวของ ร่างกายได้ (กล้ามเนื้อมัดเล็ก มัดใหญ่)				2 หมายถึง ควบคุมการเคลื่อนไหวของ ร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว โดย ไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง ควบคุมการเคลื่อนไหวของ ร่างกายได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	4.2 ควบคุมการประสาน สัมพันธ์อวัยวะส่วน ต่างๆของร่างกายได้ เป็นอย่างดี				2 หมายถึง ควบคุมการประสานสัมพันธ์ อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายได้ เป็นอย่างดี โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง ควบคุมการประสานสัมพันธ์ อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	4.3 ใช้ร่างกายแสดง ท่าทางตามบทบาท สมมติได้				2 หมายถึง ใช้ร่างกายแสดงท่าทางตาม บทบาทสมมติได้ โดยไม่มีการ แนะนำ 1 หมายถึง ใช้ร่างกายแสดงท่าทางตามบทบาท สมมติได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
5. ด้านดนตรี (Musical Intelligence)	5.1 ร้องเพลงและแสดง ท่าทางประกอบได้				2 หมายถึง ร้องเพลงและแสดงท่าทางประกอบ ได้ โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง ร้องเพลงและแสดงท่าทางประกอบ ได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	5.2 ร้องเพลงตามบท ร้องประกอบ การเล่นได้				2 หมายถึง ร้องเพลงตามบทร้องประกอบ การเล่นได้ โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง ร้องเพลงตามบทร้องประกอบ การเล่นได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	5.3 มีปฏิกิริยาโต้ตอบ ต่อจังหวะและ ท่วงทำนอง				2 หมายถึง มีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อจังหวะและ ท่วงทำนองได้ทันทีที่ได้ยินเสียง เพลง 1 หมายถึง มีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อจังหวะและ ท่วงทำนองได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญหา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับ คุณภาพ			แนวทางการประเมินผล
		2	1	0	
6. ด้านความ เข้าใจระหว่าง บุคคล (Interpersonal Intelligence)	6.1 สามารถทำงานหรือ เล่นกันเป็นกลุ่มได้				2 หมายถึง สามารถทำงานหรือเล่นกันเป็น กลุ่มได้อย่างถูกต้อง โดยไม่มีการ แนะนำ 1 หมายถึง สามารถทำงานหรือเล่นกันเป็น กลุ่มได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	6.2 เป็นผู้นำและผู้ตาม ในการร่วมกิจกรรม ได้				2 หมายถึง เป็นผู้นำและผู้ตามได้เป็นอย่างดี จากร่วมกิจกรรม โดยไม่มีการ แนะนำ 1 หมายถึง เป็นผู้นำและผู้ตามได้เป็นอย่างดี จากร่วมกิจกรรม โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	6.3 เอื้อเฟื้อและแบ่งปัน				2 หมายถึง เอื้อเฟื้อและแบ่งปันได้เป็นอย่างดี โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง เอื้อเฟื้อและแบ่งปันได้เป็นบาง โอกาส 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
7. ด้านความ เข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)	7.1 ทำงานอย่างมี เป้าหมาย				2 หมายถึง ทำงานอย่างมีเป้าหมายได้เป็น อย่างดี โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง ทำงานอย่างมีเป้าหมายได้ โดย ได้รับการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	7.2 มีความตั้งใจและเอา ใจใส่ต่องานที่ทำได้				2 หมายถึง ตั้งใจและเอาใจใส่ต่องานที่ทำให้ สำเร็จได้ โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง ตั้งใจและเอาใจใส่ต่องานที่ทำให้ สำเร็จได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	7.3 กล้าแสดงออกอย่าง มั่นใจ				2 หมายถึง กล้าแสดงความคิดด้วยการพูดและ แสดงการกระทำตามความคิดได้ อย่างมั่นใจ โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง แสดงความคิดด้วยการพูดและ แสดงการกระทำได้ โดยได้รับ การแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญหา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับ คุณภาพ			แนวทางการประเมินผล
		2	1	0	
8. ด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence)	8.1 บอกวิธีการใช้ สิ่งแวดล้อมให้เกิด ประโยชน์ได้				2 หมายถึง บอกวิธีการใช้สิ่งแวดล้อมให้เกิด ประโยชน์ได้ โดยไม่มีการแนะนำ 1 หมายถึง บอกวิธีการใช้สิ่งแวดล้อมให้เกิด ประโยชน์ได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	8.2 บอกวิธีบำรุงรักษา สภาพสิ่งแวดล้อมได้				2 หมายถึง บอกวิธีการบำรุงรักษาสภาพ สิ่งแวดล้อมได้ โดยไม่มีการ แนะนำ 1 หมายถึง บอกวิธีการบำรุงรักษาสภาพ สิ่งแวดล้อมได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	8.3 บอกความสำคัญ ของตนเองและ สิ่งแวดล้อมได้				2 หมายถึง บอกความสำคัญของตนเองและ สิ่งแวดล้อมได้ โดยไม่มีการ แนะนำ 1 หมายถึง บอกความสำคัญของตนเองและ สิ่งแวดล้อมได้ โดยมีการแนะนำ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

แบบบันทึกผลงาน

ชื่อ-นามสกุล.....ชั้นอนุบาล.....
สัปดาห์ที่.....กิจกรรม.....วันที่.....
คำสั่ง.....

ภาคผนวก ค

- เพลงที่เด็กและครูร่วมกันแต่ง
- ตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย

เพลงที่เด็กและครูร่วมกันแต่ง

เพลง “ มะขาม “

กิจกรรม อีตัก

ผู้แต่ง เด็กและครูชั้นปฐมวัย 3

วันที่ 29 มิถุนายน 2554

เปรี้ยว ๆ หวาน ๆ ลำต้นแข็งแรงทนทาน
ให้ร่มเงาสำราญเย็นดี
พี่จำ พี่รู้ไหมพี่ (ซ้า)
ฝักรี รี่ มีเมล็ดมากมาย มะขาม มะขามของคนไทย
ผู้คนมากมายรู้จักกันดี
ลองชิมกันดูไหมพี่ (ซ้า)
รสชาติอย่างน้อย่าบอกใครเอ๋ย

เพลง “ ถั่ว “

กิจกรรม กำท่าย

ผู้แต่ง เด็กและครูชั้นปฐมวัย 3

วันที่ 20 กรกฎาคม 2554

ถั่วจำถั่ว ถั่วมัน มัน
กินกลางวันแข็งแรงเต็มที
กลางคืนอย่ากินนะพี่ (ซ้า)
ลมไม่ดีมีกลิ่นมากมาย (* * * ปู้ด ป้าด ปู้ด ป้าด)
ถั่วมีหลายชนิด บอกอีกชนิดสะกิดอีกที
ถั่วดำ ถั่วแดงนะพี่ (ซ้า)
ลองกินชิมมีประโยชน์มากมาย

เพลงที่เด็กและครูร่วมกันแต่ง

เพลง “ ตา “

กิจกรรม ปิดตาตีปี๊บ

ผู้แต่ง เด็กและครูชั้นปฐมวัย 3

วันที่ 3 สิงหาคม 2554

หนูๆ จำ ตานั้นมีไว้ดู
 ลองปิดดูหนูไม่เห็นอะไร
 จงจำไว้ตานั้นมีความหมาย
 มองตรงไหนดูสติทุกที

เพลง “ วิ่ง “

กิจกรรม วิ่งเปรี้ยว

ผู้แต่ง เด็กและครูชั้นปฐมวัย 3

วันที่ 24 สิงหาคม 2554

วิ่ง ๆ ๆ ๆ ๆ วิ่งไป
 โหน่นแ่นะผ้าเช็ดหน้าผืนใหญ่ (ซ้ำ)
 เก็บ ไว ๆ
 มา มีะ อย่าหนีไปไหน (ซ้ำ)
 จุดหมายยิ่งใหญ่ มาให้ตีชะ ดี ดี

ตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย

ภาพกิจกรรมการเล่น ดิน ห้า อากาศ

ภาพกิจกรรมการเล่น พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด

ตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย

ภาพกิจกรรมการเล่น จำใจ

ภาพกิจกรรมการเล่น ต่อบ้าน

ตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย

ภาพกิจกรรมเล่นอิกาทูปีก

ภาพกิจกรรมการเล่น กำทาย

ตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย

ภาพกิจกรรมการเล่น เสือไล่หมู

ภาพกิจกรรมการเล่น เกมตบยุง

ตัวอย่างภาพการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย

ภาพกิจกรรมการเล่น ปิดตาคลำทาย

ภาพกิจกรรมการเล่น ชี้ตู้กลางหา

ภาคผนวก ง

- แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทย เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน
- แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยของครูสำหรับผู้บริหาร

**แบบประเมินความเหมาะสมของ
คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม
ความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ**

ในการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัยก่อนนำไปใช้ ผู้ศึกษาได้ขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบประเมินทุกท่านศึกษารายละเอียดของคู่มือ ให้เข้าใจก่อนตอบแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ โดยขอให้ผู้ตอบแบบประเมินให้ข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

คำชี้แจง แบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการประเมิน
- ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

**แบบประเมินความเหมาะสมของ
คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม
ความสามารถทางพหุปัญญาแก่เด็กปฐมวัย
ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยบ้านครูแมว จังหวัดสมุทรปราการ**

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประเมิน

ตำแหน่ง

- ผู้เชี่ยวชาญ
 ผู้บริหารโรงเรียน
 ครูผู้สอน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคู่มือแล้วให้ระดับความคิดเห็นแบบประเมินคุณภาพคู่มือ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นโดยกำหนดคุณภาพดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1.	กิจกรรมมีความเหมาะสมกับระดับอายุของเด็กปฐมวัย					
2.	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3.	จุดประสงค์ของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการช่วยส่งเสริมพัฒนา 8 ด้าน สำหรับเด็กปฐมวัย ดังด้านต่างๆต่อไปนี้					
	3.1 กิจกรรมชายแดนโม					
	3.2 กิจกรรมโพงพาง					
	3.3 กิจกรรมขี้ตู่กลางนา					
	3.4 กิจกรรมอีตัก					
	3.5 กิจกรรมกำทาย					
	3.6 กิจกรรมต่อบ้าน					
	3.7 กิจกรรมปิดตาตีปี๊บ					
	3.8 กิจกรรมแข่งเรือบก					
	3.9 กิจกรรมน้ำขึ้น น้ำลง					
	3.10 กิจกรรมวิ่งเปรี๊ยะ					
	3.11 กิจกรรมจ้ำจี้					
	3.12 กิจกรรมเสื่อไล่หนู					
	3.13 กิจกรรมทอดแห					
	3.14 กิจกรรมปิดตาลำทาย					
	3.15 กิจกรรมเกมตบยุง					
	3.16 กิจกรรมอีกาหุบปีก					
	3.17 กิจกรรมดิน น้ำ อากาศ					
	3.18 กิจกรรมพระ เด็ก เสือ ไก่ มอด					
4.	สื่อและอุปกรณ์มีความเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรม					
	4.1 กิจกรรมชายแดนโม					
	4.2 กิจกรรมโพงพาง					
	4.3 กิจกรรมขี้ตู่กลางนา					
	4.4 กิจกรรมอีตัก					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
	4.5 กิจกรรมทำทนาย					
	4.6 กิจกรรมต่อบ้าน					
	4.7 กิจกรรมปิดตาตีปี๊บ					
	4.8 กิจกรรมแข่งเรือบก					
	4.9 กิจกรรมน้ำขึ้น น้ำลง					
	4.10 กิจกรรมวิ่งเปี้ยว					
	4.11 กิจกรรมจ้ำจี้					
	4.12 กิจกรรมเสื่อไล่หนู					
	4.13 กิจกรรมเสื่อไล่หนู					
	4.14 กิจกรรมปิดตาลำทนาย					
	4.15 กิจกรรมเกมตบยุง					
	4.16 กิจกรรมอึกาหุบปีก					
	4.17 กิจกรรม ดิน น้ำ อากาศ					
	4.18 กิจกรรม พระ เด็ก เสื่อ ไก่ มอด					
5.	ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมและเหมาะสมในการที่จะนำไปปฏิบัติ					
	5.1 กิจกรรมขายแตงโม					
	5.2 กิจกรรมโพงพาง					
	5.3 กิจกรรมขี้ตู่กลางนา					
	5.4 กิจกรรมอีตัก					
	5.5 กิจกรรมทำทนาย					
	5.6 กิจกรรมต่อบ้าน					
	5.7 กิจกรรมปิดตาตีปี๊บ					
	5.8 กิจกรรมแข่งเรือบก					
	5.9 กิจกรรมน้ำขึ้น น้ำลง					
	5.10 กิจกรรมวิ่งเปี้ยว					
	5.11 กิจกรรมจ้ำจี้					
	5.12 กิจกรรมเสื่อไล่หนู					
	5.13 กิจกรรมเสื่อไล่หนู					
	5.14 กิจกรรมปิดตาลำทนาย					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
	5.15 กิจกรรมเกมตบยุง					
	5.16 กิจกรรมอีกาหุบปีก					
	5.17 กิจกรรม ดิน น้ำ อากาศ					
	5.18 กิจกรรม พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด					
6.	ลำดับขั้นตอนในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมมีเนื้อหาสาระที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กปฐมวัย					
	6.1 กิจกรรมขายแตงโม					
	6.2 กิจกรรมโพงพาง					
	6.3 กิจกรรมขี้ตู่กลางนา					
	6.4 กิจกรรมอีต๊ก					
	6.5 กิจกรรมกำทาย					
	6.6 กิจกรรมต่อบ้าน					
	6.7 กิจกรรมปิดตาตีปี๊บ					
	6.8 กิจกรรมแข่งเรือบก					
	6.9 กิจกรรมน้ำขึ้น น้ำลง					
	6.10 กิจกรรมวิ่งเปี้ยว					
	6.11 กิจกรรมจ้ำจี้					
	6.12 กิจกรรมเสื่อไล่หนู					
	6.13 กิจกรรมเสื่อไล่หนู					
	6.14 กิจกรรมปิดตาลำทาย					
	6.15 กิจกรรมเกมตบยุง					
	6.16 กิจกรรมอีกาหุบปีก					
	6.17 กิจกรรม ดิน น้ำ อากาศ					
	6.18 กิจกรรม พระ เด็ก เสือ ไก่ มอด					
7.	วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย					
8.	วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการช่วยส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน ของเด็กปฐมวัยและเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
9.	วิธีการประเมินผลของกิจกรรมมีความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย					
10.	กิจกรรมมีความหลากหลายและเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติกับเด็กปฐมวัย					
11.	กิจกรรมสามารถช่วยส่งเสริมปัญญาในแต่ละด้านของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน					
12.	คู่มือที่จัดทำขึ้นมีประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย					
13.	ลำดับขั้นตอนของคู่มือ การจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน แก่เด็กปฐมวัย เป็นไปตามหลักทฤษฎีพหุปัญญา					
14.	คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้ในการช่วยส่งเสริมปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กปฐมวัย					
15.	คู่มือการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติต่อเด็กปฐมวัย					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

**แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม
ความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยของครูสำหรับผู้บริหาร**

ในการตรวจสอบแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหารก่อนนำไปใช้ ผู้ศึกษาได้ขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบประเมินทุกท่านศึกษารายละเอียดของแบบประเมิน ให้เข้าใจก่อนตอบแบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร โดยขอให้ผู้ตอบแบบประเมินให้ข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

- คำชี้แจง** แบบประเมินแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้คือ
ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการประเมิน
ตอนที่ 2	แบบประเมินครูสำหรับผู้บริหาร
ตอนที่ 3	ข้อเสนอแนะ

**แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม
ความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยของครูสำหรับผู้บริหาร**

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประเมิน

- ตำแหน่ง
- ผู้เชี่ยวชาญ
- ผู้บริหารโรงเรียน
- ครูผู้สอน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาคู่มือแล้วให้ระดับความคิดเห็นแบบประเมินคุณภาพคู่มือ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความคิดเห็นโดยกำหนดคุณภาพดังนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับแบบประเมินการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม
ความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยของคุณครูสำหรับผู้บริหาร

คำชี้แจง แบบบันทึกการประเมินแผนการจัดกิจกรรมของคุณครูสำหรับผู้บริหาร
 (เอกสารหมายเลข 1.1)

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	รายการที่ใช้ในการประเมินตรงกับจุดประสงค์ตามคู่มือการจัดกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย					
2.	รายการประเมินข้อที่ 1 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู					
3.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 1 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					
4.	รายการประเมินข้อที่ 2 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู					
5.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 2 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					
6.	รายการประเมินข้อที่ 3 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู					
7.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 3 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					
8.	รายการประเมินข้อที่ 4 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู					
9.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 4 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					
10.	รายการประเมินข้อที่ 5 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู					
11.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 5 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					
12.	รายการประเมินข้อที่ 6 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู					
13.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 6 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					
14.	รายการประเมินข้อที่ 7 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ประเมินครู					
15.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 7 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
16.	รายการประเมินข้อที่ 8 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ ประเมินครู					
17.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 8 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					
18.	รายการประเมินข้อที่ 9 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ ประเมินครู					
19.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 9 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					
20.	รายการประเมินข้อที่ 10 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ ประเมินครู					
21.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 10 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					
22.	รายการประเมินข้อที่ 11 มีความครอบคลุม ในการนำไปใช้ ประเมินครู					
23.	เกณฑ์การประเมินในข้อที่ 11 สอดคล้องกับลักษณะที่ประเมิน					
24.	แบบประเมินการจัดกิจกรรมการเล่นเด็กไทยเพื่อส่งเสริม ความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัยของครูสำหรับ ผู้บริหาร มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ประเมินครู					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

- รายการประเมินแผนการจัดกิจกรรมของครูสำหรับผู้บริหาร

แบบบันทึกการประเมินแผนการจัดกิจกรรมของครูสำหรับผู้บริหาร (แผนกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา)

รายการ	ระดับคุณภาพ	ระดับคุณภาพ (/)			หลักฐาน / ร่องรอย	บันทึกเพิ่มเติม
		3	2	1		
1. ครูมีความรู้ตามหลักทฤษฎีพหุปัญญา	<p>ระดับคุณภาพ 1 ครูมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีพหุปัญญาและสามารถปฏิบัติตามแผนได้ 1 ใน 2 ของแผน</p> <p>ระดับคุณภาพ 2 ครูมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีพหุปัญญาและสามารถปฏิบัติตามแผนได้ 3 ใน 4 ของแผน</p> <p>ระดับคุณภาพ 3 ครูมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีพหุปัญญาและสามารถปฏิบัติได้ในทุกขั้นตอนของแผน</p>					
2. ครูสามารถจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือกระทำการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง	<p>ระดับคุณภาพ 1 ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กปฏิบัติตามได้เพียงบางส่วนในการให้เด็กได้ลงมือกระทำการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง</p> <p>ระดับคุณภาพ 2 ครูจัดประสบการณ์ให้เด็กปฏิบัติตามได้ครบทุกขั้นตอนของแผนในการให้เด็กได้ลงมือกระทำการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง</p> <p>ระดับคุณภาพ 3 ปฏิบัติตามข้อ 2 และเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้แสดงศักยภาพและความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน</p>					

แบบบันทึกการประเมินแผนการจัดกิจกรรมของครูสำหรับผู้บริหาร (แผนกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา)

รายการ	ระดับคุณภาพ	ระดับคุณภาพ (/)			หลักฐาน / ร่องรอย	บันทึกเพิ่มเติม
		3	2	1		
3. ดำเนินกิจกรรมตรงกับจุดประสงค์ในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน	<p>ระดับคุณภาพ 1 ดำเนินกิจกรรมตามจุดประสงค์เพียง 1 ใน 3 ของจุดประสงค์ทั้งหมดที่มี</p> <p>ระดับคุณภาพ 2 ดำเนินกิจกรรมตามจุดประสงค์เพียง 2 ใน 3 ของจุดประสงค์ทั้งหมดที่มี</p> <p>ระดับคุณภาพ 3 ดำเนินกิจกรรมครบทุกจุดประสงค์ตรงตามแผน</p>					
4. การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่สำหรับการจัดกิจกรรม	<p>ระดับคุณภาพ 1 จัดสภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณสถานที่ได้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม</p> <p>ระดับคุณภาพ 2 ปฏิบัติตามข้อ 1 และพอเหมาะกับจำนวนเด็ก</p> <p>ระดับคุณภาพ 3 ปฏิบัติตามข้อ 2 อย่างเหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อเด็ก</p>					

แบบบันทึกการประเมินแผนการจัดกิจกรรมของครูสำหรับผู้บริหาร (แผนกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา)

รายการ	ระดับคุณภาพ	ระดับคุณภาพ (/)			หลักฐาน / ร่องรอย	บันทึกเพิ่มเติม
		3	2	1		
5. จัดเตรียมสื่อ และอุปกรณ์พร้อมสำหรับจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม	<p>ระดับคุณภาพ 1 จัดเตรียมสื่อ และอุปกรณ์พร้อมสำหรับจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม</p> <p>ระดับคุณภาพ 2 ปฏิบัติตามข้อ 1 และมีการดูแลระมัดระวังป้องกันสื่อเพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อเด็ก</p> <p>ระดับคุณภาพ 3 ปฏิบัติตามข้อ 2 และมีการเก็บรักษาไว้ อย่างเป็นระเบียบเพื่อนำมาใช้ครั้งต่อๆไปได้</p>					
6. สอนตามลำดับขั้นตอนของกิจกรรม	<p>ระดับคุณภาพ 1 ปฏิบัติการสอนตามลำดับขั้นตอนตามแผนของกิจกรรมที่ตั้งไว้เป็นบางโอกาส</p> <p>ระดับคุณภาพ 2 ปฏิบัติการสอนครบทุกขั้นตอนตามลำดับของแผนกิจกรรมที่ตั้งไว้อย่างสม่ำเสมอ</p> <p>ระดับคุณภาพ 3 ปฏิบัติตามข้อ 2 และมีการกระตุ้นส่งเสริมความสามารถในแต่ละด้านของเด็กแต่ละคนตามความถนัดและความสนใจ</p>					

แบบบันทึกการประเมินแผนการจัดกิจกรรมของครูสำหรับผู้บริหาร (แผนกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา)

รายการ	ระดับคุณภาพ	ระดับคุณภาพ (/)			หลักฐาน / ร่องรอย	บันทึกเพิ่มเติม
		3	2	1		
7. สังเกตและบันทึก พฤติกรรมความสามารถใน แต่ละด้านของเด็กแต่ละคน	ระดับคุณภาพ 1 สังเกตและบันทึกพฤติกรรม ความสามารถของเด็กแต่ละคน เป็นบางโอกาส ระดับคุณภาพ 2 สังเกตและบันทึกพฤติกรรม ความสามารถของเด็กครบทุกคน อย่างสม่ำเสมอ ระดับคุณภาพ 3 ปฏิบัติตามข้อ 2 และมีการให้ คำแนะนำแก่ผู้เกี่ยวข้องเพื่อ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ตามความถนัดและความสนใจ					
8. ในแต่ละชั้นตอนเปิดโอกาส ให้เด็กแสดงศักยภาพและ ความสามารถเฉพาะตน อย่างเสมอภาคกัน	ระดับคุณภาพ 1 เปิดโอกาสให้เด็กแสดง ความสามารถอย่างเท่าเทียมกัน ระดับคุณภาพ 2 ปฏิบัติตามข้อ 1 มีการรายงาน ผลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ระดับคุณภาพ 3 ปฏิบัติตามข้อ 2 และให้คำแนะนำ เพื่อส่งเสริมให้มีพัฒนาการ สูงขึ้นตามความถนัดและความ สนใจของเด็กแต่ละคน					

แบบบันทึกการประเมินแผนการจัดกิจกรรมของครูสำหรับผู้บริหาร (แผนกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา)

รายการ	ระดับคุณภาพ	ระดับคุณภาพ (/)			หลักฐาน / ร่องรอย	บันทึกเพิ่มเติม
		3	2	1		
9. ใช้เทคนิคและวิธีการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กทุกคนมีโอกาสแสดงศักยภาพและความสามารถเฉพาะตน	<p>ระดับคุณภาพ 1 ใช้วิธีการตามลำดับขั้นตอนของแผนการจัดกิจกรรม</p> <p>ระดับคุณภาพ 2 ปฏิบัติตามข้อ 1 และใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายเป็นบางโอกาสเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้แสดงศักยภาพและความสามารถ</p> <p>ระดับคุณภาพ 3 ปฏิบัติตามข้อ 1 และใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้แสดงศักยภาพและความสามารถ</p>					
10. การประเมินผลความสามารถทางพหุปัญญาครอบคลุมปัญญาทั้ง 8 ด้าน	<p>ระดับคุณภาพ 1 มีการประเมินผลบ้างเป็นบางครั้งตามแผนของการจัดกิจกรรม</p> <p>ระดับคุณภาพ 2 มีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอตามแผนของการจัดกิจกรรม</p> <p>ระดับคุณภาพ 3 ปฏิบัติตามข้อ 2 และมีการประเมินโดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย</p>					

แบบบันทึกการประเมินแผนการจัดกิจกรรมของครูสำหรับผู้บริหาร (แผนกิจกรรมส่งเสริมพหุปัญญา)

รายการ	ระดับคุณภาพ	ระดับคุณภาพ (/)			หลักฐาน / ร่องรอย	บันทึกเพิ่มเติม
		3	2	1		
11. นำผลการประเมินเสนอ รายงานต่อผู้เกี่ยวข้อง	<p>ระดับคุณภาพ 1 เสนอรายงานผลการประเมินแก่ผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>ระดับคุณภาพ 2 ปฏิบัติตามข้อ 1 พร้อมให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการช่วยเสริมให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น</p> <p>ระดับคุณภาพ 3 ปฏิบัติตามข้อ 2 มีการบันทึกติดตามผลระดับความสามารถอย่างต่อเนื่อง</p>					

* * * คำแนะนำผู้ใช้แบบประเมินควรมีความรู้ด้านพหุปัญญาสำหรับการประเมินวัดผลระดับคุณภาพในการจัดกิจกรรมของครู

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวพรทิพย์ ฉิมพงษ์
วันเดือนปีเกิด	7 มกราคม 2507
สถานที่เกิด	146 หมู่ 1 ตำบลสำโรงเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1683/1 หมู่ 6 ตำบลท้ายบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้รับใบอนุญาตและผู้ดำเนินการสถานรับเลี้ยงเด็ก ครูแม่ว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถานรับเลี้ยงเด็กครูแม่ว ถนนสุขุมวิท ตำบลท้ายบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2523	จบมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จากโรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ.2530	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ.2548	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ.2554	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ